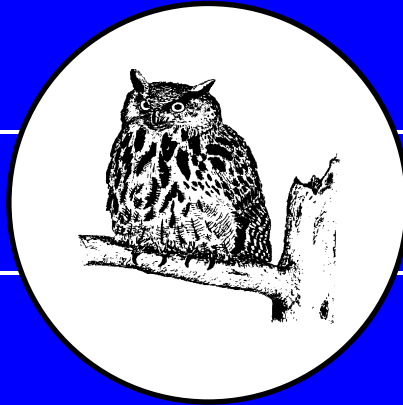
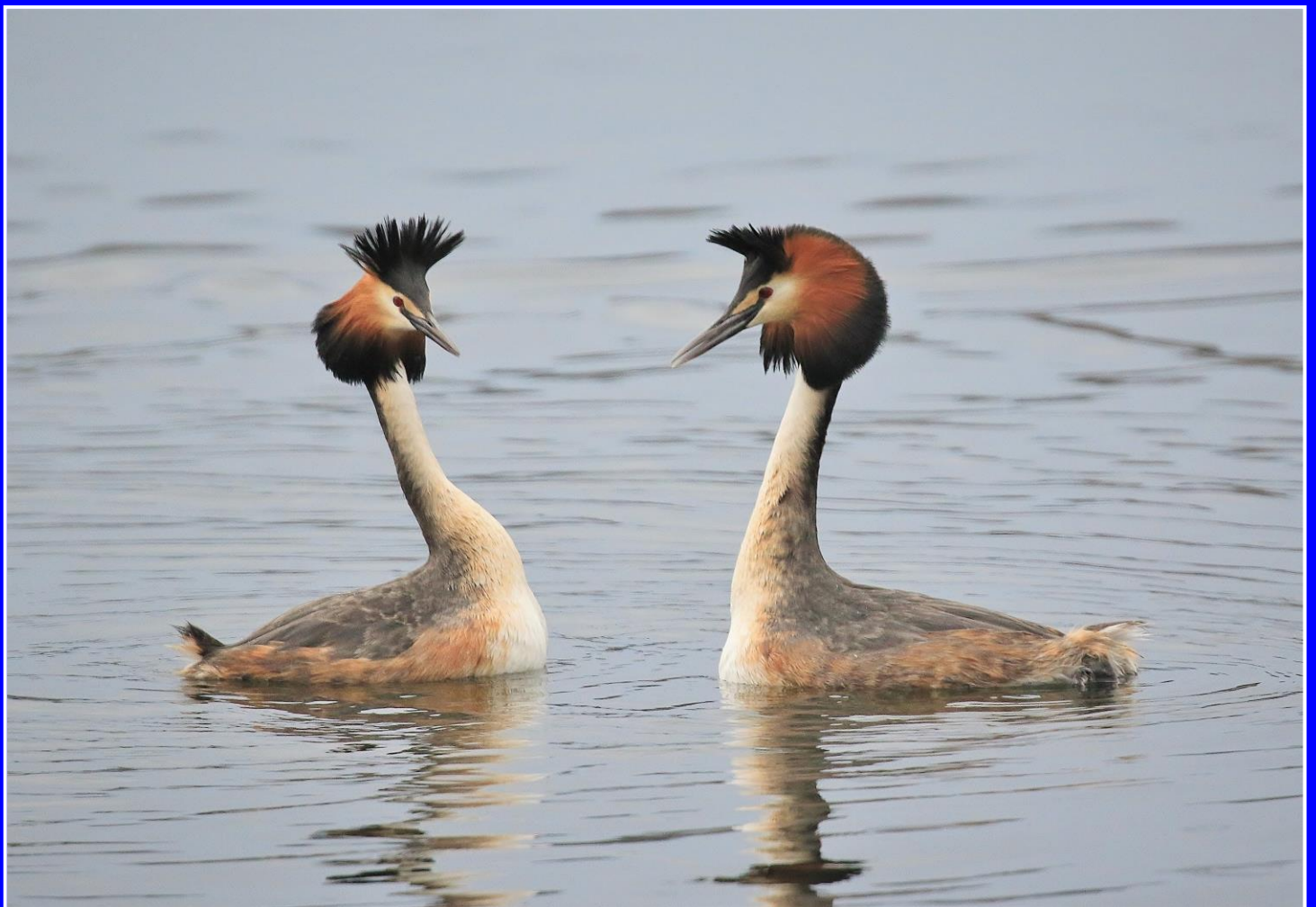

HUJON

Nr. 2 – 2020

Årgang 46

Norsk Ornitologisk Forening
Avdeling Oppland – Fylkets fuglevernforening

Båndkorsnebb invasjon vinteren 2019/2020

Denne vinteren kom båndkorsnebbene nedover Norge i bred front. De lever vanligvis i de nordlige deler av Russland. Bakgrunnen er det gode kongleåret som har vært. År om annet kan vi oppleve en liten invasjon sørover. Årets matrush nedover til våre breddegrader kan det være lenge vi får oppleve igjen. Det har også vært mengder med grankorsnebb, og til dels furukorsnebb. Som navnet sier så har båndkorsnebben bånd, og de er hvite.

Av Per Åge Skålerud

Her ser vi de karakteristiske hvite båndene på vingene, og på tertiærspissene. Helhetsinntrykket blir en vakker fugl. Legg også merke til overnebbet som krysser undernebbet, og vips har den et genialt verktøy til åpne skjellene på konglene, og plukke ut de næringsrike frøene.

Det må legges til at vi også hadde et bra båndkorsnebbår i 2015. I slike invasjonsår må vi anta at en del også går til hekking. Korsnebbene hekker når frøene er på sitt beste, og det denne tiden er februar og mars. Disse fuglene har spesial verktøy til å få ut frøene av konglene. Over og undernebbet krysser hverandre, og dermed har de et genialt verktøy til å plukke ut frøene.

Båndkorsnebben er litt mindre enn sine nære slektninger.

Selv fikk jeg gleden av å hilse på arten inne på Vardalsåsen, hvor den holdt til med grankorsnebbene. Senere fikk jeg loggført et par individer ved Fløten, innover Tisleiaveien. Nå i april og mai har noen individer hatt tilhold ved fugletårnet på Våten. (Dokkadeltaet)

Her tre av i alt fire individer som holdt seg ved Våten i flere uker på våren. Her en karakterisk farget adult hannfugl. Ved første øyekast kan den minne om en rosenfink, men nebbet tilsier noe annet.

Litt uante omgivelser for disse individene. Vi er vant med å se dem dingle i konglene langt der oppe i kongleriket i trekronene. Denne er oransjefarget, og jeg vil da anta at det er en hannfugl som ennå ikke har oppnådd den friske bringebærrøde fargen som adulte hanner innehar.

Hunnfuglen er gul/grønn av farge. Selv om hun ikke er like fargerik som hannfuglene, så fremstår hun likevel som en flott fugl. Dette takke være de kontrastrike hvite båndene.

HUJON

Medlemsblad for Norsk Ornitologisk Forening avdeling Oppland – nr. 2 - 2020

Redaktør: Per Åge Skålerud, Raufoss, Tlf: 474 62 724, E-post: fugleper@online.no

Hujonmedarbeider: Jon Opheim, og korrektur ved Steinar Karlsen

MEDLEMSKAP:

Medlemskap i NOF: 150,- Tillegg for NOF avd. Oppland: 100,-

Familiemedlemskap: 100,- uansett antall. Juniormedlem (under 18 år): 50 % rabatt.

Innmelding og betaling av kontingent skjer til NOF sentralt, se adresser nedenfor. Etter innmelding vil du motta giro fra dem.

Foreningens adresse: NOF avd. Oppland, postboks 87, 2601 Lillehammer

E-post: nof.oppland@gmail.com, **Bankkonto-nr:** 2085.29.13437, **Organisasjons nr.:** 898810682

STYRET:

Leder: Jon Opheim, Øyer, Tlf: 905 03 706, jnopheim@gmail.com

Nestleder: Geir Høitomt, Dokka, Tlf: 992 49 948, geir@kistefos-skog.no

Sekretær: Annbjørg Backer, Fåvang, Tlf: 908 93 631, anbacker@gmail.com

Kasserer: Anne Gri Henriksen, Gran, Tlf: 906 66 516, annegri.henriksen@gmail.com

Styremedlem: Bjørn Harald Larsen, Eina, Tlf: 977 49 350, larsen@mfu.no

Styremedlem: Per Bådshaug, Lom, Tlf: 900 62 294, per.baadshaug@hotmail.no

Varamedlem: Ragnar Ødegård, Lillehammer, Tlf: 414 29 050, ragg56@gmail.com

Varamedlem: Margaret M Eggen, Lillehammer, Tlf: 478 77 905, olaeggen@bbnett.no

Sel, og Ottadalen lokallag:

Leder: Atle Kjærvi, Vågå, Tlf: 901 93 275, kjatles51@gmail.com

Valdres lokallag:

Leder: Trond Øigarden, Aurdal, Tlf: 950 77 558, trondoi@online.no

Hadeland lokallag:

Leder: Anne Gri Henriksen, Gran, Tlf: 906 66 516, annegri.henriksen@gmail.com

Gjøvik, Toten & Land lokallag:

Leder: Stein Roger Nybakke, Reinsvoll, Tlf: 901 92 548, srny@online.no

Trykk: Dale-Gudbrands Trykkeri AS, **Opplag:** 400 eks.

LRSK: Jon Opheim og **Strektegninger ved:** Trond Haugskott

Fylkeslaget hører inn under: **Norsk Ornitologisk Forening**, Sandgata 30B, 7012 TRONDHEIM, Tlf: 738 41 640, E-post: nof@birdlife.no

Nyttige internettadresser: www.artsobservasjoner.no/fugler og www.birdlife.no

Hjemmesiden til NOF Oppland: www.oppland-ornitologene.org

Innhold:

Hujon nr. 2 – 2020

Båndkorsnebb, invasjon vinteren 2019-2020.....	82
Informasjon for NOF – avd. Oppland	84
Innholdsfortegnelse	85
Lederen	86
Nytt fugletårn i Hundorp naturreservat	88
Nattsangere sommeren 2019	90
Ornitologiske tanker og metaforer	98
Fokstummyra naturreservat	102
Dronningssætra	105
Økende interesse for ornitologi	106
Åkerrikse i Oppland 2019	110
Styremøtereferat; Dokka 22.10.2019	111
Styremøtereferat; Dokka 17.06.2020	114
Kurs/veiledning i bruk/søkemuligheter av artsdatbanken ..	118
«Siste nytt»	120
«Skrivestafett» av Per Åge Skålerud	149

Foto fremside: **Toppdykker** ved Per Åge Skålerud

Foto bakside: **Båndkorsnebb** ved Jon Stensrud

Lederens spalte

Av Jon Opheim

Nå om dagen skrives og forskes det mye rundt «koronatidens» virkninger på folks hverdagsliv og hvordan dette vil sette sitt preg på framtida. Jeg skal ikke spinne mye videre på dette, men i den «isolasjonsperioden» vi har vært gjennom har næromgivelsene vært flittig brukt til turgåing og avveksling, og mange har nok hatt litt ekstra tid til å se seg omkring og gjøre noen refleksjoner. Jeg skal ikke påstå at det er noen sammenheng, men jeg har aldri opplevd en vår med så mange henvendelser om fugl og ulike opplevelser i naturen. Mange av spørsmålene har dreid seg om artsbestemmelse. Det som har dominert er likevel bekymringer over vår bruk av naturen, og i særlig grad skogsdrift midt i hekketida for fugl. Når jeg får spørsmål om hvor mange fugleunger som går med når et skogområde i løpet av få dager er snauhogd er ikke så lett å svare på, men det er i alle fall ikke «bærekraftig» bruk.

Iflg. skognæringens egne tall blir det i fuglenes hekkeperiode snauhogd i overkant av 80 000 dekar, fordelt på ca. 3300 steder i landet. For å få dette til å se lite ut blir det formidlet at dette bare representerer 0,1 % av landets skogareal. Uansett prosent-tall og ulike anslag av hekketetthet på disse arealene, snakker vi om store dødSTALL – i ei årstid da fuglene skal ha ro og fred i henhold til vårt lovverk. Her, som i mange andre sammenhenger, har vi dessverre lov unntak som undergraver en god målsetting.

NOF arbeider for stans i all skogsdrift i hekketiden, men det er nok langt fram til et slik mål. Et lite skritt i riktig retning kom likevel i fjor da det ble innført nye regler i PEFC norsk Skogstandard med forbud mot hogst i de mest artsrike skogene, eksempelvis eldre, sjiktet lauvtreddominert skog. Så spørres det om kontrollen med naturverdiene i skogen er god nok. Spørsmålet stilles med bakgrunn i vårens opplevelser med brudd på forannevnte PEFC-standard på tre hønehauklokaliteter. På ett sted foregikk det skogsdrift og lagring av tømmer ca. 90 m fra et bebodd hønehaukreir 24. mars. I hht. sertifiseringsbestemmelsene skal det ikke foregå hogst- eller skogbruksaktivitet innenfor en radius på 200 meter fra reiret i perioden 1. mars til 31. juli. Etter at Fylkesmannen våren 2020 sendte ut informasjon til alle grunneiere med hønehaukreir på sin eiendom kom det skriftlig melding fra en grunneier om nedrast reir pga store snømengder sist vinter. Reiret var sjekket sammen med skogbruksansvarlig i området.

Ved besøk få dager senere viste det seg at reiret var like intakt som ved forrige besøk i 2018, og at det nylig var hogd ca. 45 m fra reiret (minimumsavstand er 50 m). På et tredje sted er et reir, som nylig har vært brukt, blitt borte etter hogst.

Kanskje ikke så dumt å «ansette» egne hønehaukvoktere i hele fylket, slik Even Dehli har gjort på Hadeland? For de som etterspør oppfølging av de tre sakene er dette igangsatt, bl.a. via Fylkesmannen.

Ha en god sommer og bruk den til å ta turer ut i skog og mark. Følg med på hva som skjer, og forresten - se litt ekstra etter granmeisen! Denne vanlige skogsmeisen er i sterk tilbakegang. Den er nylig oppført som sterkt truet på den finske rødlista!

Nytt fugletårn i Hundorp naturreservat i Sør-Fron

Vi gratulerer Bjørn Roar Løkken og de tre 4H-klubbene i Sør-Fron (Innsats 4 H, Liv og Leik 4 H og Lia 4 H) med et kjempefint fugletårn i Hundorp naturreservat!

Tårnet ble offisielt åpnet 31. mai med ca. 40 frammøtte og det var bare ros å høre om dette byggeprosjektet som Bjørn Roar har stått i spissen for. Tårnet har en prislapp på nærmere 700 000,- og de største bidragsyterne er Gjensidigestiftelsen, Sparbankstiftelsen og Sparebank 1 Gudbrandsdal. NOF, avd. Oppland har bidratt med 25 000,-.

Tårnet har en god plassering langs elvekanten på vestsida av Lågen, drøye 100 m sør for Hundorp bru. Her er det ordnet med en romslig parkeringsplass og en fint anlagt gangsti ut til tårnet. Høye legger hindrer også at fuglene blir forstyrret av ferdsele til og fra.

Vi er sikre på at dette blir en mye brukt møteplass for både fuglefolk, turgåere, 4 H-klubber, skoler mm. Her har vi gode muligheter for å drive rekrutteringsarbeid og få yngre krefter med i fuglemiljøet!

Fra åpningen av tårnet 31.05. Representanter fra 4H-klubbene i Sør-Fron sammen med Bjørn Roar Løkken (til høyre i bildet). Foto: Jon Opheim

Tårnet sett fra østsida av Lågen. Foto: Bjørn Roar Løkken

Innendig i tårnet. Foto: Bjørn Roar Løkken

Nattsangere sommeren 2019

Av Per Åge Skålerud

Været i juni var litt blandet drops, men resultatet på nattsangerfronten ble slett ikke ille.

Myrsanger og vaktel hadde et meget godt år i 2019.

Det kan virke som om flere ofret noen netter rundt omkring i fylket (Oppland).

Det ble ikke registrert elvesanger og myrrikse.

Nedenfor vil jeg presentere de representative artene i tabellform. Tallene er hentet fra www.artsobservasjoner.no. Jeg forbeholder meg derfor at det kan foreligge noen feil. Kanskje er en observasjon lagt inn med litt forskjellige stedsnavn, og da kan det fort bli til to observasjoner i stedet for en. Dette kan fort være tilfelle for vaktel og myrsanger, men jeg tror det aller meste er luket vekk.

myrsanger

Årets nattsangerresultater:

syngende hanner, og dato for årets første registrering av arten.

MYRSANGER:

Nr.	Antall	Sted – Kommune	Dato	Hovedobservatør
1	1	Kval Østre Toten	04.06.2019	Per Åge Skålerud
2	1	Buruld Østre Toten	05.05.2019	Harald Bolstad John Apeland
3	1	Gran sentrum (sør for Coop) Gran	05.06.2019	Per Åge Skålerud
4	1	Dokkaelva/Etna (v/samløpet) Nordre Land	05.06.2019	Endre Nygaard
5	1	Nordtjernet, Tingelstad Gran	07.06.2019	NOF - Hadeland
6	1	Kraby Østre Toten	08.06.2019	Tom Dalhøy
7	2	Kloppen øst Østre Toten	08.06.2019	Tom Dalhøy
8	1	Nedre Hegernes, Einafjorden Vestre Toten	08.06.2019	Bjørn Harald Larsen
9	1	Grindvoll stasjon Lunner	11.06.2019	Per Åge Skålerud
10	1	Helgeland Lunner	11.06.2019	Bjørn Harald Larsen
11	1	Jørstadmovollene Lillehammer	12.06.2019	Harald Bolstad
12	1	Askjuntjernet, Tingelstad Gran	13.06.2019	Even Dehli
13	1	Mjørlund, Einafjorden Vestre Toten	15.06.2019	Bjørn Harald Larsen
14	1	Gaarder nedre Østre Toten	16.06.2019	Tom Dalhøy
15	1	Vesletjern, søndre Gran	17.06.2019	Even Dehli
16	2	Øvre Heggernes Vestre Toten	19.06.2019	Bjørn Harald Larsen
17	1	Rogneby Østre Toten	20.06.2019	Per Åge Skålerud
18	1	Vømmelsvika/Fjellet/Kolbu Østre Toten	21.06.2019	Per Åge Skålerud

Nr.	Antall	Sted – Kommune	Dato	Hovedobservatør
19	1	Aschimlandet Gran	24.06.2019	Geir Høen
20	1	Morstadbekken (Gran u-skole) Gran	28.06.2019	Ole Knut Steinset

Rundt 20 individer er omtrent på høyde med de bedre årene vi har, og det samme vi hadde i fjor.. Tabellen sier 22 individer, men er litt usikker på om alle individene rundt Einafjorden er forskjellige individer. Jeg vil tru noen av observasjonene er individer som har flyttet seg litt rundt. Individer oppe ved Tingelstad i Gran kan også ha flyttet litt på seg. Langs Lenaelva er det også fort gjort å få dobbeltregistreringer, da individer flytter litt på seg. Dette sammen med at man fort kan loggføre samme individ med litt forskjellig stedsangivelse.

Husk det er flere som registrerer på de gjeveste rutene, hvor det lettest kan dukke opp nattsangere.

Jeg føler at feltsesongen har vært litt under det vi har hatt de siste årene. Men likevel godt over normalen. Været må ta noe av skylda. Husker jeg prøvde flere ganger hvor det begynte å småyre, eller det blåste mer når jeg kom ut i felt, enn det jeg hadde forutsett på forhånd.

SIVSANGER:

Nr.	Antall	Sted – Kommune	Dato	Hovedobservatør
1	1	Sisselbergbukta, Einafjorden Vestre Toten (kl. 07.00)	22.05.2019	Bjørn Harald Larsen
2	1	Elgtjernet/Grunningen Gran	05.06.2019	Even Dehli
3	2 (1 ny)	Grunningen, Tingelstad Gran	09.06.2019	Even Dehli

3 funn foreligger fra juni. Individet ved Eina ble kun hørt syngende den ene dagen på morgenen.

En liten anmerkning til individet som ble hørt oppe på Tingelstad, ved Elgtjernet. Den ble først hørt den 5. juni, og flyttet seg trolig en av dagene etter. Det ble i iallfall hørt en

syngende hann ved Grunningen den 8. juni. Den 5. juni ble det for øvrig ringmerket. Kanskje fikk det såpass sjokk at det flyktet fra Elgtjernet til Grunningen. Det er bare et steinkast mellom de to tjerna. Den 9. juni ser vi at det ble hørt 2 individer ved Grunningen, men det foreligger ingen bokføringer etter den tid.

GRESSHOPPESANGER:

Nr.	Antall	Sted – Kommune	Dato	Hovedobservatør
1	1	Moen skole Gran (kl. 09.00)	22.05.2019	Grete Jorun Sand Dehli
2	1	Kildevangen Østre Toten	10.06.2019	Ketil Kristiansen
3	1	Draugdal Gran (kl. 22.45)	11.06.2019	Tom Dalhøy

Gresshoppesangeren er ikke like vanlig som den var for noen ti-år siden. Den er heller ikke den letteste å høre, siden gresshoppesummingen ikke høres så langt. Jeg regner med at jeg selv har normal hørsel, men det er ikke mange

gresshoppesangere jeg har klart å få ned på «notisblokka»

Resultatet ble kun 3 funn i år, men det er omtrent rundt det tallet vi har hatt noen år.

NATTERGAL:

Nr.	Antall	Sted – Kommune	Dato	Hovedobservatør
1	1	Hovstjern Gran	Ca 01.06.2019	Anne Gri Henriksen (foto)

Nattergalen høres på lang avstand, og er følgelig en mer takknemlig art å finne, enn foreksempelvis gresshoppesanger. Ordet «lett» er vel kanskje ikke det rette ordet å bruke her.

Selv om sangen bærer godt, er vi likevel ikke bortskjemt med denne eksotiske sangeren. I år ble det et funn fra Hadeland. Østre Toten er et annet område hvor man kan høre den, men i år klarte vi ikke å få bokført den. Hyggelig var det at den igjen sang sine strofer utover Hovstjern. Hvor den ble hørt en periode. 10. juni er siste dato den er lagt in på artsobservasjoner. Om den trakk videre, eller om det var hadelendingene om ikke fulgte den opp, vet jeg ikke noe om.

BUSKSANGER:

Nr.	Antall	Sted – Kommune	Dato	Hovedobservatør
1	1	Hovstjernet Gran (kl. 00:15)	06.06.2019	Per Åge Skålerud
2	1	Kapp bakken (Mellem Rustad) Østre Toten (kl. 01:15)	06.06.2019	John Apeland Harald Bolstad
3	1	Gran ungdomsskole Gran (kl. 23:15)	10.06.2019	Per Åge Skålerud
4	1	Jarenvannet, Jarhaug Gran	16.06.2019	Tom Dalhøy
5	1	Midtre Granheim Nord-Aurdal (kl. 10:15)	23.06.2019	Rune Rødningen
6	1	Børsvoll/Aspelund Vestre Toten (kl. 09:00)	24.06.2019	Bjørn Harald Larsen

Et forholdsvis bra år av denne eksotiske sangeren, hvor ingen sang er helt lik. Selv setter jeg nesten busksangeren foran en art som nattergal, selv om de to sangene er magiske på hver sin måte. Hele 6 individer, og funn i hele 4 kommuner, vitner om bred dekning.

Det vil bli litt feil å si det dreier seg om 6 individer. Som vi ser, er 3 av lokalitetene fra et begrenset område ved Gran. Jeg tror ganske sikkert at vi må komprimere funnmassen ned til 2 individer på Gran.

Nattergalen er ganske høyrøstet, men jeg hørte likevel noen svake strofer nordre/bakre deler av Hovstjernet den 6. juni. Hvoretter jeg tok meg da så nært jeg kom i jungelen og mørket der inne. Erfaringen tilsa da busksanger. Personlig tror jeg den trakk enten opp på baksiden av Gran U-skole, eller til Jarenvannet. Fuglen på Jarenvannet og ved Morstadbekken bak Gran U-skole ble ved et par anledninger hørt begge på samme kvelder, så de er klarerte som 2 individer. Fuglen ved Jarhaug på Jarenvannet, flyttet seg for øvrig til sundet i løpet av døgnet etter.

VAKTEL:

Nr.	Antall	Sted – Kommune	Dato	Hovedobservatør
1	1-2	Skjefstad Østre Toten	29.05.2019	Tom Dalhøy
2	1	Nes, Blilisanden Vestre Toten	01.06.2019	Bjørn Harald Larsen
3	1	Vesletjern, nordre, Tingelstad Gran	05.06.2019	Even Dehli

Nr.	Antall	Sted – Kommune	Dato	Hovedobservatør
4	1	Askjumlandet Gran	06.06.20198	Per Åge Skålerud
5	1	Kraby Østre Toten	08.06.2019	Tom Dalhøy
6	1	Utpåstøvegen Ringebu	10.06.2019	David Jordhus-Lier
7	1	Lunner, nord Lunner	10.06.2019	Per Åge Skålerud
8	1	Kalvan Nord-Aurdal	24.06.2019	Per Sandvik Søltnæs
9	1	Lunde, øst Gran	27.06.2019	Bjørn Harald Larsen
10	1	Gilbergsroa Gjøvik	28.06.2019	Tore Frøland
11	1	Blåvarp, Eina Vestre Toten	30.06.2019	Bjørn Roar Løkken
12	1	Hundersetra Øyer	01.07.2019	John Apeland
13	1	Kløvstad, Tingelstad Gran	01.07.2019	Even Dehli
14	1	Ballangrud Lunner	03.07.2019	Stein Roger Nybakke
*15	1	Beitostølen/Fjellstølen Østre Slidre (kl. 05.30)	10.07.2019	Per Åge Skålerud Gundega Skålerud
16	1	Langelimyrene Nord Aurdal	14.07.2019	Egil Ween
17	1	Sandbusætri, Randsverk Vågå	15.07.2019	Per Nesstet Jon Opheim
18	3+	Sørumsætri Vågå	16.07.2019	Bjørn Roar Løkken
19	1	Sund, Sisselbegbukta, Einafj. Vestre Toten	28.07.2019	Bjørn Harald Larsen
20	1	Soglo Sjåk	29.07.2019	Egil Soglo
21	1	Stølen S, Valtjernstølan Nordre land	30.07.2018	Karsten Molværsmyr Sindre Molværsmyr
*22	2 (1 ny)	Nes, Blilisanden Vestre Toten	01.08.2019	Bjørn Harald Larsen
23	1	Gauklie, stølsviddene Nord-Aurdal (kl. 15.15)	04.08.2019	John Apeland
24	1	Tune Vestre Toten	15.08.2019	Bjørn Harald Larsen

Østre Toten er kjerneområdet for vaktelen i Oppland. Det er her vi har de største funnmassene. Den er likevel den nattsangeren vi kan høre lettest rundt i hele fylket. Den kan gå helt opp til over 900 m.o.h. Noe jeg selv fikk erfare en grytidlig morgen (funn nr. 15, den 10. juli). Da hørte jeg et individ ovenfor Beitostølen. Den sang på nedsiden av veien, helt der hvor snaufjellet begynner.

Ser også det foreligger flere funn fra Sjøk og Vågå, men hvor høy opp de satt vet jeg ikke. Er dessverre for lite kjent i områdene til det. Men legg gjerne inn ca. høyde når dere rapporterer, om dere hører sangere som sitter høyt opp mot fjellet.

Gjerne ellers og, om det er andre sangere utenfor sine kjerneområder. Totalen ble på over 25 individer, noen kan ha flyttet seg, og blitt dobbelt registrert.

Som det fremgår av tabellen, ble det gjort funn utover hele juli. Et par funn ble også bokført ut i august. Vaktelen er en fugl man egentlig kan høre langt inn i september, men disse fuglene blir nok hørt av mer ren tilfeldighet. De fleste av oss lytter kun i juni, og senere fugler vil jeg tro blir hørt på dagtid. Vaktelen er en fugl som egentlig kan gi lyd fra seg gjennom hele døgnet, i motsetning til de de fleste av de andre nattsangerne.

VANNRIKSE:

Nr.	Antall	Sted – Kommune	Dato	Hovedobservatør
1	1	Skirstadtjernet Gran (kl. 08:30)	27.04.2019	Even Dehli
2	1	Nordtjernet, Nordre Oppdalen Lunner (kl. 22:00)	14.06.2019	Ole Bosse Olaf Ballangrud

Av en eller annen grunn har det i senere tid blitt registrert nesten årlig en, eller flere vannriksere i Oppland. Men derimot myrriksa har ikke levert i samme grad.

Som vi ser fikk vi et meget tidlig funn ved Skirstadtjernet. Det vanlige er nok at de kommer i siste halvdel av mai. Jeg kjørte selv runden om Nordtjernet 6. juni uten at

jeg hørte noe der. Men ei uke senere ble det lagt ut både myrsanger og vannrikse i området. Det viser at desto mer feltaktivitet, desto større er sjansen til å fange opp fugler som forflytter seg, eller kommer til.

Vannriksen ble hørt så sent som den 23. september ved Skirstadtjernet

RØRSANGER:

Jeg har valgt å utelukke en art som rørsanger, da den egentlig ikke er å regne som nattsanger. Utbredelse til denne arten,

er å nevne at den er en sparsommelig hekkefugl på de mest sentrale områdene av Hadeland.

ÅKERRIKSE:

Nr.	Antall	Sted – Kommune	Dato	Hovedobservatør
1	1	Kolterudsenga Nordre Land	26.05.2019	Geir Høitomt
2	1	Dokkadeltaet nat. Res. Nordre Land (kl. 23:00)	14.06.2019	Geir Høitomt
3	1	Etna ved Øilo Nordre Land (kl. 01:00)	15.06.2019	Geir Høitomt
4	1	Skreia (bak Landheim) Østre Toten (kl. 23:57)	19.06.2019	Per Åge Skålerud
5	1	Kolsveen, Søre Ål Lillehammer	20.06.2019	(via Jon Opheim)
6	1	Olmhus Sør-Aurdal (kl. 05:30)	23.06.2019	Geir Høitomt

Geir Høitomt har gjort en god innsats i Nordre Land . 3 av 6 funn skriver seg fra det området. Vil tro han har vært litt rundt omkring i Etdal og Søndre Land og, uten at det ble hørt noe der.

Sluttord:

Årets resultat ble positivt sett under ett. Jeg tror bruk av artsobservasjoner bidrar til at folk lar seg inspirere, og kommer seg litt ut for å lytte. Noen drar i fotsporene til andre, mens andre igjen prøver ut nye områder. Det viser seg faktisk at man da kan få syngende nattsangere på steder og distrikt hvor det foreligger få data fra før. Men selvsagt vil det være større sjanse for at natten da blir uten fangst også. Valdres er et godt eksempel på at man har fått inn nye arter, ved hjelp av økt innsats.

Det er bare å håpe på en juni med gode lytteforhold, og stor feltinnsats. Historien har vist at om man er flere, og om man

Østre Toten gav kun 1 syngende hann i år. 6 individer er noe lavere enn vi er vant med de senere årene.

lytter i samme område, kan det plutselig dukke opp syngende individer på steder hvor andre ikke har hørt noe før på sesongen.

Artsobservasjoner er nevnt som en inspirasjonskilde til feltinnsats. Jeg håper og tror at den årlige nattsangerrapporten her i Hujon også kan være en inspirasjonskilde.

Tabellene viser kun første dato for observasjonen, og hvem som er hoved – observatør/er.

Den er mangelfull på den måten at den ikke sier noe om hvor lenge de enkelte individene er hørt på den aktuelle biotopen.

Takk til de som bidrog! – og vi «høres» igjen til neste sommer.

Om utviklingen av en hobby ornitolog.... eller hvordan en får adgang til en bankhvelv!

Av Margaret Eggen

Jeg ble medlem av NOF Oppland i 2009, men bodde langt ut i 'bushen' i Espedalen. Det betydde at kontakt med fuglekyndige folk var på et minimum og min kunnskap om fuglene rundt meg ble deretter. I en travel hverdag med mye pendling på jobb har man ikke tid til å gruble over sammenhenger, hvorfor og hvordan..... Det jeg opplevde i mine omgivelser ble tatt som gitt – slik var det, bare. Så hvordan ble utviklingen?

1. Smertefull og sakte!

Fra en enkel fuglebok, tuftet på nybegynnere med skrekk for mange detaljer, tok jeg spebarneskritt inn i identifisering av flere, for meg nye arter, f.eks. gråsisik. Det engelske navnet er Common (vanlig) redpoll – ingenting vanlig med den. For meg var den eksotisk! Ringtrost, en 'Ring ouzell'. Det engelske navnet finner man i litteratur fra mer enn 100 år siden. Ikke forbausende at jeg aldri hadde sett en. Rødstrupe – ja den hadde jeg nok sett, men aldri hørt! Det tok en stund før jeg koblet dens vidunderlige sang til den familiære fuglen. Og så var det blåstrupen – for en juvel! Den finns nok ikke i England... og mange flere. Sakte men sikkert ble jeg kjent med det som var i Espedalen, hjulpet av gullkorn fra Even D, som har hytte i Espedalen : 'Se i toppen av en gran (rødstrupe), ' Lavskrike er jo overalt i Espedalen, 'Perleuglekasse må settes opp minimum en halv kilometer fra kjent perleugle nabo, ikke direkte ved vann (ungene kan drukne) men ved en liten åpning i skogen...' og Tom B. som tok meg med på ugle-kasse befarings

Godt plassert perleuglekasse. Denne var i bruk i mange år.

'Pass på at det ikke er maurtue i nærheten... maurene vil finne veien opp og bite uglemor slik at hun er tvunget til å forlate reiret. De vil drepe nyklekte unger...'

2. Gullkorn!

Etter jeg flyttet til Lillehammer har det haglet med gullkorn fra flere i foreningen. Litt etter litt har jeg forstått sammenhengen. Espedalen var årlig endestasjon for de fleste fuglene jeg så, mens Lillehammer er både endestasjon og viktig stoppested på pendleruten. Begge har sine faste innbyggere, men det er langt flere nede i dalen enn oppe i høyden.

Espedalen er endestasjon for denne laksand-mor. Vellykket hekking i 2014.

3. Anskaffelse av uunnværlige hjelpemidler.

‘Gyldendals store’, der jeg for første gang så hvor mange forskjellige drakter en og samme fugl kan ha, et rimelig brukbart teleskop i tillegg til kikkert, fotoapparat, mobil med fugl-låt app, masse varme klær og fottøy og heldekkende regntøy..(‘Velkommen til den lange hvite vinter og den lange grønne vinter’, var det en som sa når jeg først kom til Norge.)

En fin dag i august.

'Dra ut i skikkelig dårlig vær...' (Ragnar Ødegård)

Jaktfalk i tåkevær.

4. Jeg gikk i fotspor til andre i foreningen.

Gjennom å bruke Arts Observasjoner kunne jeg se hvor å dra for å oppleve nye arter for meg og når på dagen jeg måtte dra ut. Slik lærte jeg også mye om fuglenes matvaner, døgnrytme, habitat preferanser, måten de beveget seg på og relasjoner til hverandre.

5. Vinterfôring.

Jeg tok vinterfôring av fuglene på alvor og fant ut at det kan, hos noen arter, variere fra år til år om de er tilstede. (F. eks. stjertmeis, kjernebiter, grønnfink og tyrkerdue.)

Stjertmeis i Lillehammer 2017.

6. Eksperthjelp!

Jeg tok alle mulige anledninger til å lære fra andre – å møte fram under trekkfugltellingene der man ser mye mer med erfarne ornitologene og kan lære å konsentrere seg, å høre på foredrag eller dra ut på tur med andre og sist men ikke minst å ta imot vennlig formulerte rettelser. På engelsk sier vi ‘You learn by your mistakes!’

Så hvor kommer bankhvelvet inn i disse bekjennelsene? Jo, veien til fuglekunnskap har ført meg til en gullskatt. Reisen er ikke over. En blir aldri utlært. Kunnskapen utvikles og forandrer seg over tid. Varme klær i august.

PS Inspirasjon til disse linjene kom fra ‘Typer av ornitologisk utfoldelse’ av Per Åge Skålerud, Hujon Nr.4 2014.

FOKSTUMYRA NATURRESERVAT

Overvåking av hekkebestander av prioriterte fuglearter

Jon Opheim, Geir Høitomt, Sven Haugen, John Apeland og Ragnar Ødegård

I 2011 ble det satt i gang et systematisk overvåkingsprosjekt på hekkefugler i Fokstumyra naturreservat på Dovre. Takseringene er i 2017 og 2019 utført av NOF, avd. Oppland. I de øvrige årene i regi av Kistefos Skogtjenester AS, med SNO som oppdragsgiver. Her følger et sammendrag fra rapporten i 2019

Fugleregistreringene på Fokstumyra ble i 2019 utført av Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oppland. I årene 2011 - 2016 og i 2018 har disse takseringene vært utført av Kistefos Skogtjenester AS med SNO som oppdragsgiver. Endringen har sin bakgrunn i budsjettmessige prioriteringer, der det i år - som i 2017 - ikke ble avsatt midler til overvåkingsprosjektet. NOF, avd. Oppland har således på frivillig basis gjort en innsats for ikke å bryte denne verdifulle tidsserien på kart-legging av hekkebestander hos vannfugl, rovfugler, ugler og noen andre prioriterte arter.

Årets feltarbeid ble likevel noe av-kortet ved at det ble gått bare en takseringsrunde på våren (25. og 27.05.). Tidligere har det også vært utført en tilsvarende runde ca. 10. juli.

I tillegg til den faste takserings-runden i reservatet (13 utvalgte vatn og tjern, samt 3 store myr- og heiområder) ble det som tidligere gjort observasjoner fra noen faste utkikkpunkter - først og fremst fra fugletårnet, men også fra steder med god utsikt langsmed E-6 fra Nord-setrene i sør til Lesjabekk i nord. Erfaringsmessig er dette den beste metoden for å få kartlagt hekkebestanden til arter som myrhauk, storlom, jordugle og trane. Det ble også brukt tid til å studere hvordan et hekkende storlompar på Søre Horrtjern reagerte på ferdsel langs stien nordøst for vatnet. John Apeland og Ragnar Ødegård sto for disse registreringene. De faste takseringsrundene ble utført av Geir Høitomt, Sven Haugen og Jon Opheim.

Registreringene ble utført under relativt gode værforhold, men med noen ekstra utfordringer pga høy vannstand. Flere av de lavest-liggende myrområdene sto delvis under vatn, slik at vi noen steder måtte gjøre mindre omlegginger på takseringsruta. Det ble brukt 35 timer i felt.

Resultatet inngår i et overvåkings-prosjekt som vil bli brukt som dokumentasjon i arbeidet med opp-rettholdelse av bevaringsmål for området.

Etter 7 sesonger med hekkende *sangsvane* ble det i år bare registrert omstreifende fugler. Et par hekket imidlertid på Avsjøen ca. 6 km nord-øst for reservatet (rugende ind. 26.05.).

Flere av andeartene ble sett i større antall enn tidligere, dvs. perioden 2011 - 2018. Den største økningen ble registrert hos *stokkand* og *topp-and*, men *siland* og *laksand* var også mer tallrike enn i noen av de foregående årene. *Krikkanda* lå nær gjennomsnittet, mens brunnakken hadde et år godt under middels. Fra 2019-sesongen nevnes ellers en vårobservasjon av *skjeand*, et sommerfunn av *havelle* og en høstobservasjon av *bergand*, som alle er relativt sjeldne gjester på Fokstumyra.

Storlom er en fåtallig, men fast hekkefugl på Fokstumyra, og regnes som en av karakterartene i verne-området. Etter mislykket hekking på Horrtjern tre år på rad (2011 - 2013) ble det satt fokus på mulige årsaker til dette, bl.a. om ferdsel på en av stiene hadde forstyrrende effekt i rugeperioden. I 2014 og i årene 2016 - 2018 ble det imidlertid igjen påvist vellykket hekking på Søre Horrtjern. I 2019 fikk et par fram 2 unger.

Horndykkeren gjorde hekkeforsøk på Fokstumyra første gang i 2012. Etter dette har den hatt fast tilhold på Kringlottjern med vellykket hekking i 2013, 2016 og 2018. Her vokste det også opp 1 unge i 2019. I tillegg ble den funnet på Vesletjern på Langmyra, Langtjern og Søre Urdbeekktjønn, med hekkeadferd på de to sistnevnte. Dette viser at arten er i ekspansjon på Fokstumyra.

Under tellingen 25.05. og 27.05. ble det registrert 13 vaderarter og et totalantall på 175-177 ind., som er det høyeste siden registreringene startet i 2011. Selv om det ikke ble gjort registreringer i ungeperioden senere på sommeren er det mye som tyder på at 2019 var en bra hekke-sesong for vadefugl på Fokstumyra. Her er det likevel store artsvisse forskjeller, og for mange av artene er det fortsatt et godt stykke opp til de bestandstallene som Østbye hadde på Fokstumyra i slutten av 1980-årene. Årets registreringer viser at *tranebestanden* holder seg nokså stabil på mellom 5 - 8 par, som antagelig ligger nær «metningspunktet» for denne arten innenfor reservatet. *Heiloen*, som tidligere var en vanlig hekkefugl, ble bare sett på to steder. Den sterkt truete *vipa* har vist en overraskende stabilitet i registreringsperioden og ble i år registrert med 10 ind. på 5 lokaliteter. En *fjellmyrløper* ble sett ved Søre Horrtjern, noe som kan tyde på at den fortsatt hekker i området. I tidligere tider (før jernbaneutbyggingen i 1916 – 1917) var denne sjeldne vaderen en fast hekkefugl i reservatet. Under takseringsrunden 25.05. og 27.05. ble det registrert 1 hann av *brushane* ved Rundtjern, samt 4 hanner og 3 hunner på spill-plass ved Søre Horrtjern. Dette er en gledelig oppgang sammenlignet med de

senere års registreringer. *Enkelt-bekkasinen* ble også notert med større antall enn tidligere, mens bestanden av *småspove* holder seg stabil på 5 - 10 ind. For rødlistearten *storspove* er situasjonen en annen. Årets registrering med 5 ind. på 3 lokaliteter er en nedgang i forhold til mange tidligere år, og følger dermed bestandsutviklingen ellers i landet. Både *rødstilk* og *grønnstilk*, som hører til de vanligste artene på myra, opptrådte i større antall enn gjennomsnittet for perioden 2011 - 2018 (hhv. 27 og 38 - 40 ind.), mens *gluttsnipa* holdt seg på det jevne med 10 ind. *Strandsnipa*, som aldri har vært spesielt tallrik på Fokstu-myra, ble i år sett på 4 steder. Til sist nevnes svømmesnipe, som i lang tid har vært en av de fremste karakterfuglene for Fokstumyra med en bestand på minst 20 par om vi går ca. 30 år tilbake (Østbye 1989). I løpet av de siste 5 årene har det ikke vært påvist høyere antall enn 6 ind. i forbindelse med disse registreringene. Årets resultat på 10 ind. fordelt på 4 lokaliteter var derfor positivt.

Bestanden av *fiskemåke* har variert mellom 8 - 27 par i perioden 2011 - 2018. Sammenlignet med disse årene ble resultat for 2019 under middels med 13 -16 par. Rødliste-arten *hettemåke* er i sterk tilbakegang i hele landet. Med bare 3 - 5 par dette året er det trolig bare et tidsspørsmål når den forsvinner fra myra. Bestanden av *rødnebbterne* er også liten og sårbar, og de få parene som hekker synes å ha dårlig hekke-suksess. I år ble det bare sett 3 par.

Artslista for Fokstumyra natur-reservat teller pr. i dag 184 arter, herav 81 påviste hekkefugler.

2019-sesongen ble et bunnår for smånagere og følgelig små forekomster av rovfugler og ugler. 2 par med *myrhauk* ble registrert i midten av mai, men trolig hadde bare 1 par vellykket hekking. I ei kasse på Fokstua gård hekket trolig 1 par *tårnfalk*, og ute i reservatet hekket et dvergfalkpar i et kråkereir. Av *jord-ugle* ble det bare sett noen enkelt-fugler uten hekkeindikasjon. Av andre rovfugler/ugler nevnes streif-individer av *havørn* (opptil 3 ind.), *kongeørn*, *spurvehauk* og *fjellvåk*, samt *haukugle* over lengre perioder.

Årets registrering omfattet også *gulerle*, *blåstrupe*, *sivspurv* og *lappspurv* i de 3 delområdene Stormyra, Langmyre og Sjugurds-myre. Bestanden av de tre førstnevnte artene har holdt seg nokså stabil gjennom perioden 2011 - 2018, selv om det har vært årlige variasjoner. Lappspurv, som tidligere var en vanlig hekkefugl, ble bare registrert på trekk.

Det ble også gjort noen uventede observasjoner i 2019. Den sjeldneste av disse var nok en *svartrødstjert* som oppholdt seg ved Fokstua Fjellstue i slutten av april. Vi nevner også en dobbeltbekkasin 01.09. Ellers ble *ringdue* for første gang påvist hekkende innenfor reservatet (i et gammelt kråkereir).

Klipp fra hjemmesida til NOF sentralt:

Dronningsætra: Viktig våtmarksområde får ligge i fred

Vi er mange som er glade for at Strålmyra i Oppland blir spart for DNT-hytta «Dronningsætra». NOF avd. Oppland bidro tungt med sin kunnskap om fugler i området, og nettopp hensynet til fuglene var utslagsgivende for at planene ble stoppet på målstreken.

Strålmyra er et inngrepsfritt område med flott våtmark og et rikt fugleliv, og må bevares for fremtiden. Arbeid med anleggsvei og bygging av hytta Dronningsætra var like om hjørnet, men heldigvis valgte Turistforeningen (DNT) å ta hensyn til fjellvettregel nummer åtte: *Vend i tide, det er ingen skam å snu*. Hyttebygging beslaglegger store areal i Norge, og fører til nye veier og traseer inn i områder som tradisjonelt har fått ligge i fred. DNT jobber sammen med andre friluftsliv- og naturvernorganisasjoner i mange naturvernsaker, og må kontinuerlig jobbe for å minimere skadene forårsaket av egne utbyggingsprosjekter.

Når de nå ser seg om etter en alternativ tomt for prosjektet, kan vi puste lettet ut. Forutsetningen er selvsagt at det velges en lokalisering med langt mindre negativ påvirkning av viktige naturverdier.

NOF avd. Oppland og NOF sentralt har vært engasjert i saken over tid, og bidro med det faglige kunnskapsgrunnlaget på fugler. Sammen med Naturvernforbundet, ikke minst Naturvernforbundets lokallag i Sel og Ottadalen, har vi gjennom flere runder appellert DNT om å stanse byggeplanene ved Strålmyra, selv om planene utrolig nok hadde fått godkjenningstempel av den offentlige forvaltningen.

Kronikker, innlegg og utspill i media økte etter hvert presset og fikk synliggjort hva som stod på spill. At en så viktig naturvernsak kan stemples med «seier» er inspirerende, og viser kraften i tung argumentasjon, stå-på-vilje og godt samarbeid. Takk til alle involverte!

Bjellefuglen og fjellets nattergal - blåstruppen er en av mange fugler man kan oppleve i fjellheimen. Den tåler normalt friluftsliv og ferdsel godt, men mange våtmarksfugler og rovfugler er langt mer utsatt. Presset på fjellområdene våre tiltar, og utfordrer oss alle. Vi må ta spesielle hensyn, slik at fjellvandrere i fremtiden opplever et minst like spennende og mangfoldig fugle- og dyreliv som vi har nå. (Opphavsrett: Thor Østbye)

Økende interesse for ornitologi

Av Knut Gundersen

Oppdaget på vårparten boka «*Folk og fugl*» av Anders Bernhoft-Osa langt bak i bokhylla. Dette ble etter hvert såpass interessant lesning for en litt tilårskommen fuglekar at tanken på et lite historisk innslag i «*Hujon*» begynte å sige inn. Dere får derfor servert bokas siste kapittel som er en oppsummering av ornitologien i Norge fram til 1976, da boka kom ut.

Han kom til verden i Kristiania i 1897. Faren var kunstmaler og familien var stadig på flyttefot. En av brødrene het Sigbjørn som var atskillig med kjent med sitt gnistrende felespill både i Ønskekonserten og etter hvert fjernsynsopptredener. Familien endte opp i Valle nord for Kristiansand og det var her i barneåra at naturinteressen ble tent.

Han ble en god venn med «bibelforfatteren» Svein Haftorn (1925 – 2003), som for øvrig leste gjennom manuskriptet til boka. Han ble også tidlig kjent med H. Tho. L Schaanning som var bestyrer ved Stavanger Museum og den ornitologiske stasjonen på Revtangen. Her overtok A, B. Osa i 1948. I den forbindelse er det blitt fortalt at Alexander Kielland (1949 – 1906) ofte tok turer til Revtangen. «*Da har han nok gledet seg over alle vadefuglene som myldret på tarehaugene en høstdag. Der kunne han iaktta flokkene av tjeld og gjess som drog forbi til varmere land. Det er kanskje nettopp på Revet at han har fått ideen til sin berømte – om enn ikke helt korrekte – skildring av trekkfuglene i Egyptens land. Og det rike fuglelivet ved Orre fikk Kielland til å ønske at han kunne ha blitt «fugleinspektør på Vestlandet» og fått lært folk opp til å bli glad i fuglene og verne om dem. Han var klar over eggrøving og vettløs jakt, sammen med det moderne jordbruk, var en fare for Jærens fugleliv. En kan si at det var han som på en måte gjorde opptakten til arbeidet for naturvern på Jæren*» (sitat fra boka).

Håper dette faller i smak hos unge og gamle ornitologer!

Kapitlet Økende interesse for ornitologi:

Sammenlignet med den store interesse for ornitologi som man alt i forrige århundre hadde f.eks. i England og Tyskland og enkelte andre land, stod vi langt tilbake i Norge. Både rent vitenskaplig og amatørmessig var det få nordmenn som ga seg av med fuglestudier. Stort sett var vel begrepet «*birdwatching*» nærmest ukjent hos oss. Det var helst fuglene som jaktbytte folk var opptatt av.

En medvirkende årsak til den manglende interesse var nok at ennå for en seksti år siden hadde vi ingen utførlig håndbok over Norges fuglefauna. I en artikkel i Norsk Ornithologisk Tidsskrift, serie II, har konservator Schaanning tatt med alt det som er publisert om norske fugler i tidsrommet fra 1591 til 1924. Oversikten viser at det er skrevet mye verdifullt stoff i forrige århundre, men det forelå ikke en eneste norsk fuglehåndbok i vanlig forstand før i 1901. Da kom Embrik Strands «*Norske Fuglar*» på nynorsk. Men den vesle boka på et par hundre sider omhandlet bare sittefuglene, og annen del kom aldri ut. Først i 1916 fulgte Schaannings kjente bok «*Norges Fuglefauna*», som ble til stor hjelp både for fagfolk og amatører. Tidligere hadde det vært henvist til utenlandske håndbøker og tidsskrifter. I 1921 fikk vi det store trebindsverket av Robert Collett, og i 1947 kom Herman L. Løvenskiolds «*Håndbok over Norges Fugler.*» - Det store, mer populært anlagte verk «*Norges Dyreliv*», med ett bind om fuglene, ble utgitt i 1948 – 50. (Seinere kom en ny utgave under tittelen «*Norges Dyr*»). Det ble stadig mer interesse for dyrebøker her i landet. I 1952 – 53 kom en omarbeidet utgave på norsk av «*Våra Fåglar i Norden*».

Etter mange års nitid arbeid kunne ornitologen Svein Haftorn i 1971 presentere sitt store verk «*Norges Fugler*». Det er etter norske forhold et helt enestående verk på over 800 sider og med 191 utbredelseskarter. Her har Haftorn samlet kolossale mengder med viktige opplysninger, praktisk talt alt det som forelå inntil høsten 1970 om de norske fuglers utbredelse, levevis og trekkforhold er kommet med. Så verket er helt uunnværlig for alle som virkelig går inn for å bli kjent med vår fuglefauna. Det kan også nevnes at ved hver art er de svenske, danske, tyske og engelske fugle navn tatt med. Og i et eget avsnitt omtales de latinske navnene og deres betydning.

Når jeg så å si daglig nytter Haftorns bok og ellers ser alle de nye observasjonene som stadig publiseres om norske fugler, er det rart å tenke på et råd jeg fikk for om lag femti år siden. En norsk fagzoolog sa at dersom jeg ville studere zoologi, burde jeg ikke tenke på ornitologi, for der var det ikke noe større å gjøre. Norges fugleliv var alt så godt kjent!

Omkring århundreskiftet var det bare enkelte norske zoologer og museumsfolk som drev fuglestudier. Ofte får man inntrykk av at den gang var det ikke vitenskap uten når det var nødvendig å nytte mikroskop. Så Schaanning hadde nok mye rett når han skrev om «*Ornithologiens pilgrimsgang i Norge*». Han nevnte bl.a. de vanskelige arbeidsvilkår ornitologien hadde. Og han pekte på de skadelige følger for landets fuglefauna av at vi savnet sakkyndige ornitologer til å ta seg av mange spørsmål som knyttet seg til fuglenes være eller ikke være. De få som hadde virkelig innsikt i problemene, klarte ikke den gang å bli hørt av dem som oppfattet seg som fagfolk og drev såkalt «*viltpleie*» og «*vernet*» vår fauna ved hjelp av gift, saksefangst og skuddpremier. I vår tid er vi da heldigvis kommet så langt at det blir tatt hensyn til fugleforskerne i fagspørsmål.

For et halvt hundre år siden var Schaanning den eneste konservatoren som hadde fugl som spesialitet. Nå er det ved alle våre større museer og andre institusjoner fra Kristiansand til Tromsø ansatt vitenskapsmenn med ornitologi som hovedstudium. Og flere av dem har doktorgraden på avhandlinger om fugl.

I 1920 startet Schaanning Norsk Ornithologisk Forening og begynte å gi ut et fugletidsskrift, selv om foreningen bare hadde et par hundre medlemmer. Tidsskriftet kom ut i fire serier, den siste i 1935, og gjorde meget for å vekke den interessen som vi nå har i vårt land. En interesse som er blitt så stor at den nystartete Norsk Ornithologiske Forening har et medlemstall på omkring et par tusen og sammen med Stavanger Museum gir ut tidsskriftet «*Sterna*». Men også «*Fauna*» som er organ for Norsk Zoologisk Forening og dens lokalavdelinger, inneholder en hel del stoff om fugl.

Særlig blant den yngre generasjon er det nå påfallende mange som i fritida streifer rundt for å se etter fugl. Og takket være den gode økonomi er de gjerne utstyrt med flotte kikkerter og avanserte fotoapparater og kanskje en lydbåndopptaker. Denne hobbyen med å iaktta fuglene fører med seg at det rundt om i landet startes lokale foreninger hvis formål er bl.a. å studere fugletrekket og delta i naturvernarbeidet. Medlemmene i noen av disse lokallagene er til og med så ivrige at de regelmessig sender ut små skrifter med klingende latinske navn: «*Falco*», «*Larus*», «*Oriolus*», «*Rallus*» osv. – Vår og høst ringmerkes det tusenvis av trekkfugler, bl.a. på Akerøya, Store Færder, Jomfruland, på Jæren, Vigra og Tautra. Dessuten merkes det noen steder i traktene ved Oslofjorden. – Foruten fagfolk er det også en del amatørornitologer som har tillatelse til å merke.

Et annet tegn på at fuglevene øker i antall, er det store behov for håndbøker i lommeformat. Nå foreligger det ikke mindre enn én norsk og fem – seks oversatte utgaver med gode fargeplansjer. Ikke minst disse hendige småbøkene har skaffet fuglene mange nye venner og beskyttere. Illustrerte artikler i ukepressen har sammen med foredrag i foreninger og radio, og TV-filmer, medvirket til at mange endelig begynner å få øynene opp for verdien av en rik og variert fuglefauna.

Det er ikke bare bøker og kikkerter som er til stor hjelp for fuglevene og fagornitologene. De har fått mange nye hjelpemidler som vi ikke kunne ha drømt om for noen år siden. – Tenk bare på disse nye grammofonplatene med klar og støyfri gjengivelse av praktisk talt hvert eneste fugleslag i Europa. En plateserie fra Svensk Radio kan brukes sammen med en håndbok, da det for hver enkelt art henvises til teksten og fargeplansjene i boka.

Vi har nå små praktiske opptakere for lydbånd eller kassetter som gjør at mange amatører kan få ganske bra opptak av fuglene. I flere høve har slike opptak skaffet bevis for observasjoner av sjeldne arter som holder seg meget skjult, eller som er så like at man må ha dem i hånden for å kunne bestemme dem. Men deres sang eller lyder kan være så forskjellige at det er sikre kjennetegn når de blir tatt opp på bånd. Vi kan bare tenke på rørsanger og myrsanger, eller sumpsanger og grashoppesanger.

Å gjengi fuglens låter og sang med bokstaver er oftest ikke bare vanskelig, i mange høve kommer de forskjellige observatører til nokså ulike resultater. Nymotens elektroniske utstyr gjør det nå mulig å få opptak av fuglelåter som kan gjengis på trykk ved de såkalte lydspektogram. Disse er så nøyaktige at de gjengir de minste variasjoner i sangen og låtene.

Et par eksempler på den nytte ornitologien kan ha av lydbånd skal nevnes. Olav J. Tveit skrev at han i Valle i Setesdal hadde hørt en fugl som han ikke kjente. Etter hans beskrivelse av låten var det uråd å si hvilken art det kunne ha vært. Men han hadde tatt opp noen strofer på lydbånd, og disse beviste at det var en fugl som aldri før var iaktatt der i bygda – en vaktel.

- Inntil 1971 var rørsangeren ikke funnet i rugetida på Vestlandet, bare observert noen få ganger under høsttrekket. Ved Grudavatnet på Jæren hørtes en juninatt i 1971 ikke annet enn et par sivsangere, men da jeg spilte av et lydbånd med rørsangerens strofer, begynte en hann å synge iherdig ute mellom takrørene. Og da den nærmet seg båndopptakeren for å jage vekk sin «konkurrent», fløy den i et nett som i all hast var satt opp innenfor takrørene. Fuglen som ble ringmerket, sang på samme sted de påfølgende kvelder så snart den hørte lydbåndet. Også i juni 1973 var det en rørsanger på samme lokalitet. At disse to fuglene i det hel ble oppdaget, skyldes utelukkende lydbåndet. Da det både høsten 1972 og 1973 ble ringmerket i alt åtte rørsangere på Gruda, er det trolig at arten har ruget, selv om ikke noe reir ble funnet.

Også ved ringmerking av bokfink kan en båndopptaker komme til god nytte. I enkelte eldre fuglebøker nevnes det at om høsten er en syngende hann en utmerket lokkefugl ved massefangst av bokfinker. For å skaffe seg en som var i full sang, nyttet man i eldre tid nede i Mellom-Europa en lite human fremgangsmåte. Fuglefangeren satte en bokfinkhann i et lite bur og plasserte det i en mørk og kjølig kjeller. På grunn av mørket og den lave temperaturen ble fuglens kjønnsdrift og dermed sanglysten kunstig dempet ned. Men en tid før høstfangsten begynte, ble bokfinken tatt ut av kjelleren der den hadde sittet hele våren og sommeren. Når den så kom ut i sola og varmen, våknet fuglens drifter, og snart kom den i full sang. Når bokfinkene hørte sangen, samlet de seg på fangsplassen, der mange av dem ble tatt i store klappnett.

For noen år siden gjorde jeg noen forsøk med lydbånd for å se om bokfinkene virkelig samlet seg når de om høsten hørte sin egen sangstrofe. Og nå fikk jeg erfare hvorfor de profesjonelle fuglefangerne før i tida betalte store summer for en bokfink som sang om høsten. – I en hage med noen lave trær satte jeg en båndspiller på bakken. Ikke før var båndet satt i gang når det var bokfinker i nærheten, så kom de første, hanner og hunner, og slo seg ned i hagen. Det var merkelig å se hvorledes de kunne strømme til fra alle kanter, det forekom at det var over et halvt hundre samtidig i den vesle hagen. Men de ble sjelden sittende mer enn en kort stund før de igjen spredde seg. Endel av dem gikk i noen nett som jeg hadde satt opp, og det var helst slike som fløy ned mot marka for å se etter den formodede sanger. På Jæren hendte det flere ganger at opptil både to og tre hundre bokfinker kom og satte seg en stund i tretoppene rundt båndspilleren.

Den type fuglenett som nå mest brukes ved fuglestasjonene, er av japansk opprinnelse. Men liknende nett lages også i England. Det er forresten samme sort nett som nyttes ved massefangsten av småfugl i Belgia og enkelte andre land. Netta er for det meste seks eller tolv meter lange og to meter høye og lages av tynne nylon- eller terylentråder. Disse er så fine at fuglene oftest ikke oppdager netta når de står utspent på stenger i skyggen av busker og trær. På engelsk kalles netta for «*mistnett*» og virker omtrent som de såkalte trollgarn. Fuglene blir hengende i en fold på nettveggen, som ikke må være strammere enn at det danner seg poser langs de fire eller fem tverrtrådene i hele nettets lengde. Når fuglene er fanget, ligger de vanligvis nokså stille, men etter min årelange erfaring skal netta være under stadig tilsyn, og det bør i alle fall ikke gå mer enn ett kvarter mellom hver gang de blir ettersett. Det er blitt nevnt, bl.a. i fjernsynet at netta blir ettersett én gang i timen, men det er altfor sjelden og kan gjøre at fuglene lir vondt. En ringmerker skulle aldri ha flere nett i bruk enn at han kan ha dem under stadig tilsyn. Da er det ingen grunn til å kritisere nettfangst til vitenskaplig ringmerking. – Det er ellers nødvendig å ha en spesiell tillatelse fra myndighetene for å fange fugl til ringmerking. Og det får bare erfarne og godkjente ringmerkere.

For oss eldre ornitologer virker det nesten utrolig hvilke hjelpemidler den moderne teknikk har skaffet i forhold til det vi måtte klare oss med før i tida. – I dag kan en forsker sitte inne på en feltstasjon og på små fjernsynsskjermer kontrollere alt som foregår i utvalgte fuglereir i omgivelsene, det være seg livet i en fuglekasse eller et fuglekongereir høyt oppe i en gran. Han har også utstyr som automatisk registrerer f.eks. eggas temperatur døgnet rundt eller hvor ofte foreldrene mater ungene.

Det er tatt opp film av livet inne i en trestamme der et spettepar hekket. Dessuten er det ved hjelp av infrarød kinofilm tatt levende fuglebilder i fjellhuler, der det er stummende mørkt. Det har til og med lyktes å følge større fugler under trekket ved å utstyre dem med kortbølgesendere som sender signaler til stasjoner på bakken. Ornitologene har også gjort meget interessante iakttagelser ved å følge trekkfuglenes flukt ved hjelp av radar. Også ved å måle og registrere den uro en fugl viser om nettene i trekktida, han man fått økt viten om trekkets forløp.

Så i våre dager har forskerne langt andre muligheter til grundig å studere fuglenes liv enn vi hadde for en del år siden. Den gang måtte vi nøye oss med å iaktta det som kunne ses og høres med egne sanser. Og en mer eller mindre god kikkert var det eneste utstyr.

RAPPORTSAMMENDRAG

ÅKERRIKSE I OPPLAND 2019

Geir Høitomt og Jon Opheim

Her gis et kort sammendrag av åkerriksregistreringene i Oppland fylke i 2019. Rapporten er utarbeidet av Kistefos Skogtjenester AS med god hjelp fra NOF, avd. Oppland, som har mottatt et økonomisk tilskudd for sin deltagelse.

Med midler fra "tilskudd til truede arter" er det i 2019 gjennomført registrerings-prosjekt på åkerrikse i Oppland fylke.

Kistefos Skogtjenester AS har stått ansvarlig for feltarbeid og utarbeidelse av rapport. 8 personer bidratt med registreringer og opplysninger til rapporten.

Åkerrikse har hatt en kraftig bestandsreduksjon de seneste ca. 100 årene og er i dag en av våre mest truede fuglearter. I *Norsk Røddliste 2015* står den oppført som *kritisk truet* (CR). Arter i denne kategorien har ekstremt høy risiko for utdøing (Henriksen & Hilmo O. 2015).

Registreringene er en oppfølging av "Handlingsplanen for åkerrikse," som ble utarbeidet av Miljødirektoratet i 2008, med det formål å sikre en selvproduserende bestand av åkerrikse i Norge. Prosjektet har hatt hovedfokus på kartlegging av syngende hanner og tiltak for å unngå slått av aktuelle hekkelokaliteter. I tillegg er det drevet med informasjonsarbeid, bl.a. om "åkerriksevennlig" slått for å unngå at fuglene blir drept av jordbruksmaskiner. Fylkesmannen i Rogaland har hatt en koordinerende rolle i gjennomføringen av handlingsplanen. Årets registrering ble gjennomført med god bistand fra Fylkesmannen i Oppland v/Landbruksavdelingen og Miljøvern avdelingen.

I flere av de senere årene har Oppland vært blant de 5 største åkerriksefylkene i landet,

med f.eks. hele 18 % (36 syngende hanner) av den registrerte totalbestanden i 2013. Dette året ble det også gjort et hekkefunn i Gausdal. Senere har vi fått innmeldt et sikkert hekkefunn i Skjåk i 2015.

Åkerrikse er en krevende art å registrere og forvalte. Siden den er nattaktiv må feltarbeidet i hovedsak foregå i den mørke delen av døgnet, og fordi den ankommer sine potensielle hekkeplasser sent på våren - bare noen få uker før første grasslått - har en liten tid til rådighet. Gode forberedelser i forkant av hekkesesongen er derfor nødvendig. Årets feltarbeid ble i hovedsak gjennomført fra slutten av mai til ut i juli måned. Det ble brukt mest tid i de kommunene som har hatt flest registrerte åkerrikser opp gjennom årene, dvs. jordbrukslandskapet i Østre- og Vestre Toten, Gran, Søndre- og Nordre Land, Etnedal, Gjøvik og Lillehammer.

Årets registrering resulterte i 6 syngende åkerrikser i kommunene Lillehammer (1), Østre Toten (1), Nordre Land (3) og Sør-Aurdal (1). Det ble ikke påvist hekking. Sammenlignet med siste ti-års periode - med et gjennomsnitt på 13 åkerrikser - er dette en betydelig tilbakegang, og det svakeste året vi har hatt siden 2010. Fem av åkerriksene ble i år hørt fra grasenger og ei fra brakklagt beitemark.

Det ble ikke utført tiltak på noen av lokalitetene dette året.

Referat fra styremøte på Dokka 22.10.2019.

Til stede: Geir Høitomt, Anne Gri Henriksen, Ragnar Ødegård, Bjørn Harald Larsen, Jon Opheim og Annbjørg Backer.

Saksliste:

84/19 Referatsaker.

- Referat fra forrige styremøte på vegkroa i Biri 15.08.
- Oppdrag fuglekasse. Trond har skrevet sluttrapport for prosjektet med Sorperoa Friluftsgruppe og Barhaug skule på Nord-Fron. Omsøkte midler er nå utbetalt.
- Referat fra NOF sitt sentralstyremøte 06. - 07.09.
- Naturvernseminar 23. og 24.11. i Trondheim. Annbjørg og Jon er påmeldt.

85/19 Innkommen post.

- Info fra FNF om spillemidler til friluftslivtiltak. Det blir et felles informasjonsmøte på nyåret med fylkeskommunen, FNF og organisasjonene.
- Høstprogram for Ørrin (NOF, Valdres lokallag).
- Brev fra Fylkesmannen i Innlandet om tilrådning om utvidelse av Budeiberget naturreservat
- Brev fra Gjøvik kommune i forbindelse med offentlig ettersyn av forslag til detaljregulering for Busvehagen gang- og sykkelveg

86/19 Uttalelse til oppstart av planarbeid for E6 Roterud – Storhove, Gjøvik/Lillehammer. Vi har bl.a. kommentert miljøhensyn ved etablering av ny bru over Lågen ved Hovemoen og betydningen av å få kablet dagens høyspentledninger over området. Vi har også tatt avstand fra nedbygging av strandsonen i Mjøsa over flere kilometers lengde.

87/19 Nasjonal ramme for vindkraft. Som kjent ble ingen områder i vårt fylke med i den nasjonale vindkraftrammen. Likevel ble et av våre to områder i Gudbrandsdalen «nesten» valgt ut. Gjennom informasjon fra OED har vi fått vite at slike «nesten-områder» kan tas inn i planene dersom utbygger og kommunestyret spiller inn ønske om vindkraftutbygging her. Vi har hatt møte med FNF i forkant av deres hørings-innspill. I uttalelsen tas det sterk avstand fra vindkraftutbygging i det aktuelle området.

88/19 Forvaltningsplan for verneområdene i Langsua – offentlig høring. Vi har levert egen uttalelse. FNF/Oppland tok inn deler av våre synspunkter i sitt forslag til en felles uttalelse fra organisasjonene. DNT Valdres ønsket såpass store endringer i noen faktaopplysninger at vi protesterte. FNF/Oppland bestemte seg deretter for å ikke sende noen uttalelse.

89/19 Vi har uttalt oss mot plassering av ny DNT-hytte ved Strålvatnet i Nord-Fron av hensyn til et urørt og veiløst naturmiljø med bl.a. rikt fugleliv. Saken har fått stor presseomtale og det har vært stort lokalt engasjement for å finne en annen plassering. Dette kom også fram på et orienteringsmøte på Vinstra den 08.10., ledet av generalsekretæren i DNT sentralt. Jon var foreningens representant og orienterte kort om foreningens engasjement mot plasseringen. Saken har hatt mye etterspill, og nylig valgte 4 grunneiere og 2 hytteeiere å anmelde kommunen for mangelfull saksbehandling. Ellers er det tatt initiativ til et felles møte mellom mange organisasjoner for å sende en henvendelse til endret plassering.

90/19 Søknad fra NOF, Sel og Ottadalen lokallag om kr. 5 000,- i driftsstøtte. Ellers er kr. 25 000,- utbetalt i støtte til fugletårnet på Randsverk. Samtidig har vi vært i kontakt med lokallaget for opprettelse av kontonr. og organisasjonsnr.

Som grunnlag for vurdering av tildeling av midler i støtte til fugletårn og lignende, har NOF Oppland en forventning om at det på forhånd sendes inn søknad med beskrivelse av tiltaket tilhørende byggetegninger, budsjett og finansieringsplan.

- 91/19 Høringsutkast av forvaltningsplan for rovvilt i region 3/Oppland. Høringsfrist 01.11.
- 92/19 Ny 66 kV ledning Harpefoss - Ringeby. Gudbrandsdal EnergiNett har bedt om mer detaljerte opplysninger om to hønehaukreir i traseen for alternativ 2. De har senere fulgt opp med en justering av traseen, slik at avstanden til reirene kan bli ca. 100 m. Jon kontakter Fylkesmannen i Innlandet for å konferere om alternative løsninger.
- 93/19 Jon har deltatt på befarig 23.09. sammen med Mjøsen Skog, grunneier og skogbrukssjefen vedr. planlagt hogst ved to intakte hønehaukreir på Sjoa i Sel kommune. Reirene ligger i skog med høy økonomisk verdi og det ble bl.a. diskutert kompensasjon for å ta nødvendige hensyn.
- 94/19 Jon har svart på henvendelse vedr. ønsket hogst av hekkeplass for hønehauk i Hovemoen, Lillehammer. Her var det vellykket hekking senest i 2017 og fugl til stede både i 2018 og 2019. Hogst kan derfor ikke tillates.
- 95/19 Jon har deltatt på fagdag vedr. hogst og forvaltning av Gropmarka, Lillehammer. 18.09. etter initiativ fra landbrukskontoret. Deltakere Jørund Rolstad (Norsk institutt for bioøkonomi), Vegard Gundersen (NINA) Nortømmer (4), Hans Petter Nyseth (leder i Fåberg Østside Utmarkslag) og Landbrukskontoret (3).
- 96/19 Vi har henvendt oss til Fylkesmannen vedr. sterk algevekst i Olstadtjern i Hundorp naturreservat, Sør-Fron. Gult belegg over nesten hele overflaten og tilnærmet ingen vannfugler i området. Prøvene så langt viser stor oppblomstring av en grønnalge, som ikke er helt unaturlig i tjern med liten vanngjennomstrømming.
- 97/19 Kommuneplan for Lillehammer by – byplanen 2020 – 2023 (2030). 2. gangs offentlig ettersyn. FNF/Oppland lager utkast til felles uttalelse innen fristen 05.11.
- 98/19 Kommuneplanens arealdel 2020 - 2023 (2030), Lillehammer. 2. gangs offentlig ettersyn. FNF/Oppland ber om tilbakemelding på om de skal lage felles uttalelse innen fristen 05.11.
- 99/19 Kommuneplanens samfunnsdel 2020 - 2040, Lunner kommune. Offentlig ettersyn. FNF/Oppland ber om tilbakemelding på om de skal lage felles uttalelse innen fristen 08.11.
- 100/19 Kommuneplanens arealdel 2019 – 2030, Gausdal kommune. Offentlig ettersyn. Vi har anbefalt at FNF/Oppland sender felles uttalelse innen fristen 25.11.
- 101/19 Varsel om oppstart av planarbeid for E6 Moelv-Roterud, Ringsaker/Gjøvik. Høring av planprogram. Vi har sendt uttalelse sammen med Naturvernforbundet i Oppland, der vi bl.a. krever at Svenesvollene og Eiksrud naturreservater ikke blir berørt av utbyggingen og at det tas spesielle hensyn til hubro på sistnevnte lokalitet ved å unngå anleggsarbeid i perioden 15.02. – 15.07. Vi har også uttalt oss imot utfylling i Paradisvika, og i strandsonen generelt, pga. rikt fugleliv.
- 102/19 Planlagt masseuttak i nærheten av hubrolokalitet på Biri. Etter telefon fra en hyttenabo og senere kontakt med en av grunneierne i området, er vi orientert om interesse for å starte opp steinbrudd i forbindelse med ny E6-utbygging. Uttaket er ikke forenlig med hubroen tilholdssted i området. Vi kommer til å følge opp saken.

103/19 Søknad om etablering av landbasert røyeproduksjon ved Randsfjorden i Gran. FNF/Oppland har sendt felles uttalelse.

104/19 Forsøk med kommunale beltebilløyper for catskiing. Vang er en av 6 kommuner som har blitt valgt ut til å bli med i forsøk med kommunale beltebilløyper for catskiing, dvs. transport av skiløpere med løypemaskin/beltevogn, slik at de kan kjøre ned igjen utenfor preparerte skibakker. Utfartsområdene er avmerket på kart. FNF/Oppland har laget utkast til felles uttalelse innen fristen 25.11., der det tas avstand fra prøveprosjektet – både med bakgrunn i ferdsløse i sårbar fjellnatur og at dette er forkastelig i et klimaperspektiv.

105/19 Avlingsskader på Frya i Sør-Fron som følge av store ansamlinger av trane på trekk, særlig på høsten. Vi har mottatt brev fra den største grunneieren i området, som har en positiv holdning til tranetrekket, men som påpeker store økonomiske tap. Tapene har vært økende i takt med en tranebestand i ekspansjon. I de seneste årene har antall rastende traner på høsten vært 500 – 600 ind. Vi har stor forståelse for at grunneierne har avlingstap på flere tusen kr. pga. av tranene, og har bl.a. forhørt oss hos fylkeslandbrukskontoret om mulig skadeerstatning. Pr. i dag er det - etter våre opplysninger - ingen ordning for å kunne gi slike erstatninger. Vi vil likevel følge opp denne saken. Det vil være et stort tap dersom det blir iverksatt skremselsinstallasjoner på disse jordene, slik at tranene ikke lenger mellomander på trekk.

Jon forsøker å få til et møte med grunneier for å drøfte problemstillingen nærmere og se på mulige løsninger. Aktuell ressursperson med kunnskap om traner kan være Ola Nordsteien, Annbjørg tar kontakt med ham.

106/19 Rovfuglmottaket til Helge Grønlien på Fåberg og samarbeid med NOF. Geir har laget forslag til brev, som styret gir sin tilslutning til. Geir og Anne Gri forsøker å få til et møte med Grønlien for å drøfte situasjonen videre.

107/19 Kartlegging av storspove og lerkéfalk 2019. Status etter årets feltarbeid. Bjørn Harald lager en rapport.

108/19 Medlemsmøte i høst? Vi har fått noen forespørslar.

109/19 FNF/Oppland og Hedmark blir samlet fra nyttår (FNF Innlandet). De ser gjerne at NOF kommer med en aktuell kandidat til styret.

110/19 Innspill fra medlem Knut Gundersen med forslag til utvidet vern av Fåvang naturreservat. Det er tidligere spilt inn forslag til utvidet vern, som også er presentert for Fylkesmannen i Innlandet, bl.a. med tanke på prosessen for supplerende vern som er initiert av Miljødirektoratet. Informasjonen fra Gundersen kan være med på å underbygge dette forslaget.

111/19 Konsekvenser av nye fylkesgrenser med tanke på medlemskap i lokallag.

Fra 2020 blir Oppland og Hedmark slått sammen til Innlandet fylkeskommune. Kommunene Lunner og Jevnaker vil ikke inngå i den nye fylkeskommunen. Det bør ses nærmere på hvordan NOF Oppland skal forholde seg til dette, med tanke på at de to kommunene inngår i lokallag for Hadeland i dag.

Referent Annbjørg Backer

Styremøte Dokka 17.06.2020. Referat

Til stede: Jon Opheim, Ragnar Ødegård, Annbjørg Backer, Geir Høitomt og Margaret Eggen. Per Åge Skålerud var til stede på møtet som redaktør for Hujon.

Saksliste:

15/20 Referatsaker.

- Referat fra forrige styremøte på Biri 04.02.20.
- Referat fra årsmøtet 05.03.
- Referat fra årsmøte i Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hedmark og Oppland. Møtet ble utsatt og avvirket pr. nett 29.04. Bjørn Roar Løkken ble - som representant fra NOF - valgt inn i styret.
- Referat fra styremøte i FNF Innlandet 13.05. (nettmøte).
- Hogst/uttak av vindfall på hønsenhauklokalitet i Bergskogen, Vestre Toten. Befaringsreferat fra Stein Roger Nybakke.
- Varsel om mulig hønsenhauk ved hogstfelt i Ringeby. Jon har vært på befaring 06.06.
- Vurderinger av hubrolokaliteter og arealinngrep i perioden 2015 – 2019. Vi har bistått Fylkesmannen med opplysninger.
- Årsmøte for NOF sentralt. På grunn av koronasituasjonen ble det planlagte årsmøtet i Selbu 24.04. – 26.04. utsatt på ubestemt tid. Ny dato er 05.09. Blir redusert møte over bare en dag. Sted og møteform er foreløpig ikke avklart.
- Jon har hatt fuglesang-tur med 6 medlemmer i Lillehammer lokallag av Blindeforbundet. Turen ble lagt til en kultursti i frodig lauvskog ved Fåberg krk. 10.05.
- Knut Gundersen har hatt fugletur i Fåvang naturreservat med 5. klasse på Fåvang Skule 25.05. med 31 elever og 4 lærere.

16/20 Innkommen post.

- Forslag til *Årets Fossekall og Fuglevernprisen 2020*. NOF sentralt deler ut to priser i forbindelse med foreningens årsmøte. Fristen for å komme med forslag til kandidater gikk ut 13.02.
- Melding om godkjent detaljregulering for Brusvehagen gang- og sykkelveg, Gjøvik.
- Prøveordning catskiing – sluttbehandling av lokal forskrift, Vang kommune.
- Detaljregulering for etablering av flomvoll langs Gausa ved Jorekstad, Lillehammer. Varsel om oppstart med frist 03.02. Vi har tidligere vært i kontakt med Fylkesmannen for å bli orientert om planene, og har ikke levert noe innspill. Tiltaket har sammenheng med mulig valg av kompenserende areal i forbindelse med E6-utbyggingen i Lågendeltaet.
- Oppstart av verneprosess for 8 skogområder i Viken. Blant disse finner vi området Dælen i Jevnaker kommune og utvidelse av Igelsrud i Jevnaker (tidligere Oppland). Frist for innspill 04.05.
- Oppstart av verneprosess for 13 skogområder i Innlandet, herav følgende 7 områder i tidligere Oppland fylke: Eiksrudtjernet i Vestre Toten (210 dekar kalkskogområde), Skolldalen i Øyer (2090 dekar), Skålåsen i Østre Toten (653 dekar), Hånåhoppet i Nord-Fron (1682 dekar), Høgshaug-Hansebakkberget (2750 dekar) i Nordre Land (657 dekar) og Rognhaugen i Gran/Hurdal (1665 dekar). I tillegg kommer utvidelse av Svenstad naturreservat i Ringeby (131 dekar). Frist for innspill 05.05.
- Offentlig ettersyn – områdeplan for Skjerven næringspark i Gjøvik kommune. Høringsfrist 13.05.
- Varsel om oppstart av regulering Peer Gynt Arena på Gålå i Sør-Fron kommune. Merknadsfrist 29.05.
- Oppstart regulering Ravnum boligområde på Vingnes i Lillehammer. Merknadsfrist 05.06.

- Varsel om oppstart av planarbeid. Endring av reguleringsplan for Mosetertoppen sentrum. Merknadsfrist 25.05.
 - Tilleggssøknad om fornyelse av 66 kV kraftledning Harpefoss – Ringeby. Merknadsfrist 03.04.
 - Beskjed fra Nasjonalbiblioteket om å sende 4 nr. av Hujon nr. 4, 2019.
- 17/20 Søknad fra NOF Valdres lokallag om årlig driftsstøtte på kr. 5000,-. Søknaden er innvilget (korrespondanse pr. e-post).
- 18/20 Søknad om støtte til å arrangere Nordisk Kongeørnsymposium i Rendalen i oktober 2020. Vi har på lik linje med NOF, avd. Hedmark bevilget kr. 20 000,- (korrespondanse pr. e-post).
- 19/20 Tilskudd til friluftaktiviteter 2020. Vi har fått tilsagn om kr. 15 000,- til prosjektet «Fugleturer i Oppland». Vi har rapporteringsplikt innen 15.11. I tilsagnsbrevet blir det opplyst: *«Dersom det oppstår utsettelse eller evt. avlysninger av prosjekter med tildelt tilskudd, er det mulig å gi utsettelse på gjennomførings- og rapporteringsfrist. I dette ligger også muligheten til å utsette gjennomføringsfristen helt til neste år.»*
- 20/20 Tilskudd vilttiltak – overvåking av fjellender i gamle Oppland fylke. Vi har fått tilsagn om kr. 20 000,- til overvåkingen/registreringen. Elektronisk rapport skal sendes innen 15.11.2020. Vi har 23 «referanseområder» som skal besøkes i løpet av sommeren. «Mannskapsplan» er sendt ut.
- 21/20 Tilskudd vilttiltak – kartlegging av lappspurv i gamle Oppland fylke. Vi har fått tilsagn om kr. 30 000,- til registreringsarbeid. Elektronisk rapport skal sendes innen 15.11.2020. Vi har valgt ut 11 hovedområder og har ei «mannskapsplan» for disse som er sendt ut. NOF sentralt har sendt ut en del informasjon om årets registreringer, bl.a. en metode for hvordan registreringene skal utføres. Det kan bli krevende å gjennomføre en slik registrering på alle våre områder.
- 22/20 Invitasjon til stiftelsesmøte av *Lågendeltaets Venner* på Lillehammer 28.03. Foreningen er partipolitisk uavhengig og skal kjempe for Lågendeltaet verneområde. Mye av bakgrunnen for opprettelse av foreningen er framføring av ny E6 forbi Lillehammer med store inngrep i Lågendeltaet naturreservat. På grunn av koronasituasjonen ble møtet nettbasert.
- 23/20 Planlagt DNT-hytte («Dronningsetra») ved Strålvatnet i Nord-Fron. Jon deltok i nettbasert møte med Fylkesmannen i Innlandet 13. mars i forbindelse med klagebehandling. Engasjementet rundt denne saken ble større og større, med en lang rekke medieoppslag og et vidt spenn av støtte-erklæringer. Den 29.04. kom beskjeden fra DNT om at de frafaller bygging ved Strålvatnet, og at de vil søke om tomt et annet sted. Det er nylig kjent at ny tomt er stikket ut ca. 1,7 km lenger sørøst på Flekkmoen. Også denne plasseringen, med tilhørende stinett, vekker strid, bl.a. fra grunneierhold. Vi uttaler oss til søknaden når denne kommer på høring.
- 24/20 Vern av skog. Tilråding fra Fylkesmannen i Innlandet om vern av Skjøsbergaksla, Brekkekampen og Høgberget naturreservat, oversendt Miljødirektoratet. Etter vår uttalelse 10.08.2019 har saken vært ute på en ny høringsrunde med hovedfokus på regulering av luftsportsaktiviteten. Av hensyn til bl.a. klippehekkende rovfugl et det nå foreslått et forbud mot bruk av hangglider, paraglider o.l. i perioden 01.02. – 30.06. og et forbud mot bruk av droner, modellfly o.l. i tidsrommet 01.02. – 15.08. Vårt ønske om forbud mot all luftsportsaktivitet fram til 15.08. fikk dermed ikke fullt gjennomslag.

- 25/20 Reguleringsplan for Balbergøya vannverk i Lillehammer – varsel om oppstart. Planområdet omfatter både deler av Lågendeltaet naturreservat og et biologisk viktig sumpmarksområde tett inn til vernegrensa. Sistnevnte ble i januar 2020 foreslått innlemmet i reservatet i forbindelse med den nasjonale høringsrunden på «Supplerene vern». Vi har bedt om at disse områdene går fri for inngrep og tas ut av den endelige planavgrensningen.
- 26/20 Forslag til endring i plan- og bygningsloven mv. Høringsfrist 01.09.2020. Saken er oversendt fra FNF. Regjeringen ønsker bl.a. nye endringer i dispensasjonsadgangen, som tjener utbyggingsinteressene på bekostning av naturen. Her nevnes bl.a.:
- 1) I dag kan kommunene gi dispensasjon fra plan- og bygningsloven når fordelene er klart større enn ulempene. I høringsforslaget er ordet "klart" fjernet, som betyr at det kan gis dispensasjon når fordelene også bare er litt større enn ulempene.
 - 2) Det blir strengere krav til hva fylkesmannen kan overprøve. Fylkesmannen kan fullt ut overprøve vurderingen av regionale og nasjonale interesser, men må legge stor vekt på kommunens vurdering av spørsmålet om fordelene ved dispensasjon er større enn ulempene. Vi har bedt FNF lagre en felles uttalelse på dette.
- 27/20 Forslag til detaljregulering for skiferbrudd i Nordheringslie i Vågå – offentlig ettersyn og høring. Merknadsfrist 26.05. Dette er et gammelt brudd som nå foreslås gjenåpnet. I denne delen av juvet har det i mange vært fast tilhold av hubro, som senest ble hørt rope i mars og april 2016, jf. opplysninger fra lokale beboere. FNF har sendt felles uttalelse undertegnet av oss, Naturvernforbundet i Oppland og Gudbrandsdal Sportsfiskerforening.
- 28/20 Forslag om flomtiltak i Finna, Vågå kommune. Oversendt fra FNF. Et verna vassdrag hvor det nå planlegges bygging av kraftverk for å finansiere flomvern mot Vågå sentrum! Et svært kontroversielt prosjekt i ei av våre mest verneverdige elvekløfter. FNF har best om tilbakemelding om det er ønskelig at det skal jobbes videre for organisasjonene i denne saken. Vi har svart positivt på dette.
- 29/20 Offentlig ettersyn av reguleringsplan for E6 Storhove – Øyer kommune. Vi har levert uttalelse sammen med Oppland Naturvern og Naturvernforbundet i Lillehammer.
- 30/20 Varsel om oppstart og offentlig ettersyn av planprogram for Veum masseuttak i Lillehammer. Her søkes om gjenfylling av en bekkedal med tunnelmasse fra kommende E6-utbygging. Området skal deretter settes i stand som dyrkingsjord. Vi har vært i kontakt med kommunen om saken. Bekkedalen, som er tilplantet med gran, synes å ha mindre biologisk verdi. Vi har ikke levert uttalelse.
- 31/20 Hogst i hønsehauklokalitet i Øyer i mars måned – brudd på PEFC-standarden. Hogsten ble oppdaget 24.03. og var på det nærmeste ca. 90 m fra bebodd hønsehaukreir (pyntet reir og varslende hann ved besøk). Etter kontakt med Fylkesmannen ble videre aktivitet stanset. Mjøsen Skog har innrømmet avvik i forhold til egne sertifiseringsregler. To tømmerlunner, som ligger ca. 90 m fra reiret, tillates ikke hentet før ut i juli måned.
- 32/20 Etablering av massetak/fjelltak ved Undseth gård i Biri. Gjøvik kommune har godkjent oppstart av en reguleringsplanprosess med konsekvensutredning. Tiltaket/ planen er ikke i tråd med gjeldende kommuneplan. Det planlagte uttaksområdet ligger inntil og delvis i reviret til hubroen ved Eriksrudberget, hvor det også er registrert hekkende vandrefalk og tilhold av lerkfalk. Vi har oversendt e-post til kommunen og Fylkesmannen der vi gjør oppmerksom på dette, og at hensynet til disse truede og sårbare artene ivaretas. For øvrig har vi fått henvendelse fra flere lokale beboere som ber om at vi engasjerer oss mot planene. Varsel om oppstart og forslag til planprogram er lagt ut til offentlig ettersyn. Geir og Jon lager utkast til uttalelse innen fristen 17.08.

- 33/20 Øystre Slidre kommune. Oppstart på kommuneplanen sin samfunnsdel og planprogram. Høring. Gjennom FNF har vi levert felles uttalelse med Naturvernforbundet i Oppland.
- 34/20 Søndre Land kommune. Planstrategi 2020 – 2023 med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel. Gjennom FNF har vi levert felles uttalelse med Naturvernforbundet i Oppland.
- 35/20 Kommuneplanens arealdel for Skjåk 2020 – 2030. Offentlig høring. Via FNF er uttalelse oversendt sammen med Naturvernforbundet i Oppland
- 36/20 Overtredelser i naturreservater. Etter en rekke brudd på vernebestemmelsene i mange av naturreservatene våre har vi skrevet et brev til Fylkesmannen i Innlandet vedr. behov for bedre vern/forsterket oppsyn.
- 37/20 Oppland Ringmerkingsgruppe v/Even Dehli har søkt om innkjøp av stolpesko til kr. 5000,- for bruk i ringmerkingsarbeid, spesielt hønsehauk. Søknaden er innvilget.
- 38/20 Grunnundersøkelser for E6 i Lågendeltaet naturreservat. Fylkesmannen i Innlandet ga i mars 2020 dispensasjon for at Nye Veier AS kunne gjennomføre grunnundersøkelser fram til 15.04. i forbindelse med anlegg av ny bru over Lågen. I en ny søknad har de bedt om en forlengelse av tillatelsen, noe Fylkesmannen har etterkommet. Den nye tillatelse gjelder for perioden 11.05. – 30.06., dvs. i en periode da det fortsatt er mye trekkfugl i området. Sammen med Oppland Naturvern og Naturvernforbundet i Lillehammer har vi klaget på vedtaket. Klagen ble ikke tatt til følge, men klagebehandlingen førte til senere oppstart av undersøkelsene.
- 39/20 Reguleringsplan for Øvre Dahl steinbrudd, Lillehammer. Berører bl.a. en hekkeplass for vandrefalk (avstand 300 - 400 m). Vi stiller oss kritiske til planene. Jon forbereder et høringssvar innen fristen 26.06.
- 40/20 Høring av verneforslag for skog i Viken. To av områdene (Dælen og Igelsrud) ligger i Jevnaker kommune. Merknadsfrist 27.07.
- 41/20 Verneforslag for skog. Høring av forslag om vern av 27 områder. Høringsfrist 05.08. Geir forbereder et høringssvar.
- 42/20 Henvendelse fra et nytt medlem – via NOF sentralt – om høring vedr. hyttebygging i Synnfjell og om aktiv predasjonskontroll i jaktterreng ved Skollsjøen i gamle Hedmark fylke, nær grensa til Øyer. Jon har undersøkt noe nærmere om dette, bl.a. ved å kontakte Fjellstyret i Øyer
- 43/20 Økonomisk støtte til fugletårn i Hundorp naturreservat på kr. 25 000,-. Sluttregnskap er oversendt og tårnet ble åpnet 31.05. Ca. 40 fram møtte. Jon sa noen rosende ord på vegne av fylkesforeningen. Ble fint oppslag i avisa GD.
- 44/20 Prosjekt åkerrikse. Geir og Jon har deltatt på befaring sammen med repr. fra Fylkesmannen, landbrukskontor og grunneiere for å avsette slåttenger på mer permanent basis, dvs. utsette slåttentil ut i august måned. Aktuelle områder er Jørstadmovollene i Lågendeltaet, langs Etna i Nordre Land og et område på Hennung i Gran.
- 45/20 Årets registreringsprosjekter (lappspurv og fjellender). Kort gjennomgang. Opplegg for gjennomføring er kunngjort bl.a. i Hujon.

- 46/20 Høringsuttalelse til foreslått endring av forskriftene til Jotunheimen nasjonalpark og Utladalen landskapsvernområde. Er sendt felles uttalelse med Naturvernforbundet i Oppland, der vi går imot at det åpnes opp for å tillate bruk av el-sykkel.
- 47/20 Søknad fra Dokkadeltaet nasjonale våtmarkssenter (DNV) ved Anne Gri Henriksen om bidrag til finansiering for etablering av ringmerkingsstasjon i Dokkadeltaet med kr. 30.000,-. Anne Gri Henriksen sitter i styret til NOF Oppland og var ikke til stede under behandling av saken. Geir Høitomt fratrådte som inhabil. Styret anser søknaden som velbegrunnet og ser det som spesielt positivt at ringmerkingsstasjon er tenkt etablert i forbindelse med våtmarkssenteret, der det er et større fagmiljø og ulike aktiviteter i løpet av året. Dette kan være spesielt gunstig med tanke på formidling. Dokkadeltaet er ikke minst et svært viktig og sentralt fugleområde der systematiske registreringer av fugl kan ha en stor nytteverdi. Enstemmig innvilget av styret.
- 48/20 Søknad fra Rovfuglprosjektet v/Even Dehli om kr. 1000,- til kurs for treklatrere. Kurset holdes på Gjøvik og Knut Ødegårdstuen er kursholder. Enstemmig innvilget av styret.
- 49/20 Prosjektet «Oppdrag fuglekasse». Skriv fra NOF sentralt om at det har kommet nye, friske midler til prosjektet. Søknadsfrist 15.07. Det er stilt som krav at det avholdes arrangementer/verksteder som er åpent for allmenheten. Vi forbereder en felles søknad fra NOF Oppland og Dokkadeltaet nasjonale våtmarkssenter.
- 50/20 Drøfting rundt videreutvikling av Hujon. Det har vært vanskelig å få folk til å levere innhold. Det er stor aktivitet i lokallagene, og det kan være en mulighet å utfordre de til å levere bidrag. Det ses på ulike måter å få inn nytt stoff på. Det er spesielt fint å få med bilder i artiklene.
- 51/20 På møtet ble det foreslått å arrangere et kurs i bruk av Artsobservasjoner.no og Artskart.no i løpet av høsten.

KOM IGANG MED ARTSREGISTRERING - DITT EGET ARKIV!

Det blir kurs i bruk av Arts Observasjoner og Artsdatabanken til høsten.

Kursleder: Bjørn Harald Larsen. Tid: onsdag 14.10.2020 kl 18.00

Sted: Dokka Våtmarkssenter.

Mere informasjon kommer senere.

Styret i NOF Oppland.

Det store Gåsetrekket over Fluberg bru den 5. april – 2020. Hvor flere tusen gjess passerte på eftaen. Foto: Per Åge skålerud.

Varsler. Foto tatt av Rune Rødningen.

SISTE NYTT

Av Jon Opheim

Perioden 01.03.2020 – 01.06.2020.

Det er grunn til å glede seg over en stadig økende innrapportering av fugleobservasjoner, noe denne rapporten er en bekreftelse på. Spesielt vest i fylket (tidligere Oppland) har det vært en god del ugler å høre denne våren – ikke minst perleugle – noe som vitner om en viss oppgang av smågnagere. Fra faglig hold

er det meldt om stedvis mye klatremus, og dette kan ha en sammenheng med det gode frøåret vi har hatt på gran. Korsnebbene lar seg fortsatt høre i barskogområdene, og flere observasjoner av unge båndkorsnebbler viser at denne sjeldne arten har hekket. Vi kan også denne gangen «krydre» rapporten med noen sjeldenheter som f.eks. egretthegre, amerikakrikkand, ærfugl, steppehauk, isfugl, svartstrupe og framfor alt en storskrikeørn på Vestre Toten. Sistnevnte er tidligere ikke observert i Oppland, men likevel kan den kanskje ikke regnes som første funn siden en radiomerket fugl fra Estland - benevnt som Tönn - besøkte fylket både i 2010, 2011 og 2012 uten at noen (så vidt vi vet) greide å se den.

Knoppsvane

Hekkefunn:

Lom: I Årsjo naturreservat ble 5 hekkende par (rugende ind.) registrert i perioden 19.04. - 29.04., som økte til 6 rugende ind. 09.05. og 16.05. Den 31.05. ble 4 par med tils. 12 unger observert. **Sør-Fron:** I Rykhussumpene vest for Hundorp bru var 1 par i gang med reirbygging 13.04. Her ble det sett 2 par 16.04., men bare 1 par gikk til hekking. Rugende fugl ble observert i perioden 16.04. – 27.05. På Harpefosdammen var 1 par i gang med reirbygging 18.04. og 21.04., hvor rugende fugl ble sett i perioden 25.04. - 27.05., **Ringebu:** 1 hekkende par (rugende ind.) 27.05. Her ble reiret flyttet opp på en flåte, og dermed reddet fra å bli tatt av flom. **Lillehammer:** 1 par i gang med reirbygging i Lågendeltaet 12.05. og 13.05., men økende vannføring i Lågen førte til at reiret ble oppgitt få dager senere. **Gjøvik:** 1 par i gang med reirbygging på Eikstadtjernet 16.04. med rugende fugl 28.04.

Hekkingen ble deretter oppgitt, trolig pga av hekkende sangsvane samme sted. Paret holdt seg likevel i tjernet utover i april og mai måned. **Vestre Toten**: 1 par i gang med reirbygging Vadet på Eina 05.04., 1 hekkende par (rugende ind.) Blilisanden på Einafjorden 29.04. og 1 par i gang med reirbygging Evjua på Einavoll 12.05., **Gran**: 1 hekkende par (rugende ind.) Grunningen 25.05. og 27.05. og 1 hekkende par (rugende ind.) Jarenvannet 25.05., **Søndre/Nordre Land**: 1 ind. i gang med reirbygging i Dokkadeltaet 02.05., hvor rugende fugl ble observert 13.05. Denne hekkingen ble trolig spolert av flomvatn. **Sør-Aurdal**: 1 hekkende par (rugende ind.) Storhølen 29.05.

Sangsvane

Hekkefunn:

Dovre: 1 hekkende par (rugende ind.) Avsjøen 28.05., 1 hekkende par (rugende ind.) Stortjønn på Fokstumyra 28.05. og 29.05., **Sel**: 1 hekkende par (rugende ind.) Mæringsdalsvatnet 16.05. og 1 hekkende par (rugende ind.) Skottvatnet 16.05., men som få dager senere forlot reiret.

Nord-Fron: 1 hekkende par (rugende ind.) ved utosen av Gålåvatnet 11.05. og 15.05.,

Lillehammer: 1 hekkende par (rugende ind.) Abbor-Akksjøen 31.05., **Gjøvik**: 1 par i gang med reirbygging Eikstadtjernet 16.04., hvor det er rapportert om rugende fugl i perioden 29.04. – 12.05. Ellers 1 par i gang med reirbygging på Gåstjern 02.05., hvor 1 ind. ruget 23.05. På sistnevnte dato ble også et annet par observert i området. **Nord-Aurdal**: 1 hekkende par Sæbufjorden 09.05.

Sædgås

Sel: 1 ind. Selsvollene 24.04., **Sør-Fron**: 3 ind. Harpefosdammen 18.04., **Lillehammer**: 1 ind. Lågendeltaet 15.05., **Gjøvik**: 1 ind. med fast tilhold på Svenesvollene i perioden 11.04. – 01.05., hvor det ble sett 2 ind. 03.05.

Kortnebbgås

Sumtallene for årets vårtrekk ble høyere enn på mange år og endte opp med 32 706 ind. + 20 hørte flokker. Hvis vi forutsetter 100 ind. som gjennomsnitt i de 20 flokkene får vi et totalantall på ca. 34 700 ind. i perioden 19.03. – 15.05. I disse tallene kan det være noen dobbelttelling, selv om de mest opplagte er "luket" ut. Også i år fikk vi en del meldinger om gåsetrekk på natta, som ikke er med i disse tallene. Den første flokken (ca. 100 ind.) ble observert så tidlig som 19.03. De største trekkdagene ble 27.03., 31.03., 04.04. og 05.04. med hhv. 2720, 4682, 8837 og 11632 telte ind. (delvis på grunnlag av foto). Noen flokker gikk ned for å hvile. Denne gangen med størst antall på Sveastranda i Gjøvik (450 ind. 05.04.) og Lågendeltaet i Lillehammer (176 ind. 04.04.).

Tundragås (underarten albifrons)

Gjøvik: 1 ind. med fast tilhold i området Svenesvollene - Paradisvika ved Biri travbane 20.04. – 03.05., **Vestre Toten**: 4 ind. Nes på Blilisanden 15.03.

Tundragåsa som holdt til på Paradisvika og ved Svenesvollene
Foto og oppdager: Per Åge Skålerud

Grågås

Hekkefunn:

Gran: 1 par med 3 unger Randsfjorden ved Eidsand 22.05.

Øvrige observasjoner:

Lesja: 1 – 2 ind. følgende dager på Lesjaleira: 2 ind. 26.03. og 06.04., 1 ind. 09.04., 2 ind. 12.04., 1 ind. 20.04., 22.04., 23.04. og 05.05., 2 ind. 11.05. - 12.05. og 1 ind. 15.05., **Lom:** 1 ind. Årsjo naturreservat 02.05., **Vågå:** 2 ind. utosen av Vågåvatnet 28.03., 5 ind. Vågåvatnet ved Tessand 19.04. og 1 ind. Lalmsvatnet 22.05., **Nord-Fron:** 3 ind. Øia på Harpefosdammen 07.04., **Sør-Fron:** Hhv. 1 og 3 ind. Hundorp naturreservat 02.05. og 09.05. og 3 ind. Fryasletta 03.05., **Øyer:** Hhv. 6 og 4 trekkende ind. over Granrudmoen 31.03. og 03.04., **Lillehammer:** 1 - 11 rastende ind. registrert i Lågendeltaet følgende dager: 1 ind. 02.04., 7 ind. 05.04., 2 ind. 06.04., 11 ind. 07.04., 3 ind. 08.04., 1 ind. 11.04., 6 ind. 12.04., 1 ind. 18.04., 4 ind. 20.04., 1 ind. 22.04., 9 ind. 24.04., 2 ind. 25.04., 1 ind. 27.04., 7 ind. 28.04., 2 ind. 06.05. og 10.05., 1 ind. 15.05. og 18.05. og 4 ind. 20.05. og 23.05. I tillegg ble to flokker på hhv. 36 og ca. 130 ind. sett på nordlig trekk gjennom reservatet 09.04. og 15.05. Videre er det observert hhv. 3, 3 og 22 ind. Mjøsa ved Vingrom 17.04., 22.05. og 23.05. **Gjøvik:** 45 rastende ind. Sveastranda 05.04. og mellom 1 – 53 ind. på Svenesvollene følgende dager: 24 ind. 10.04., 14 ind. 11.04., 1 ind. 12.04., 2 ind. 16.04., 5 ind. 20.04., 30 ind. 21.04., 2 ind. 24.04. og 26.04., 1 ind. 30.04. og 01.05., 2 ind. 04.05., 1 ind. 07.05., 6 ind. 08.05., 3 ind. 10.05., 4 ind. 12.05., 12 ind. 15.05., 1 ind. 18.05., 23 ind. 22.05. og 53 ind. 23.05., **Vestre Toten:** Følgende observasjoner fra Einafjorden: Hhv. 2, 2, 6, 6, 1 og 1 ind. Nes på Blilisanden 15.03., 24.04., 04.05., 08.05., 12.05. og 15.05., hhv. 6, 6 og 1 Sisselbergbukta 31.03., 07.04. og 14.05., 2 ind. Sund 22.04., 1 ind. Granum 03.05., hhv. 7 og 8 ind. i Trangvika 08.05. og 12.05. og 1 ind. Tune 20.05., **Østre Toten:** Hhv. 4 og 1 ind. Totenvika 27.03. og 16.04., 3 ind. Mjøsa ved Båkinn 06.04. og 2 ind. Mjøsa ved Kapp brygge 02.05., **Gran:** Hhv. 2, 8, 6 og 6 ind. Røykenvika 14.03., 17.03., 20.03. og 05.04., 1 – 24 ind. Randsfjorden ved Eidsand følgende dager: 6 ind. 20.03., 2 ind. 22.03., 6 ind. 26.03., 5 ind. 08.04., 4 ind. 09.04. og 8 ind. 22.04. Videre 1 – 24 ind. Aschimlandet i Randsfjorden følgende dager: 10 ind. 21.03., 24 ind. 29.03., 2 ind. 05.04., 10 ind. 06.04., 7 ind. 08.04. og 16.05. og 1 ind. 21.05., hhv. 6, 7, 3 og 2 ind. Jarenvannet 01.04., 06.04., 07.04. og 20.04. og 3 ind. Randsfjorden ved Kvern 22.04., **Søndre Land:** 1 – 50 ind. i Fluberg fuglefredningsområde følgende dager: 2 ind. 18.03., 4 ind. 26.03., 30 ind. 05.04., 16 ind. 06.04., 50 ind. 06.04., 13 ind. 07.04., 3 ind. 20.04. og 1 ind. 22.04. Ellers 6 ind. Rostadvika 17.04. og 10 ind. Settonvika 19.04., **Søndre/Nordre Land:** 1 – 61 ind. i Dokkadeltaet på følgende datoer: 1 ind. 03.04., 2 ind. 07.04., 61 ind. 08.04., 5 ind. 09.04., 9 ind. 11.04., 11 ind. 12.04., 5 ind. 16.04., 10 ind. 18.04., 13 ind. 19.04., 17 ind. 20.04., 32 ind. 22.04., 1 ind. 23.04., 11 ind. 01.05. og 10 ind. 05.05., **Nord-Aurdal:** 1 ind. med fast tilhold Dokkafjorden i Vestringsbygd i perioden 08.04. - 18.04., samme sted 2 ind. 19.04. og deretter 1 ind. i dagene 22.04., 28.04., 29.04. og 10.05. Videre 1 ind. Valdres golfbane 15.04., følgende observasjoner på Ølsjøen: 11 ind. 19.04., 4 ind. 20.04. og 21.04., 5 ind. 22.04. og 1 ind. med fast tilhold i perioden 29.04. - 17.05., 1 ind. Vesterbø 20.04., 2 ind. Fløafjorden 30.04. og 8 ind. Langestølen 07.05., **Vestre Slidre:** 1 ind. Lomen naturreservat 21.04.

Kanadagås

Hekkefunn:

Lom: 1 par med fast tilhold i Årsjo naturreservat fra 06.04., hvor hekking (rugende ind.) ble konstatert 03.05. Paret ble sett uten hekkeadferd 16.05. **Sør-Fron:** 1 – 3 par på Harpefosdammen i perioden 20.03. – 17.05., men bare ett par er registrert hekkende (rugende ind. i tidsrommet 21.04. – 17.05.). **Lillehammer:** 1 par med 4 unger i Lågendeltaet 18.05., 24.05. og 25.05., 13 ind. og 2 rugende ind. på øy i Hunderfosdammen 21.04., 2 par, hvorav 1 rugende ind., Kroken i Mesnaelva 09.05. og 11.05., 1 hekkende par (rugende ind.) Styggrevet i Mesnaelva 11.05. og 1 hekkende par (rugende ind.) Gryta i Mesnaelva 11.05., **Gjøvik:** 1 par Breiskallen 31.03., hvor de var i gang med reirbygging 16.04., **Vestre Slidre:** Følgende observasjoner Katten i Strondafjorden, hvor det synes å ha hekket 2 par: 1 rugende ind. 23.04. og 08.05., 2 par 18.05, 1 rugende ind. 19.05. og 8 ad., hvorav 1 rugende ind., 20.05.

Øvrige observasjoner:

Lesja: 4 ind. Lesjaleira 20.04., **Lom:** 2 ind. Vågåvatnet ved Garmo 09.05., **Vågå:** 2 ind. Ottaelva ved Urdeberg 11.04., 2 ind. Trælvika på Vågåvatnet 19.04., hhv. 2 og 1 ind. Vågåvatnet ved Storrvik 19.04. og 09.05., 2 ind. Lalmvatnet 19.04. og 1 ind. Sørremsøy i Ottaelva 18.05., **Sel:** 2 ind. Mæringsdalsvatnet 16.05., **Nord-Fron:** Hhv. 13, 10, 8, 2, 2 og 2 ind. Slangen i Skåbu 19.04., 26.04., 02.05., 03.05., 20.05. og 21.05., 2 ind. Lågen ved Eidefossen 25.04. og 1 ind. Øia på Harpefossdammen 17.05., **Sør-Fron:** Hhv. 9, 9, 8, 11 og 18 ind. Fryasletta 19.03., 20.03., 22.03., 24.03. og 26.03., hhv. 1, 6, 1, 4 og 8 ind. Hundorp naturreservat 22.03., 26.03., 10.04., 13.04. og 21.05., 1 ind. Lågen vest for Hundorp bru 29.04. og 2 ind. Sandvoll på Harpefoss 17.05., **Ringebu:** 7 ind. Risøya 01.04., 8 ind. Lågen ved Tromsnes 07.04., 4 ind. Ringebuvollene 16.04. og 1 par Fåvang naturreservat 03.05. og 08.05., samt 6 ind. samme sted 18.05., **Øyer:** Hhv. 8 og 2 ind. Gillebofjorden 07.04. og 08.05., **Lillehammer:** Observert godt som daglig i Lågendeltaet i tidsrommet 18.03. – 31.05., med opptil 48, 59 og 9 ind. i hhv. mars, april og mai måned, hhv. 21. og 10 ind. Hunderfossdammen 27.03. og 13.04., hhv. 5 og 3 ind. Mjøsa ved Vingrom 17.04. og 07.05., 2 ind. Mesnaelva ovenfor Øvstaldsfossen 22.04., 2 ind. Storsvea 22.04. og 7 ind. Borudodden i Mjøsa 13.05., **Gausdal:** 2 ind. over Holthaugen 06.04. og 1 ind. Segalstadvollen 01.05., **Gjøvik:** 1 – 2 ind. Eikstادتjernet følgende dager: 2 ind. 27.03., 1 ind. 01.04. og 07.04. og 2 ind. 19.04., 03.05. og 12.05., hhv. 4, 6 og 3 ind. Sveastranda 01.04., 05.04. og 23.04., fast tilhold på Svenesvollene i april og mai med hhv. 13 og 6 ind. som størstenotering, hhv. 2 og 3 ind. Paradisvika ved Biri Travbane 05.04. og 21.04., hhv. 2, 4 og 4 ind. Gåstjern 26.04., 02.05. og 23.05. og 1 par Haralddammen i Biri 14.05., **Vestre Toten:** Hhv. 12, 7 og 1 ind. Nes, Blilisanden, 02.04., 05.04. og 23.04., 4 ind. Einafjorden 05.04. og 7 ind. Sisselbergbukta på Einafjorden 14.05., **Østre Toten:** Hhv. 1, 2 og 2 ind. Mjøsa ved Kapp 21.03., 22.03. og 08.04., **Gran:** 1 – 30 ind. notert følgende dager i Røykenvika: 12 ind. 14.03., 17 ind. 17.03., 24 ind. 18.03., 30 ind. 20.03., 1 ind. 05.04., 6 ind. 06.04. og 3 ind. 07.04., følgende observasjoner Aschimlandet i Randsfjorden: 25 ind. 21.03., 30 ind. 29.03., 3 ind. 05.04., 2 ind. 08.04., 3 ind. 02.05. og 5 ind. 21.05., hhv. 5, 19 og 5 ind. Jarenvannet 01.04., 05.04. og 07.04., 2 ind. Randsfjorden ved Eidsand: 2 ind. 22.04. og 3 ind. Tommelsjøen 21.05., **Søndre Land:** Hhv. 16, 4, 1, 38, 22 og 30 ind. Fluberg fuglefredningsområde 18.03., 19.03., 24.03., 30.03., 06.04. og 07.04. og 2 ind. Settonvika, Fluberg, 22.04., **Søndre/Nordre Land:** 1 ind. i Dokkadeltaet 22.03., hvor den er sett daglig fra 08.04. og ut perioden med hhv. 22 og 7 ind. som høyeste antall i april og mai, **Sør-Aurdal:** 2 ind. Storhølen 29.05., **Nord-Aurdal:** 1 – 8 ind. sett følgende dager ved Ulnes bru/Grandadn: 1 ind. 17.03., 6 ind. 18.03., 5 ind. 24.03., 3 ind. 29.03., 7 ind. 31.03., 2 ind. 01.04., 8 ind. 02.04., 5 ind. 04.04. og 8 ind. 08.04., hhv. 6, 2, 12, 5 og 1 ind. Dokkafjorden i Vestringsbygdi 19.03., 26.03., 29.03., 10.04. og 16.04., hhv. 3 og 4 ind. Spikarmoene i Hunkevike 11.04. og 12.04., hhv. 2, 6, 5, 3 og 4 ind. Fløafjorden 16.04., 23.04., 30.04., 08.05. og 10.05., hhv. 5, 8, 13 og 13 ind. Granheim i Strondafjorden 18.04., 22.04., 01.05. og 26.05., hhv. 2, 1, 4 og 3 ind. Ølsjøen 19.04., 22.04., 23.04. og 24.04., 2 ind. Vesterbø 27.04. og 10.05., 2 ind. Strand i Strondafjorden 01.05., 2 ind. Aurdalsfjorden 03.05. og 2 ind. Sæbufjorden 09.05., **Vestre Slidre:** 2 par i Strondafjorden 11.04., 2 ind. Ferisfjorden 12.04., 2 ind. Lomen naturreservat 21.04., hhv. 1 og 6 ind. Vistemyrskogen 22.04. og 28.05., hhv. 4, 3 og 16 ind. Geitøyni 04.05., 07.05. og 31.05., 2 ind. Borgnes 13.05. og 1 ind. Jutulhatten i Strondafjorden 15.05.

Hvitkinngås

Lesja: 1 ind. Lesjaleira 04.05. og 19.05., **Dovre:** 16 ind. Angardtjern 09.05., **Lillehammer:** Hhv. 1, 1 og 5 ind. Lågendeltaet 09.05., 22.05. og 25.05., **Gjøvik:** Fast tilhold på Svenesvollene, hvor opptil 50 ind. er registrert, og hvor den trolig har hekket på øya Fluren. Følgende er innrapportert herfra: 1 ind. 08.04. og 12.04., 21 ind. 24.04. og 25.04., 12 ind. 26.04., 10 ind. 28.04. og 30.04., 13 ind. 01.05., 8 ind. 02.05., 7 ind. 03.05., 20 ind. 04.05., 9 ind. 05.05., 18 ind. 07.05., 2 ind. 09.05., 24 ind. 10.05., 6 ind. 12.05., 10 ind. 14.05., 14 ind. 15.05., 21 ind. 18.05., 5 ind. 20.05., 23 ind. 22.05., 8 ind. 23.05., 27 ind. 24.05., 25 ind. 26.05. og 50 ind. 27.05. Ellers 4 ind. Biri Travbane 10.05. og 4 ind. Mjøsa ved Furuodden 22.05., **Vestre Toten:** 36 ind. Vik, Blilisanden, 27.04., **Gran:** 3 ind. Eidsand 09.04., hvor det senere ble sett 1 par 22.04. og 1 hekkende par (rugende ind.) 29.05. Ellers 4 ind. Ulnevangen i

Røykenvika 31.05., **Søndre Land**: 2 trekkende ind. Fluberg fuglefredningsområde 05.04., **Søndre/Nordre Land**: 36 ind. Dokkadeltaet 28.04.

Stripegås

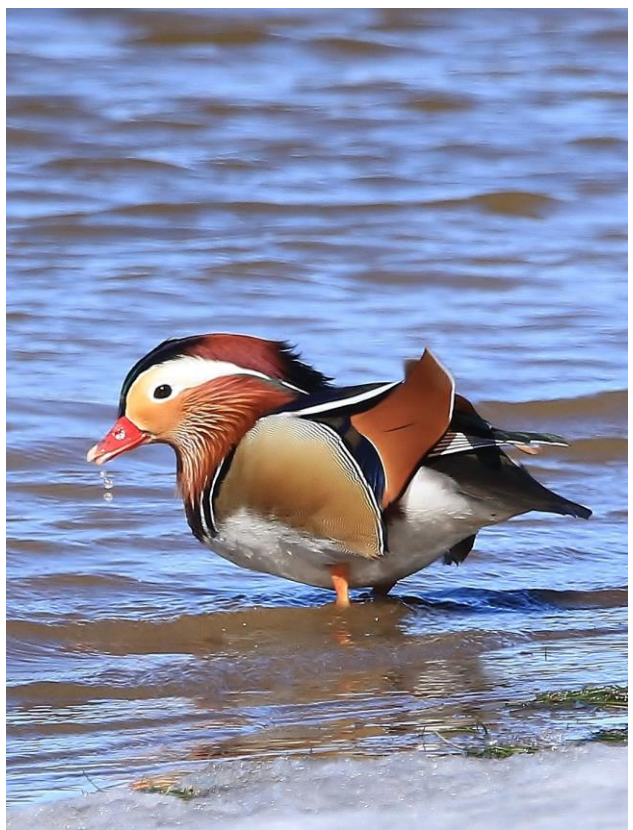
Vågå: 1 ind. Ottaelva ved Svejordene 11.04., **Lillehammer**: 1 ind. Lågendeltaet 16.04. og 2 ind. Borudodden i Mjøsa 13.05., **Gjøvik**: 1 ind. Svenesvollene/Pradisvika 16.04. (trolig samme som i Lågendeltaet før på dagen). Denne fuglen ble sett daglig i området i perioden 20.04. – 02.05., **Søndre/Nordre Land**: 1 ind. Dokkadeltaet 30.05.

Stripegåsa fotografert ved Paradisvika Her sammen med kortnebbgjess. Foto: Per Åge Skålerud

Mandarinand

Sel: 1 hann Skottvatnet naturreservat 06.05. og 16.05., **Søndre Land**: 1 hann Fluberg fuglefredningsområde 17.04. og 19.04., **Søndre/Nordre Land**: 1 hann Dokkadeltaet 19.04. (samme ind. som i Fluberg fuglefredningsområde), **Nord-Aurdal**: 1 hann Fløafjorden 20.04.

Flubergbrua: Foto: ved Gundega Skålerud.

Gravand

Vågå: 1 ind. utosen av Vågåvatnet 28.03., **Lillehammer:** Hhv. 1, 4, 3, 3, 1 og 7 ind. Lågendeltaet 06.04., 23.04., 02.05., 04.05., 09.05. og 19.05., **Vestre Toten:** 2 ind. Sangnes på Einafjorden 06.04., **Østre Toten:** 3 ind. Mjøsa ved Kapp 29.04., **Søndre/Nordre Land:** 1 ind. Dokkadeltaet 01.05., **Vestre Slidre:** 1 ind. Lomendeltaet naturreservat 29.05.

Snadderand

Lesja: 1 par Lesjaleira 11.05., 1 par Lesjaskogsvatnet 15.05. og 17.05., **Lillehammer:** 1 hann sett godt som daglig i Lågendeltaet i perioden 26.03. – 23.04., senere 5 ind. (2 par og 1 hann) 24.04., 3 hanner 25.04., 1 par 26.04. - 28.04. og 1 hann 01.05. Videre hhv. 1 hann og 1 par Mjøsa ved Vingrom 30.04. og 01.05., **Gjøvik:** 1 hann Sveastranda 23.04. og 1 - 2 par på Svennesvollene følgende dager: 1 par 30.04. og 01.05., 2 par 02.05. og 1 par 03.05., 07.05. og 08.05., **Vestre Toten:** 1 hann med fast tilhold på Blilisanden på Einafjorden i perioden 24.04. – 05.05., samt 1 hann på Einavoll 25.04., **Østre Toten:** 1 hann Totenvika 08.04., **Søndre/Nordre Land:** 1 par i Dokkadeltaet 01.05. og 03.05. og 1 hann samme sted 08.05. og 09.05.

Blilisanden. Foto: Bjørn Harald Larsen

Amerikakrikkand

Nord-Aurdal: 1 hann Ølsjøen 13.05. - 17.05. (Rune Rødningen).

Stjertand

Vågå: 1 ind. Hånåtjønne ved Grov 16.05., **Nord-Fron:** 1 par Slangen 03.05., **Sør-Fron:** 1 par Hundorp naturreservat 06.04., **Lillehammer:** 1 – 6 ind. i Lågendeltaet følgende dager: 1 par daglig i perioden 07.04. – 25.04., 2 par 26.04. - 27.04., 1 par 28.04., 2 par 29.04., 1 par 30.04. - 02.05., 3 par 04.05. - 05.05., 2 par 06.05., 1 par 07.05. - 11.05., 3 ind. (1 par og 1 hann) 12.05., 2 par 13.05. - 15.05., 1 hann 16.05. og 1 par 17.05. Videre 1 par Mjøsa ved Vingrom 22.04., 23.04., 27.04. og 02.05., **Gjøvik:** Hhv. 1 ind. og 1 par Sveastranda 07.04. og 23.04., 1 par på Svennesvollene 18.04., hvor det senere var 1 hann 03.05. og i dagene 08.05. - 14.05., **Vestre Toten:** 1 hann Sangnes på Einafjorden 08.04., 1 hann Nedre Hegernes på Einafjorden 08.04., 1 hann Blilisanden på Einafjorden 08.04. og 10.04., 1 hann Jutulrud på Einafjorden 11.04., 1 – 2 ind. Vik på Einafjorden følgende dager: 1 par 22.04., 1 hann 23.04. - 24.04., 2 hanner 25.04. - 27.04. og 1 hann 28.04. Videre 1 ind. Bjørnerudødegården ved Einafjorden 30.04., **Østre Toten:** 1 hunnfugl i Totenvika 12.03., 16.03., 20.03. og 30.03., **Gran:** 1 hann i Jarenvannet 06.04. og 07.04. og 1 par samme sted 22.04., 1 par Holemyra på Tingelstad 28.04. og 1 hann Tommelsjøen 21.05., **Søndre/Nordre Land:** 1 – 4 ind. i Dokkadeltaet følgende dager: 1 par 08.04., 2 par 16.04., 17.04., 19.04., 1 par 22.04., 23.04. og 25.04., 3 ind. 29.04., 2 par 01.05., 1 par 03.05. og 05.05. og 1 hann 08.05. - 09.05., **Nord-Aurdal:** 1 par Aksnes – Granheim i Strondafjorden 28.04., 29.04., 07.05. og 09.05., **Vestre Slidre:** 1 par Lomendeltaet naturreservat 01.05.

Stjertand x stokkand

Gjøvik: 1 ind. Sveastranda 10.04. og 1 ind. Paradisvika ved Biri travbane 12.04., 16.04. og 18.04.
(Per Åge og Gundega Skålerud)

Anda til høyrebiledkant på begge bilder. Se grønt fargebånd og andre forskjeller.

Skjeand

Lesja: 1 par Lesjaleira 24.05., **Lom:** 1 par Årsjo naturreservat 03.05., **Lillehammer:** 1 par Lågendeltaet 09.05. og 1 par Mjøsa ved Vingrom 11.05., **Gjøvik:** Hhv. 1 hann og 2 ind. Svennesvollene 10.04. og 19.05., **Vestre Toten:** Følgende observasjoner i området Blilisanden/Vik på Einafjorden: 1 par 22.04., 1 hann 23.04. - 27.04., 1 hunn 30.04. og 1 hann med fast tilhold 01.05. – 15.05. Videre 1 hunn Tune ved Einafjorden 29.04. og 1 hann Bjørneruddegården ved Einafjorden 30.04., **Gran:** 1 hann Jarenvannet 26.03., **Nord-Aurdal:** 1 par Ølsjøen 23.05., **Vestre Slidre:** 1 hann Lomendeltaet naturreservat 01.05.

Taffeland

Søndre/Nordre Land: 1 hann Dokkdeltaet 19.04.

Ærfugl

Nord-Aurdal: 1 hann ved Granheim i Strondafjorden 07.05. (Rune Rødningen).

Knekkand

Vestre Toten: 1 par Blilisanden på Einafjorden 23.04. og 04.05. og 1 par Sangnes på Einafjorden 25.04. og 11.05., **Gran:** 1 hann Hovstjern naturreservat 03.05., **Søndre/Nordre Land:** 1 par i Dokkadeltaet 03.05., 05.05., 13.05. og 19.05., senere 1 hann 25.05. og et oppsiktsvekkende hekkefunn der 1 par ble sett sammen med min. 6 unger 27.05., (Ole Knut Steinset)
Nord-Aurdal: 1 hann Dokkafjorden i Vestringsbygdi 09.05. - 11.05.

Dokkafjorden. Foto ved Rune Rødningen

Bergand

Lesja: 1 par Lesjaskogsvatnet 26.05., **Dovre:** Hhv. 8, 6, 1 og 6 ind. Hjerkinndammen 28.05., 29.05., 30.05. og 31.05. og 1 par Avsjøen 29.05., **Vestre Toten:** 4 ind. Vik på Einafjorden 18.05. og 1 hunn på Blilisanden 23.05., **Søndre/Nordre Land:** Hhv. 5, 5, 8 og 1 ind. Dokkadeltaet 23.05., 24.05., 25.05. og 27.05., **Nord-Aurdal:** 1 par Tisleifjorden 21.05. og 1 hann Granheimsfjorden 21.05.

Havelle

Dovre: 4 – 40 ind. på Hjerkinndammen følgende dager: 4 ind. (2 par) 23.05., 6 ind. 24.05., 24 ind. 28.05., 30 ind. 29.05., 40 ind. 30.05. og 25 ind. 31.05. Ellers 1 hann Kringluttjern på Fokstumyra 27.05. og 2 par på Angardtjern 27.05., **Lom:** 1 par ved Bøvrås utløp i Ottavatnet 24.05., **Sel:** Hhv. 3 og 1 ind. Mæringsdalsvatnet 16.05. og 17.05., **Nord-Fron:** 1 par Slangen i Skåbu 20.05., **Lillehammer:** 3 ind. (1 par og 1 hann) Mjøsa ved Vingrom 22.05. og 1 par samme sted 23.05., **Nord-Aurdal:** 2 hanner Strandefjorden 27.04. og 28.04. og 1 ind. Dokkafjorden i Vestringsbygdi 10.05.

Svartand

Dovre: 2 ind. Steintjønne på Fokstumyra 24.05., 3 ind. (2 hanner og 1 hunn) Kringluttjern på Fokstumyra 24.05. og 27.05. - 29.05., hhv. 4, 6, 3 og 6 ind. Hjerkinndammen 28.05., 29.05., 30.05. og 31.05. og 1 par Søre Horrtjern på Fokstumyra 29.05., **Lom:** Hhv. 16 ind. og 1 par Årsjø naturreservat 02.05. og 03.05. og 20 ind. Vågåvatnet ved Garmo 09.05., **Vågå:** 2 ind. utosen av Vågåvatnet 09.05., **Sel:** 1 hunn Skottvatnet naturreservat 09.05. og 1 par Mæringsdalsvatnet 16.05. og 17.05., **Nord-Fron:** 16 ind. Slangen i Skåbu 02.05. og hhv. 12 og 20 ind. Olstappen 21.05. og 23.05., **Sør-Fron:** 1 par Hundorp naturreservat 07.05., **Lillehammer:** Mellom 1 – 22 ind. i Lågendeltaet følgende dager:

22 ind. 27.04., 13 ind. 08.05., 1 par 09.05., 1 ind. 12.05., 1 par 19.05. - 20.05., 14 ind. 21.05., 7 ind. 22.05. og 4 ind. 25.05. Ellers 6 ind. Mjøsa ved Vingrom 22.05., **Gjøvik**: 16 ind. Svennesvollene 23.05., **Vestre Toten**: 1 hann Sangnes på Einafjorden 11.04. og 12.04. og 3 ind. Gråstein på Einafjorden 27.04., **Østre Toten**: 1 ind. med fast tilhold på Mjøsa ved Kapp i tidsrommet 11.03. – 11.04., senere hhv. 15 og 12 ind. samme sted 25.05. og 31.05., 2 ind. Båkinstrand 11.04. og 1 par Mjøsa ved Furuodden 26.04., **Søndre Land**: Hhv. 20 og 2 ind. Rostadvika i Randsfjorden 28.04. og 10.05., **Nord-Aurdal**: Hhv. 36, 8 og 2 ind. Strandefjorden 27.04., 28.04. og 21.05., 1 par Bløytjernet 28.04., 2 par Granheim i Strondafjorden 29.04., 4 ind. Helgasteinen i Strondafjorden 29.04., 1 ind. Kattøyni i Strondafjorden 02.05., 4 ind. Sundheim i Strondafjorden 14.05., hhv. 8, 6, 2 og 5 ind. Ølsjøen 22.05., 24.05., 25.05. og 30.05. og 4 ind. ved Tingnesodden i Strondafjorden 26.05., **Vestre Slidre**: 10 ind. Veslevatnet 24.05.

Sjøorre

Dovre: Hhv. 6, 1, 4, 5 og 6 ind. Hjerkinndammen 21.05., 23.05., 29.05., 30.05. og 31.05., **Vågå**: 1 par utosen av Vågåvatnet 09.05., **Sel**: 1 hann Mæringsdalsvatnet 16.05. og 17.05. og 1 par Nedre Sundtjønn på Stålmyrin 27.05., 28.05. og 31.05., **Nord-Fron**: Hhv. 10 og 6 ind. Slangen i Skåbu 20.05. og 21.05. og 10 ind. Olstappen i Skåbu 24.05., **Lillehammer**: 1 - 13 ind. i Lågendeltaet følgende dager: 1 hann 27.04. og 28.04., 12 ind. 10.05., 3 ind. 12.05., 1 hann 13.05., 3 ind. 15.05., 13 ind. 16.05., 7 ind. 18.05., 1 par 19.05. og 3 ind. 24.05. Ellers 10 ind. Mjøsa ved Vingrom 22.05., **Gausdal**: 1 par Dokkvatnet 24.05., **Gjøvik**: Hhv. 1, 3 og 13 ind. Svennesvollene 23.04., 20.05. og 21.05. og 1 ind. Eikstadtjernet 23.05., **Gran**: 2 hanner Randsfjorden utenfor Røykenvika 22.04., **Søndre Land**: 4 hanner Rostadvika i Randsfjorden 10.05., **Søndre/Nordre Land**: Hhv. 3 og 2 ind. Dokkadeltaet 05.05. og 24.05., **Nordre Land**: 6 ind. Ullsjøen i Torpa 24.05., **Nord-Aurdal**: Hhv. 3 og 11 ind. Strandefjorden 27.04. og 21.05., 1 – 12 ind. Ølsjøen følgende dager: 1 hann 07.05., 5 ind. 15.05. og 17.05., 6 ind. 20.05., 9 ind. 21.05. og 22.05., 12 ind. 23.05., 8 ind. 24.05., 11 ind. 25.05. og 9 ind. 30.05. Ellers 7 ind. Tisleifjorden 21.05., **Vestre Slidre**: 7 ind. Lomendeltaet 20.05., **Vang**: 2 par i området Bøstølen – Pyttingen – Kviesyndin 30.05.

Lappfiskand

Sør-Fron: 1 hunn Harpefosdammen 13.04. og 19.04., **Lillehammer**: 1 hann (2 K) med fast tilhold i Lågendeltaet i perioden 24.03. - 07.04., senere 1 par 20.04., 1 hunnfarvet ind. 06.05. og 07.05. og 1 hann 21.05., **Søndre Land**: 1 hunn Rostadvika i Randsfjorden 01.05., **Nord-Aurdal**: 1 hunn Ølsjøen 20.04. - 24.04.

Vaktel

Gran: 1 ind. hørt ved Grinakerdammen 31.05.

Smålom

Lom: 4 ind. ved Tronoddbroe 09.05., **Vågå**: 1 ind. Vågåvatnet ved Storrvik 19.04., **Lillehammer**: Observert godt som daglig i Lågendeltaet fra 13.04. og ut perioden med hhv. 7 og 5 ind. som høyeste antall i april og mai. Ellers 1 ind. i flukt over Mesnaelva ovenfor Øvstdalsfossen 22.04., 17 ind. Mjøsa ved Borudodden 26.04., 1 ind. Mjøsa ved Vingrom 11.05. og 1 ind. Avskåkan 17.05., **Gjøvik**: 1 ind. Moavika i Mjøsa 05.04., 1 ind. Bråstadbukta i Mjøsa 05.04., hhv. 4, 1, 4 og 2 ind. Svennesvollene 10.04., 12.04., 15.04. og 16.04., hhv. 18 og 3 ind. Mjøsa ved Furu-odden 22.04. og 26.04., 1 ind. Mjøsa ved Hunnselvas utløp 28.04., hhv. 2 ind. Eikstadtjernet 02.05. og 11.05., 1 par over Gåstjern 23.05. og 1 ind. Glæstadtjernet 28.05., **Vestre Toten**: 1 ind. Nedre Hegernes på Einafjorden 08.04., 1 ind. Sangnes på Einafjorden 11.04., hhv. 1 og 3 ind. Gråstein på Einafjorden 14.04. og 28.05., 1 ind. Solvika på Einafjorden 16.04., 1 – 4 ind. Sisselbergbukta på Einafjorden følgende dager: 1 ind. 17.04., 2 ind. 23.04. - 24.04., 4 ind. 25.04., 2 ind. 28.04., 01.05. og 02.05., 1 ind. 12.05. og 14.05. og 2 ind. 17.05., 18.05. og 31.05., hhv. 7 og 3 ind. Bjørneruddegården på Einafjorden 21.04. og 11.05., hhv. 9 og 8 ind. Vik på Einafjorden 22.04. og 23.04., hhv. 1, 4 og 2 ind. Nesvika på Einafjorden 23.04., 01.05. og 08.05., hhv. 10, 11 og 6 ind. Einafjorden 24.04., 28.04. og 21.05., 8 ind. Jutulrud på Einafjorden

25.04. og 1 par Blilisanden på Einafjorden 08.05., **Østre Toten**: 1 – 3 ind. følgende dager Båkinnsstranda/Bjertnes på Kapp: 1 ind. 01.03. og 03.03., 2 ind. 06.03., 1 ind. 16.03., 3 ind. 05.04. og 10.04., 1 ind. 11.04. og 2 ind. 03.05. Ellers 1 ind. Mjøsa ved Panengen 12.03. og hhv. 1, 1, 2, 1, 3 og 1 ind. Totenvika 27.03., 07.04., 11.04., 02.05., 24.05. og 25.05., **Gran**: 6 ind. Aschimlandet i Randsfjorden 06.04. og 3 ind. ut for Røykenvika 22.04., **Søndre Land**: 2 ind. Rostadvika i Randsfjorden 01.05. og 4 ind. sør for Fluberg bru 10.05., **Søndre/Nordre Land**: 2 ind. Dokkadeltaet 01.05., **Nord-Aurdal**: 2 ind. Lo 02.05., 2 ind. Strondafjorden ved Fagernes 02.05., 3 ind. Rye i Strondafjorden 10.05., 2 ind. Langestølen 24.05., 2 ind. ved Tingnesodden i Strondafjorden 25.05. og 1 ind. Langlimyrene 31.05.

Gulneblom

Østre Toten: 1 ind. Båkinnsstranda ved Kapp 10.04. og 11.04. (*Tom Dalhøy*).

Kommentar: Funn nr. 8 i Oppland.

Dvergdykker

Øyer: 1 ind. Losnavatnet ved Mågåli Camping 05.05., **Vestre Toten**: 1 ind. Blilisanden på Einafjorden 21.04. og 22.04., **Østre Toten**: 1 ind. Mjøsa ved Kapp i perioden 01.03. - 29.03., **Gran**: 1 ind. Engen i Randsfjorden 22.05.

Toppdykker

Lillehammer: 1 ind. Lågendeltaet 25.04., 28.04. og 24.05. og 1 ind. Mjøsa ved Vingrom 02.05., **Gjøvik**: 1 ind. Svenesvollene 25.04., **Østre Toten**: Følgende funn i Totenvika: 1 ind. 27.03. og 28.03., 5 døde ind. etter kollisjon mot kraftledning 08.04. og 3 ind. 11.04., 16.04., 23.04. og 28.04., **Gran**: Hhv. 7, 4, 6 og 2 ind. Røykenvika 21.03., 01.04., 05.04. og 31.05., følgende observasjoner i Grunningen: 1 ind. 28.03. og 05.04., 2 ind. 06.04. og 07.04., 1 ind. 25.05. og 1 hekkende par 27.05., opptil 36 ind. registrert i Jarenvannet, der dette er notert: 1 ind. 01.04., 1 par 05.04., 3 ind. 06.04., 8 ind. 07.04., 11 ind. 08.04., 36 ind. 22.04., 13 ind. 17.05., 5 par 18.05. og 6 ind. 25.05., hhv. 1 og 30 ind. Randsfjorden ved Aschimlandet 05.04. og 06.04., fast hekkebestand på Skirstadtjernet der dette er innrapportert: 4 par 20.04., 11 ind. 29.04., 4 ind. 06.05., 6 ind. 07.05., 12 ind. 08.05., 6 ind. 11.05. og 16.05., 13 ind., hvorav 3 rugende ind., 25.05., 1 hekkende par (rugende ind.) 26.05. og 4 ind. 31.05. Ellers 6 ad., hvorav 1 rugende ind., Rokotjernet 22.05., 1 par Elgtjern 25.05. og 7 ad., samt 1 hekkende par (rugende ind.) Øyskogtjern 26.05., **Søndre Land**: 1 ind. Randsfjorden ved Land Sag 30.03 og 1 ind. Fluberg fuglefredningsområde 23.04., **Søndre/Nordre Land**: Fast hekkebestand i Dokkadeltaet med 16 og 18 ind. som største notering i hhv. april og mai måned. **Nord-Aurdal**: Hhv. 2 og 1 ind. Granheimsfjorden 26.05. og 29.05.

Horndykker

Lesja: 1 ind. Lesjaleira 25.04., 26.04., 10.05., 11.05. og 23.05., samt 2 ind. 24.05. og 30.05. Ellers 4 ind. Lesjaskogsvatnet 26.05., **Dovre**: Hhv. 1 og 3 ind. Hegglingen 01.05. og 14.05., hhv. 1, 1, 3 og 4 ind. Angardtjern 02.05., 05.05., 09.05. og 16.05., 1 par Avsjøen 07.05. og 14.05., 1 ind. Vålåsjøen vest 14.05., 1 par Kringluttjern på Fokstummyra i perioden 21.05. - 31.05., 2 ind. Hjerkinnsdammen 24.05., 2 ind. Urdbekktjønnin på Fokstummyra 29.05. og 1 ind. Stortjønn på Fokstummyra 29.05., **Lom**: Følgende observasjoner fra Årsjo naturreservat: 1 ind. 19.04., 2 ind. 20.04., 7 ind. 23.04., 4 ind. 24.04., 2 ind. 09.05., 5 ind. 16.05., 2 par 21.05. og 27.05. og 1 par 31.05., **Vågå**: Hhv. 8, 4, 1 og 1 ind. utosen av Vågåvatnet 19.04., 24.04., 09.05. og 10.05. og 2 ind. Vågåvatnet ved Tessand 24.04., **Sel**: Hhv. 31, 8, 20 og 20 ind. Meringsdalsvatnet 05.05., 06.05., 09.05. og 16.05., hhv. 2, 2 og 4 ind. Skottvatnet naturreservat 06.05., 16.05. og 18.05. og 2 ind. Selsvatnet 10.05. og 16.05., **Nord-Fron**: Hhv. 1 og 2 ind. Slangen 26.04. og 03.05., hhv. 1, 1, 3 og 2 ind. nordvestenden av Gålåvatnet 26.04., 29.04., 03.05. og 15.05., 8 ind. Øia på Harpefosdammen 17.05. og 2 ind. Vollsdammen 23.05., **Sør-Fron**: 2 – 4 ind. Harpefosdammen følgende dager: 2 ind. 21.04., 3 ind. 25.04., 2 ind. 29.04., 02.05., 05.05. og 4 ind. 15.05., **Øyer**: 2 ind. Trettenstrykene fuglefredningsområde 22.04., **Lillehammer**: Observert godt som daglig i Lågendeltaet i perioden 17.04. – 15.05. med opptil 7 ind. i begge månedene (28.04. og 01.05.). Også jevnlig observert på Mjøsa ved Vingrom i tidsrommet 23.04. –

25.05. med opptil 7 ind. i april (23.04.) og opptil 4 ind. i mai (19.05. og 21.05.). Ellers 2 ind. Mjøsa ved Borudodden 13.05, 1 ind. gardsdam ved Sjulerud 23.05. og 2 ind. Abbor-Akksjøen i Gropmarka 31.05., **Gjøvik**: Hhv. 1 og 3 ind. Sveastranda 06.04. og 07.05., 1 – 4 ind. er rapportert fra Svennesvollene følgende dager: 3 ind. 12.04., 1 ind. 14.04. - 15.04., 4 ind. 26.04., 3 ind. 28.04., 1 ind. 07.05., 2 ind. 10.05., 1 ind. 14.05., 2 ind. 15.05. og 1 ind. 20.05. Videre 4 ind. Paradisvika ved Biri Travbane 18.04., 5 ind. Mjøsa ved Furuodden 22.04., 1 ind. Moavika, Smedmoen, 24.04., 2 ind. Furuodden i Mjøsa 26.04., hhv. 1, 1, 2, 2 og 2 ind. Eikstادتjernet 08.05., 09.05., 15.05., 16.05. og 18.05., hhv. 14, 12 og 26 ind. Skonnordstjernet i Snertingdal 09.05., 12.05. og 14.05., 2 ind. Røstadvatnet i Snertingdal 14.05., 1 par Haralddammen i Biri 14.05. og 6 ind. Lauga i Snertingdal 15.05., **Vestre Toten**: 1 ind. Odden på Einafjorden 09.04., 1 – 4 ind. Blilisanden på Einafjorden følgende dager: 1 ind. 21.04., 4 ind. 22.04., 1 ind. 23.04., 26.04., 27.04. og 29.04., 4 ind. 30.04., 3 ind. 01.05., 4 ind. 04.05., 2 ind. 06.05. og 1 ind. 12.05., **Østre Toten**: Hhv. 1 og 3 ind. Båkinstrand 05.04. og 28.04., 1 – 3 ind. Mjøsa ved Kapp: 2 ind. 08.04., 3 ind. 29.04., 01.05. og 02.05., 1 ind. 03.05., 07.05. og 11.05. og 2 ind. 12.05., 2 par Mjøsa ved Panengen brygge 10.04., 2 ind. Totenvika 16.04., 1 ind. Fauchaldstanda i Mjøsa 01.05., 1 ind. Sulustad 01.05. og 1 ind. Veibyvika i Mjøsa 13.05., **Gran**: 1 ind. Randsfjorden ved Engnes 22.04., 5 ind. Randsfjorden ut for Røykenvika 22.04., 2 ind. Randsfjorden ved Kvern 22.04., 2 ind. Røykenvika 22.04., 1 ind. Jorstadtjern 20.04., 08.05., 14.05. og 25.05., 1 ind. Gjørsvika i Randsfjorden 26.04., 5 ind. Randsfjorden ved Aschimlandet 02.05., hhv. 1, 2, 1 og 2 ind. Skirstadtjern 06.05., 14.05., 25.05. og 26.05., 2 par Tommelsjøen 21.05. og 1 ind. Øyskogtjernet 26.05., **Søndre Land**: 2 ind. Fluberg fuglefredningsområde 20.04., 6 ind. ved Lomsdalselvas utløp 22.04. og 2 ind. Sagvika i Randsfjorden 22.04., **Søndre/Nordre Land**: 1 – 4 ind. observert i Dokkadeltaet følgende dager: 2 ind. 19.04., 20.04. og 22.04., 4 ind. 23.04., 2 ind. 25.04., 3 ind. 29.04., 1 ind. 01.05. og 03.05., 3 ind. 05.05., 1 ind. 09.05. og 3 ind. 10.05., **Nordre Land**: 2 ind. Granset 28.04. og 1 par på tjern ved Walhovd 11.05., hvor rugende fugl ble sett 21.05., **Etnedal**: 4 ind. Langtjeden naturreservat 29.05., **Nord-Aurdal**: Hhv. 1, 2, 2, 1 og 1 ind. Dokkafjorden i Vestringsbygde 12.04., 13.04., 15.04., 18.04. og 19.04., 6 ind. Øvstevatnet 18.04., hhv. 4, 4, 7, 6 og 5 ind. Fløafjorden 20.04., 21.04., 23.04., 24.04. og 30.04., 2 ind. Kilen – Sebufjorden 22.04., 1 ind. Rye 27.04., 2 ind. Strand i Strondafjorden 01.05., 1 ind. funnet død i garn ved Granheim i Strondafjorden 07.05., 1 ind. Bløytjernet 15.05., hhv. 1 og 2 ind. Osen på Ølsjøen 15.05. og 17.05., hhv. 3, 2 og 2 ind. Langelimyrene ved Langestølen 25.05., 30.05. og 31.05., **Vestre Slidre**: 2 – 16 sett følgende dager i Lomen naturreservat: 6 ind. 21.04., 16 ind. 26.04., 8 ind. 29.04., 13 ind. 01.05., 3 ind. 02.05. og 2 ind. 07.05. og hhv. 1, 2, 4 og 2 ind. utløpet av Vasetvatnet 05.05., 06.05., 07.05. og 22.05.

Storskarv

Lom: Hhv. 1, 1 og 2 ind. Vågåvatnet ved Garmo 11.04., 16.05. og 21.05., **Nord-Fron**: 3 ind. Øia på Harpefosdammen 19.04. og 17.05. og 1 ind. Lågen ved Bøygen på Vinstra 29.04., **Sør-Fron**: Hhv. 1, 3, 3, 2 og 1 ind. Harpefosdammen 13.04., 29.04., 03.05., 15.05. og 18.05., **Ringebu**: 1 ind. Fåvang naturreservat 18.05., **Øyer**: 2 ind. Trettenstrykene fuglefredningsområde 20.04., **Lillehammer**: 1 – 7 ind. Lågendeltaet følgende dager: 1 ind. 11.04. - 12.04., 2 ind. 19.04. - 20.04., 1 ind. 21.04. - 22.04., 2 ind. 24.04. - 25.04., 4 ind. 26.04. - 28.04., 7 ind. 29.04., 4 ind. 30.04., 1 ind. 05.05., 07.05. og 08.05., 2 ind. 09.05. og 1 ind. 14.05. og 22.05. Ellers 1 ind. Hunderfosdammen 21.04. **Gjøvik**: 12 ind. Sveastranda 05.03., 1 ind. Skulhusodden i Mjøsa 05.04., fast tilhold på Svennesvollene fra 14.04. og ut perioden med opptil 3 ind. i april og 13 ind. i mai (26.05.). Ellers hhv. 2, 1 og 1 ind. Eikstادتjernet 29.04., 08.05. og 15.05., **Vestre Toten**: 15 trekkende ind. over Sund på Einafjorden 29.03., 2 ind. Bjørneruddegården på Einafjorden 21.04., 1 ind. Sisselbergbukta på Eina 24.04. og 1 ind. Vik på Einafjorden 24.04., **Østre Toten**: 1 – 6 ind. er notert fra Mjøsa ved Kapp følgende dager: 3 ind. 01.03., 2 ind. 03.03., 06.03., 10.03. og 11.03., 1 ind. 14.03., 2 ind. 15.03. og 6 ind. 16.03. Videre hhv. 3, 1 og 1 ind. Totenvika 27.03., 01.04. og 02.05., **Gran**: Hhv. 12, 18, 2, 9 og 2 ind. Randsfjorden ved Eidsand 20.03., 22.03., 26.03., 08.04. og 22.04., 1 ind. Randsfjorden ved Horn 21.03., 2 ind. Aschimlandet i Randsfjorden 05.04., hhv. 2, 1 og 2 ind. Røykenvika 05.04., 24.05. og 30.05., 1 ind. Skirstadtjernet 16.05. og 1 ind. Jarenvannet 17.05., **Søndre Land**: Hhv. 1 og 2 ind. Fluberg fuglefredningsområde 19.03. og 23.04. og 1 ind. Randsfjorden ved Kråkvika i Hov 22.04.,

Søndre/Nordre Land: Hhv. 1, 2, 2, 1, 1, 1 og 2 ind. Dokkadeltaet 26.04., 30.04., 05.05., 06.05., 13.05., 24.05. og 27.05., **Nord Aurdal:** Hhv. 1 og 3 ind. Dokkafjorden i Vestringsbygdi 05.04. og 16.04., hhv. 3, 3, 3, 6 og 7 ind. Granheimsfjorden 10.04., 29.04., 01.05., 10.05. og 26.05., 1 ind. Fløafjorden 06.05. og 5 ind. Helgasteinen i Strondafjorden 15.05., **Vestre Slidre:** 1 ind. Bryggjenøbbe ved Røn 09.03., hhv. 4, 3 og 2 ind. Katten i Strondafjorden 11.04., 18.04. og 08.05. og hhv. 2, 11, 7 og 9 ind. Jutulhatten i Strondafjorden 29.04., 07.05., 14.05. og 24.05.

Egretthegre

Nord Aurdal: 1 ind. Ølsjøen 20.05. (Per Åge og Gundege Skålerud), **Søndre/Nordre Land:** 2 ind. Dokkadeltaet 24.05. (Per Åge Skålerud), **Gran:** 1 ind. Jarenvannet 26.05. (Anne Gri Henriksen).

Kommentar: Funn nr. 11 – 13 i Oppland.

**Egretthegra fra
Ølsjødeltaet.
Foto: Rune
Rødningen**

**Egretthegrene
som ble
observert ved
Våten i Dokka-
deltaet.
Foto: Per Åge
Skålerud**

Gråhegre

Hekkefunn:

Lom: Noen hekkende par i kolonien i Årsjo naturreservat, men ingen opptelling. **Ringebu:** Flere hekkende par i kolonien ved Skjeggstad, men ingen opptelling.

Vepsevåk

Østre Toten: 1 ind. Ørud, Austad, 28.05.

Havørn

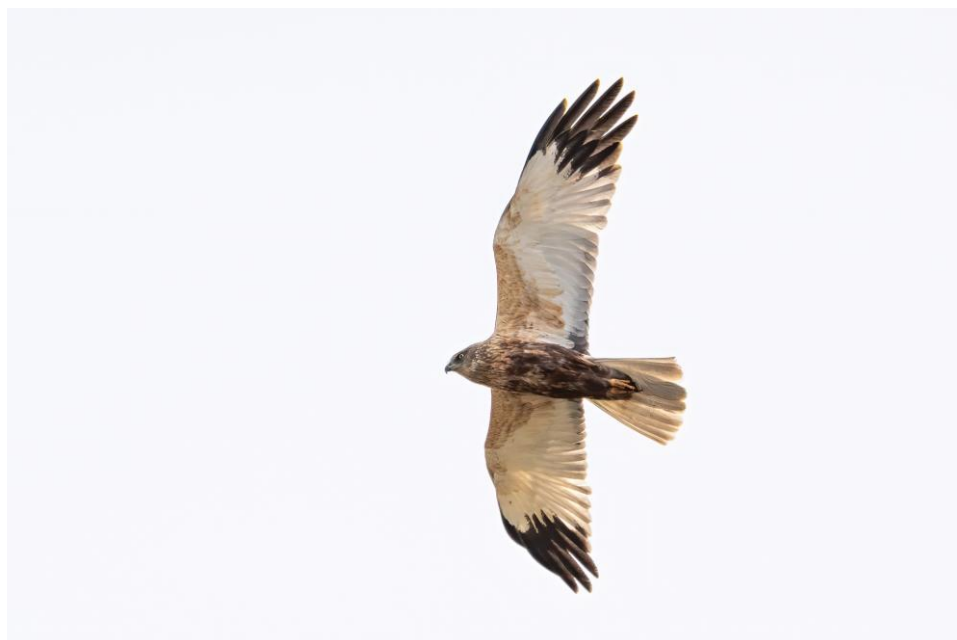
Lesja: Følgende observasjoner av 1 – 3 ind. på Lesjaleira: 1 ind. 28.03. og 10.04., 2 ind. 15.04., 1 ind. 17.04., 2 ind. 22.04., 1 ind. 23.04., 26.04. og 27.04., 2 ind. 30.04., 2 ind. 06.05., 1 ind. 08.05. og 09.05., 3 ind. 10.04. og 1 ind. 12.05., 19.05. og 27.05. Videre 1 ind. Grisunghøe 26.04. og hhv. 1 ind. og 1 par Stuguflåten 30.04. og 01.05., **Dovre:** 1 ind. Avsjøen 14.05., **Skjåk:** 2 ind. Bismo 23.04. og 2 ind. Framruste 25.04., **Lom:** 2 ind. Årsjo naturreservat 11.04., 1 ind. Vågåvatnet ved Garmo 19.04. og 1 ind. Fossbergom 26.04., **Sel:** 1 ind. Skottvatnet naturreservat 28.03. og 1 ind. over Dahlekleiva på Otta 07.04., **Lillehammer:** 1 ind. Lågendeltaet 12.04., **Gjøvik:** 1 ind. Breiskallen 20.04., 1 ind. Hunnselvas utløp 27.04. og 1 ind. Sveastranda 27.04., **Vestre Toten:** 1 ind. over Sisselbergbukta på Eina 17.04. og 1 ind. Trangvika på Einafjorden 25.04., **Østre Toten:** 1 ind. (2 K) Totenvika 27.03., **Søndre Land:** 1 ind. Randsfjorden ved Husodden 10.05., **Søndre/Nordre Land:** 1 ind. Dokkadeltaet 10.05., 20.05. og 23.05. - 25.05., **Nord-Aurdal:** 1 ind. Langestølen 21.05., **Vestre Slidre:** 1 ind. Lomendeltaet 26.04.

Sivhauk

Vestre Toten: Følgende tre observasjoner fra vanntårnet på Eina: 1 hunnfarget ind. 15.04., 1 ad. hann 02.05. og 1 hunnfarget ind. 03.05. Ellers 1 hunnfarget ind. Sisselbergbukta på Eina 23.04. og 1 hunnfarget ind. Dokk på Eina 23.04., **Gran:** Følgende observasjoner fra Skirstadtjern: 2 hanner og 1 hunn 20.04., 2 ind. 29.04., 1 ad. hann 06.05., 1 hunn 11.05., 2 par 14.05., 1 ind. 16.05., 1 hann 25.05. og 1 hunn 26.05.

Skirstadtjernet:
I alt 4 individer er observert på det meste (2 par ble sett på samme tid, i hver sin ende av tjernet). (Per Åge og Gundega Skålerud)

Her en hannfugl. Foto: Ved Tom Dalhøy.

Myrhauk

Lesja: Følgende observasjoner på Lesjaleira: 1 hann 07.04., 1 par 21.04., 1 hann 25.04., 05.05. og 06.05., 1 hunn 09.05. og 10.05., 1 par 12.05., 1 hunn 17.05., 2 hanner 18.05. og 1 hunn 27.05., **Dovre:** Følgende er rapportert fra Fokstumyra: 1 hann 07.05., 1 hunn 17.05. (Stortjønn), 1 par 20.05., 3 ind. (1 par og 1 hann) 23.05., 1 hann 24.05., 1 par 27.05. (Stortjønn), 1 hann og 1 hunn 28.05. (Stortjønn), 1 par og 1 hunn ved fugletårnet 29.05., samme dag ble også 1 hann og 1 hunn sett i området Stortjern-Vålåsøen. Ellers 1 hann 30.05. Videre 1 par ved Hjerkinndammen 20.05., 1 hann Hjerkin 22.05. og 1 hann Hegglingen 22.05., **Lom:** Hhv. 1 hunn og 1 hann Årsjo naturreservat 03.05. og 23.05., **Sør-Fron:** 1 hann Hundorp naturreservat 20.05., **Ringebu:** 1 ind. Mykleseter 23.05., **Øyer:** 1 hann ved Øvre Moksjøen 08.05., **Gausdal:** 1 hann Dokkvollan 24.05., **Gjøvik:** 2 ind. Gåstjern 25.04., følgende observasjoner fra Stangstuguhøgda på Vardalsåsen: 1 hann 25.04., 2 hanner 26.04. og 29.04. og 1 hann 30.04. Ellers hhv. 1 hann og 1 hunn Eikstadtjernet 28.04. og 03.05. og 1 hann Vardal/Tobru 28.04., **Vestre Toten:** 1 hunnfugl Lier, Børsvollen, 06.04., 1 – 4 ind. over vantårnet på Eina følgende dager: 1 hann 15.04., 4 ind. 30.04. og 1 hunn 03.05. og 08.05., 1 ind. Kjelsrud på Reinsvoll 18.04., 1 hunn Sisselbergbukta på Eina 22.04. og 28.04. og 1 hann Tune ved Einafjorden 28.04. og 29.04., **Østre Toten:** 1 hann Evenrudgutua på Kapp 07.04., **Søndre/Nordre Land:** 1 hunnfarget ind. Dokkadeltaet 15.04. og 1 hann samme sted 19.04., 26.04. og 03.05. **Nordre Land:** 1 hann Tronhus 19.04., 1 hann Nordrum i Torpa 19.04., 24.04., 29.04. og 09.05. og 1 hunn samme sted 14.05., **Etnedal:** 1 hunn Sørums på Tonsåsen 03.05., **Nord-Aurdal:** Hhv. 2 ind., 1 hann og 1 hann Langestølen 30.04., 20.05. og 28.05., 1 hann Vesterbø i Veststringsbygda 01.05., 3 ind. (2 hanner og 1 hunn) Ølsjøen 20.05., 1 hann Gauklie 21.05. og 1 hann Tyrisholt 29.05., **Vestre Slidre:** 1 hunnfarget ind. Nøsen 27.04. og 21.05., 1 ind. Lomendeltaet naturreservat 01.05. og 1 hann samme sted 07.05. Videre 1 hann ved utløpet av Vasetvatnet 06.05., **Øystre Slidre:** 1 hann Rogne 09.05.

Steppehauk

Dovre: 1 hann Fokstumyra 23.05. (John Apeland og Harald Bolstad), **Nord-Aurdal:** 1 ind. (2 K hann) Gauklie Nedre 21.05. (oppdager: Julia Helgesen), Rune Rødningen, Trond Øigarden, Olav Rødningen, John Apeland og Margaret M. Eggen).
Kommentar: Fotodokumenterte funn.

Foto: Rune Rødningen

Musvåk

Lesja: 1 ind. Lesjaleira 06.04., 12.04. og 15.04., **Lom:** 1 ind. over Årsjo naturreservat 31.05., **Øyer:** 1 ind. Tingberg 28.04., **Lillehammer:** 1 ind. Lågendeltaet 04.04., 1 ind. Finnsvea 20.04., 1 ind. ved Kringsjø 21.04. og 1 ind. Hovslia i Vingrom 19.05., **Gjøvik:** Hhv. 1, 2, 1, 2 og 1 ind. Breiskallen 30.03., 31.03., 20.04., 21.04. og 23.04., 1 ind. Napstad 30.03. og 1 ind. Dalsjordet 07.04., 1 – 7 ind. ved

Eikstادتjernet følgende dager: 1 ind. 10.04. og 19.04., 2 ind. 21.04., 1 ind. 23.04., 2 ind. 26.04., 7 ind. 29.04., 1 ind. 30.04. og 02.05., 2 ind. 03.05., 3 ind. 04.05., 2 ind. 06.05., 1 ind. 08.05., 11.05. og 12.05. og 2 ind. 13.05., 28.05. - 29.05. Videre 1 ind. Bjugstadmarka 12.04., 2 ind. Ødegården 12.04., 2 ind. Fluberg 16.04., 2 ind. Kolberg 24.04., 1 ind. Vardalsåsen 30.04. og 24.05., 1 ind. Skansen 03.05. og 1 ind. Villåsen/Svartåsen 03.05., **Vestre Toten**: 1 – 3 ind. over vanntårnet på Eina følgende dager: 1 ind. 31.03., 3 ind. 15.04., 1 ind. 20.04., 30.04. og 06.05. og 2 ind. 07.05. og 08.05. Videre 1 ind. over Raufoss 31.03., 2 ind. Lier, Børsvollen, 10.04., 1 ind. Sisselbergbukta på Eina 17.04., 18.04., og 22.04., 1 ind. Bøverbru 02.05. og 2 ind. Voldenga 12.05., **Østre Toten**: 1 ind. Totenvika 27.03., 2 ind. Båkinn 06.04., hhv. 2 og 5 ind. Kongsengen 07.04. og 15.04., 1 ind. Kapphøgda 18.04., 1 ind. Smørvika på Kapp 24.05. og 1 ind. Dyrud, Gihlehagen, 26.05., **Gran**: 1 ind. Brandbukampen 11.03., 1 ind. Råssumgutua 20.03., 1 ind. Jøvik, Vestre Gran, 28.03. og 11.04., hvor det ble registrert hekkende par 27.05. Ellers 1 ind. Ragnhildrud 09.04. og 2 ind. Vik ved Gamkinn 29.04., **Søndre Land**: 2 ind. Lausgarda 26.03., 1 ind. ved Fall 26.03., 1 ind. Fluberg fuglefredningsområde 05.04., 17.04., 28.04., 01.05. og 02.05., 1 ind. Bergevasshøgda 15.04., 1 ind. Kråkvika ved Hov 22.04., 2 ind. Lia 28.04., 1 ind. Granum 09.05. og 1 ind. Bergevasshøgda 30.05., **Søndre/Nordre Land**: Hhv. 1 og 2 ind. Dokkadeltaet 09.04. og 11.04., **Nordre Land**: 1 ind. Haugnerlia, Dæhli, 13.04., og 1 ind. Dokka ved Aurlund 28.04., **Etnedal**: 1 ind. Granlund, Bruflat, 08.04. og 09.04., **Nord-Aurdal**: 1 ind. Fløafjorden 16.04. og 1 ind. Hådem 18.04.

Storskrikeørn

Vestre Toten: 1 ind. (3 K) over vanntårnet på Eina 15.04. (*Bjørn Harald Larsen*).

Kommentar: Fotodokumentert funn, som er første observasjon i Oppland. Arten er likevel konstatert tidligere ved at et radiomerket ind. i Estland (Tönn) var innom fylket både i 2010, 2011 og 2012 (uten å bli observert).

Foto og oppdager: Bjørn Harald Larsen. Årets Skrell!

Fiskeørn

Lesja: 1 ind. Lesjaleira 20.05. og 25.05., **Dovre**: 1 ind. Avsjøen 14.05., **Sel**: 1 ind. Meringsdalsvatnet 19.05., **Lillehammer**: 1 – 3 ind. sett følgende dager på næringsøyk i Lågendeltaet: 2 ind. 18.04., 1 ind. 19.04., 3 ind. 23.04. - 24.04., 1 ind. 25.04. - 26.04., 2 ind. 27.04., 3 ind. 28.04., 1 ind. 29.04., 2 ind.

30.04., 1 ind. 01.05., 2 ind. 02.05. - 03.05., 1 ind. 04.05. - 08.05., 2 ind. 09.05., 1 ind. 10.05., 2 ind. 14.05., 1 ind. 17.05. - 18.05., 2 ind. 19.05. og 1 ind. 22.05. Ellers 1 ind. Kroken i Mesnaelva 09.05. og 1 ind. Mjøsa ved Vingrom 25.05., **Gausdal**: 1 ind. Dokkvatnet 24.05., **Gjøvik**: Hhv. 1, 1, 2 og 1 ind. Svennesvollene 16.04., 01.05., 09.05. og 24.05., 2 ind. Breiskallen 20.04., 1 ind. sett godt som daglig på Eikstadtjernet i perioden 26.04. – 11.05., senere 2 ind. 13.05. og 1 ind. 23.05., 28.05. og 29.05. Videre 1 ind. Røstadvatnet i Sneringdal 14.05. og 1 ind. Gåstjern 23.05., **Vestre Toten**: 1 ind. vanntårnet på Eina 18.04., 20.04., 08.05. og 09.05., 1 ind. Blilisanden på Einafjorden 22.04., 1 ind. Trangvika på Einafjorden 25.04., hhv. 2 og 3 ind. Sisselbergbukta på Eina 25.04. og 28.05., 1 ind. Nygard på Eina 30.04., 1 ind. Sund på Einafjorden 10.05. og 12.05. og 1 ind. Breiskallenga 16.05., **Østre Toten**: 1 ind. Totenvika 28.04., 19.05. og 25.05., **Søndre Land**: 1 ind. Rostadvika i Randsfjorden 01.05., **Nordre/Søndre Land**: 1 ind. Dokkadeltaet 19.04., 22.04., 27.04., 02.05., 09.05. og 10.05., **Sør-Aurdal**: 1 ind. ved Bagn 03.05., **Nord-Aurdal**: 1 ind. Fløafjorden 16.04., 1 ind. ved utløpet av Bøaelva 22.04., 1 ind. Dokkafjorden 24.04. og 22.05., 2 ind. Leira 28.04., 1 ind. Bløytjernet 14.05. og 15.05., 1 ind. Ølsjøen 15.05., 20.05. og 30.05., 1 ind. Hovda 25.05., 3 ind. Store Tindulvtjern 28.05. og 1 ind. Furuset vest på Golsfjellet 29.05., **Vestre Slidre**: 1 ind. Geitøyni 18.04., 1 ind. Lomendeltaet naturreservat 29.04. og 1 ind. Katten i Strondafjorden 05.05.

Lerkefalk

Lillehammer: 2 ind. Hovslivegen 09.05. og 2 ind. ved Boro i Vingrom 25.05., **Vestre Toten**: 1 ind. ved vanntårnet på Eina 07.05., **Østre Toten**: 1 ind. Totenvika 25.05. og 1 ind. Evenrudgutua på Kapp 31.05., **Gran**: 1 ind. ved Skirstadtjernet 28.05.

Jaktfalk

Lesja: Hekkende par (rugende ind.) på to kjente lokaliteter i slutten av april og 1 varslende ind. på en annen kjent lokalitet ca. 10.04., **Dovre**: 1 ind. observert på en kjent lokalitet 22.04. og 1 ind. over over Fokstumyra 29.05., **Skjåk**: Hekkende par på tre lokaliteter (rugende ind. i april/mai på to lokaliteter og 2 unger i en tredje lokalitet) 29.05. En av disse lokalitetene er tidligere ikke kjent. På et par andre kjente lokaliteter ble det sett hhv. 1 par og 1 ind. 21.03. og i midten av april. **Lom/Vågå**: 1 par på kjent lokalitet ca. 08.04., **Nord-Fron**: 1 ind. i nærheten av tidligere hekkeplass 21.04., **Øyer**: 1 par utenom hekkeplass i fjellet i begynnelsen av april, **Gausdal**: 1 ind. i et området hvor det ikke er kjent noen hekkeplass 25.04., **Nordre Land**: 1 ind. ved egnet hekkeplass ca. 20.04., **Nord - Aurdal**: 1 varslende ind. ved kjent hekkeplass 28.04.

Vandrefalk

Dovre: 1 ind. ved Hjerkinnsdammen 24.05., **Sør-Fron**: Enkeltfugler er rapportert fra to kjente hekkeplasser i april, samt 1 par på en hittil ukjent lokalitet i mai. **Øyer**: 1 par sett jevnlig på kjent hekkeplass. Ellers nevnes 1 ind. som angrep en stor kortnebbgåsflokk over Hunderfossen/ Granrudmoen 31.03.. Ei gås falt i bakken med vandrefalken hakk i hæl! Ellers 2 ind. over Granrudmoen 10.05. og 1 ind. Jevnefjorden 20.04., **Lillehammer**: Par observert på to kjente lokaliteter i mars – april. Ellers er dette rapportert av næringssøkende fugler: Hhv. 4, 1 og 1 ind. i Lågendeltaet 04.04., 18.04. og 15.05., 1 ind. Pinnikhaugen på Vingnes 10.05. og 1 ind. ved Kastrud 26.05., **Gjøvik**: 1 ind. ved kjent hekkeplass 26.05., 1 ind. Ødegården 01.04., 10.04. og 12.04., 1 ind. Sveastranda 11.04. og 1 ind. Eikstadtjernet 03.05., **Vestre Toten**: Hhv. 2, 1 og 1 ind. Blili vestre 27.03., 12.04. og 11.05., 2 ind. Lier, Børsvollen, 06.04., 2 ind. vanntårnet på Eina 15.04. og 1 ind. samme sted 02.05., 03.05. og 08.05., 1 – 2 ind. Sisselbergbukta på Einafjorden følgende dager: 1 ind. 16.04., 2 ind. 17.04. og 1 ind. 22.04. - 24.04. Ellers 2 ind. Nygard på Eina 04.05., 1 ind. Hågå på Eina 12.05., 1 ind. Blilisanden ved Einafjorden 14.05., 1 ind. Nyland 16.05. og 1 ind. Evjua på Einavoll 26.05., **Østre Toten**: 1 ind. Bjørnstad 04.04., 1 ind. Kongsengen 12.04. og 16.04. og 1 ind. Kapp 03.05., **Gran**: 1 ind. ved Skirstadtjernet 11.05. og 1 ind. ved kjent hekkeplass 22.05., **Søndre Land**: 2 ind. i kjent hekkeområde 01.04. og 10.05., **Nordre/Søndre Land**: 1 ind. Dokkadeltaet 11.04., 18.04., 22.04., 29.04. og 21.05., **Nord-Aurdal**: 1 ind. Dokkafjorden i Vestringsbygdi 10.04., 2 ind. i Vestringsbygda 01.05., 1 ind. Langelia, Revulen, 16.05. og 1 ind. Ølsjøen 20.05.

Vannrikse

Vestre Toten: 1 ind. Helsettjernet 26.- 31.05.

Sivhøne

Gran: 1 ind. Melbostadtjern 29.04., 1 ind. Jorstadtjern 08.05., 14.05. og 25.05., 1 ind. Blinkeputten på Tingelstad 15.05. og 1 ind. Røysumtjernet 25.05.

Sothøne

Lesja: 1 ind. Lesjaleira 24.05., **Lom:** Opptil 20 ind. i Årsjo naturreservat denne våren der dette er observert: 5 par 06.04., 14 ind. 08.04., 20 ind. 11.04., 18 ind. 19.04., 10 ind. 29.04., 4 hekkende par (rugende ind.) 03.05., 16 ind., hvorav 4 rugende, 09.05., 18 ind. 16.05., 5 rugende ind. 24.05. og 18 ind. 31.05., **Sel:** 2 ind. Mæringsdalsvatnet 16.05., **Lillehammer:** 1 ind. Lågendeltaet 20.04., **Gjøvik:** 1 ind. med fast tilhold på Eikstadtjernet i perioden 17.05. - 23.05., **Gran:** 1 ind. Jarenvannet i perioden 25.03. - 05.04., senere 4 ind. 06.04. og 1 ind. 08.04. Fast tilhold på Skirstadtjern med opptil 7 ind., hvor dette er rapportert: 1 ind. 20.04., 1 par 29.04. og 06.05., 1 ind. 07.05., 2 ind. 08.05. og 18.05., 7 ind. 25.05., 4 ind. 26.05. og 2 ind. 31.05.

Trane

Tidlig ankomst:

Østre Toten: 2 ind. over Bekkelundsveien 10.03.

Tjeld

Lom: Hhv. 10 og 1 ind. Vågåvatnet ved Garmo 02.04. og 19.04. og 6 ind. ved Tronoddbrua 02.04., **Vågå:** Hhv. 1 og 4 ind. utosen av Vågåvatnet 26.03. og 02.04., **Sel:** 1 ind. Mæringsdalsvatnet 09.05., **Sør-Fron:** 1 ind. Hundorp naturreservat 26.04., **Lillehammer:** 1 ind. ankom Lågendeltaet 18.03.. Fra 05.04. og ut perioden er 1 – 11 ind. sett nesten daglig, pluss en trekkobservasjon på 16 ind. 17.05. Hekkebestanden i området teller trolig min. 3 par. Ellers er 1 – 4 ind. sett følgende dager på Mjøsstranda i Vingrom: 2 ind. 11.04., 3 ind. 01.05., 1 ind. 09.05. - 11.05., 4 ind. 14.05., 1 ind. 21.05. - 22.05. og 3 ind. 23.05. og 25.05., **Gjøvik:** 2 ind. Hunselvas utløp i perioden 27.03. - 06.04., hhv. 1, 2, 8 og 1 ind. Sveastranda 05.04., 07.04., 08.05. og 23.05., 1 – 5 ind. Paradisvika ved Biri travbane følgende dager: 1 ind. 05.04., 5 ind. 06.04., 1 ind. 14.04., 16.04. og 18.04., 2 ind. 04.05. og 1 ind. 20.05. Fast tilhold på Svenesvollene, hvor det trolig hekker 1 par. 1 – 14 ind. er observert i området følgende dager: 1 ind. 05.04. - 06.04., 4 ind. 08.04., 9 ind. 10.04., 14 ind. 14.04., 5 ind. 15.04., 9 ind. 16.04., 1 ind. 21.04., 5 ind. 24.04., 2 ind. 26.04. - 30.04., 1 ind. 01.05., 2 ind. 03.05., 4 ind. 10.05., 1 ind. 18.05. - 19.05., 3 ind. 23.05. og 1 ind. 26.05. - 27.05. Ellers 1 par Furuodden ved Mjøsa 22.04., **Vestre Toten:** Hhv. 1, 2, 2 og 2 ind. Blilisanden på Einafjorden 13.04., 23.04., 27.04. og 28.04., **Østre Toten:** 1 - 4 ind. følgende dager i Totenvika: 2 ind. 27.03., 1 ind. 04.04., 2 ind. 06.04., 3 ind. 16.04., 4 ind. 02.05. og 1 ind. 24.05., 1 ind. Kapp brygge i perioden 27.03. - 05.04., hvor det senere ble sett 1 par i tidsrommet 06.04. - 21.05. og som ble funnet hekkende (rugende ind.) 22.05. og 23.05. Ellers 3 ind. Hammerstadvika 16.04. **Gran:** Hhv. 1 og 2 ind. Eidsand 07.04. og 08.04. og 2 ind. Røykenvika 08.04. og 09.04., **Nordre/Søndre Land:** 1 ind. Dokkadeltaet 18.04., **Nord-Aurdal:** Hhv. 1, 1 og 3 ind. Grandadn 18.03., 19.03. og 25.03. og 1 ind. Veslefjorden ved Fagernes 15.05., **Vestre Slidre:** 2 ind. Lomendeltaet 02.05.

Dverglo

Lesja: 1 ind. Lesjaleira 10.05., **Sør-Fron:** 1 – 2 ind. i Hundorp naturreservat følgende dager: 2 ind. 26.04., 1 ind. 28.04., 2 ind. 29.04., 1 ind. 03.05., 2 ind. 08.05., 1 ind. 15.05. og 2 ind. 20.05. - 21.05. Ellers 1 ind. Lågen ved Hovevollan 02.05., **Lillehammer:** 1 – 3 ind. Mjøsa ved Vingrom følgende dager: 2 ind. 23.04. og 26.04., 1 ind. 27.04. og 07.05., 2 ind. 08.05. - 11.05., 18.05. og 22.05., 1 ind. 23.05. og 3 ind. 25.05., 1 – 4 ind. observert følgende dager i Lågendeltaet: 2 ind. 24.04. - 25.04., 1 ind. 29.04., 2 ind. 30.04., 1 ind. 02.05., 2 ind. 03.05. og 05.05., 1 ind. 08.05., 2 ind. 09.05., 10.05. og 12.05., 4 ind. 13.05., 2 ind. 14.05. - 16.05., 1 ind. 17.05., 2 ind. 18.05., 1 ind. 19.05. - 20.05., 3 ind.

24.05. og 2 ind. 26.05., **Gjøvik**: 1 – 5 ind. Svennesvollene følgende dager: 1 ind. 18.04., 3 ind. 26.04., 2 ind. 27.04., 4 ind. 28.04. - 02.05., 1 ind. 03.05., 2 ind. 04.05., 08.05. og 12.05., 4 ind. 13.05., 5 ind. 14.05., 1 ind. 15.05., 18.05. og 19.05., 2 ind. 20.05., 23.05. og 24.05. og 4 ind. 27.05. Ellers 2 ind. Paradisvika ved Biri travbane 22.04., **Vestre Toten**: 2 ind. Reinsvoll dammen 12.05. og 15.05., **Østre Toten**: 1 – 3 ind. Kapp brygge følgende dager: 1 ind. 07.04. og 16.04., 3 ind. 29.04., 1 ind. 02.05., 3 ind. 03.05. og 05.05., 1 ind. 07.05. og 11.05. og 2 ind. 21.05., opptil 6 ind. og et hekkefunn i Totenvika der dette er observert: 1 ind. 16.04., 4 ind. 28.04., 2 ind. 02.05., 10.05. og 11.05., 6 ind. 13.05., 2 ind. 16.05., 1 ind. 17.05., 3 ind. 19.05., 5 ind. 23.05., 6 ind. 24.05., 4 ind. 25.05., 4 ad. og 3 små unger 27.05. og 1 ind. 28.05., **Nord-Aurdal**: 1 ind. Ølsjøen 22.04. og 21.05., 1 – 2 ind. Dokkafjorden i Vestringsbygdi følgende dager: 2 ind. 22.04., 1 ind. 23.04., 24.04., 29.04., 04.05. og 05.05., 2 ind. 09.05. - 11.05., 1 ind. 15.05., 2 ind. 23.05. og 1 ind. 24.05. Ellers 1 ind. Grandadn 09.05.

Boltit

Lom: 3 ind. Lendfjellet 30.05., **Nord-Fron**: 4 ind. Breistulen 23.05., **Vestre Toten**: Hhv. 11, 13, 7, 4, 3 og 2 ind. Bjørnstad på Eina 17.05., 18.05., 19.05., 20.05., 21.05. og 22.05., hhv. 4 og 5 ind. Sivesindhøgda 17.05. og 18.05., hhv. 14, 8, 7 og 2 ind. Lier, Børsvollen, 18.05., 19.05., 21.05. og 22.05. og 8 ind. Børsvoll – Aspelund 19.05., **Nord-Aurdal**: 4 ind. Langestølen 20.05. og 21.05. og 2 ind. Tyrisholt 29.05.

Vipe

Hekkefunn/observasjoner i aktuell hekkebiotop:

Lesja: Følgende observasjoner på Lesjaleira: 4 ind. 18.05., 14 ind. 20.05., 4 ind. 23.05., 2 ind. 24.05. og 4 ind. 25.05. og 27.05., **Dovre**: Hhv. 3, 2, 1 og 1 ind. ved Hjerkinndammen 21.05., 23.05., 24.05. og 29.05., 1 ind. Hjerkin 22.05., **Nord-Fron**: 1 par Breistulen 21.05. og 23.05., **Sør-Fron**: 3 ind. Grafferdammen i Hundorp naturreservat 21.05. og 1 ind. Ryhussumpene vest for Hundorp bru 21.05., **Lillehammer**: 1 - 4 ind. på Jørstamovollene i Lågendeltaet følgende dager: 4 ind. 15.05. og 18.05., 1 ind. 19.05. - 20.05., 2 ind. 22.05. og 1 ind. 24.05., **Gausdal**: 3 ind. på jorde ved Aulestad 21.05., **Vestre Toten**: 3 ind. med konstatert hekking (rugende ind.) Nyland 18.05., **Østre Toten**: 6 ind. med påvist hekking Smeby 17.05. og 1 ind. Sogstad 22.05., **Gran**: 1 ind. med hekkeadferd Skirstad-tjernet 16.05., 2 par, hvorav ett med 2 unger og ett som trolig ruget, ved Dynna 18.05., hhv. 3, 2 og 2 ind. Lysentrøa, Aschimlandet, 16.05., 17.05. og 21.05., 1 ind. Aschimlinna ved Randsfjorden 31.05., **Nordre Land**: 1 ind. ved Ullsjøen 24.05., **Nord-Aurdal**: 1 – 2 ind. ved Langestølen følgende dager: 1 ind. 16.05. og 18.05., 2 ind. 21.05., 1 ind. 24.05. og 2 ind. 29.05., 2 ind. med hekkeadferd Hermanstølen 18.05., samt 1 ind. med hekkeadferd 21.05. og 24.05. Ellers 2 ind. Langelimyrene 31.05.

Sandløper

Gjøvik: 1 ind. Svennesvollene 23.05. (Ragnar Ødegård og Jon Opheim)

Dvergsnipe

Lesja: 2 ind. Lesjaleira 25.05., **Nord-Fron**: 3 ind. Olstappen 23.05., **Gjøvik**: Hhv. 2 og 4 ind. Svennesvollene 23.05. og 24.05., **Østre Toten**: 1 ind. Totenvika 23.05. - 27.05.

Temmincksnipe

Nord-Fron: 1 ind. Olstappen 26.05., **Sør-Fron**: 1 ind. Hundorp naturreservat 20.05., **Lillehammer**: Hhv. 1, 1, 1, 4 og 1 ind. Vingrom 10.05., 11.05., 18.05., 23.05. og 25.05. og hhv. 4, 3, 5, 4 og 2 ind. Lågendeltaet 17.05., 18.05., 19.05., 21.05. og 23.05., **Gausdal**: 1 ind. Raudsjøen 31.05., **Gjøvik**: Opptil 19 ind. på Svennesvollene, der dette er observert: 1 ind. 12.05., 2 ind. 20.05., 19 ind. 21.05., 6 ind. 23.05., 2 ind. 24.05. og 1 ind. 27.05. Ellers 1 ind. Sveastranda 23.05. og 24.05., **Østre Toten**: 1 – 15 ind. i Totenvika følgende dager: 1 ind. 18.05. og 19.05., 6 ind. 22.05., 15 ind. 23.05., 10 ind. 24.05., 5 ind. 25.05. og 4 ind. 27.05. Ellers 4 ind. Kapp brygge 21.05., **Nordre/Søndre Land**: 2 ind. Dokkadeltaet 13.05., **Nord-Aurdal**: Hhv. 3, 8 og 12 ind. Ølsjøen 21.05., 22.05. og 24.05., 4 ind. Granheim 22.05. og 2 ind. Dokkafjorden 23.05.

Fjellmyrløper

Gjøvik: 1 ind. Svennesvollene 23.05., **Østre Toten:** Hhv. 6, 6, 7, 7, 6 og 2 ind. Totenvika 22.05., 23.05., 24.05, 25.05., 27.05. og 28.05.

Brushane

Dovre: Følgende observasjoner på Fokstumyra: 2 ind. 24.05., leik med 2 hanner og 2 hunner 28.05. og 2 hanner og 5 hunner 29.05., **Lillehammer:** Hhv. 2 og 3 ind. Lågendeltaet 03.05. og 18.05. og hhv. 2 hanner og 4 ind. Mjøsstranda ved Vingrom 09.05. og 25.05., **Gjøvik:** Hhv. 2 ind. (hann og hunn), 1 hunn og 1 hann Svennesvollene 14.05., 18.05. og 23.05., **Vestre Toten:** 1 hann Blilisanden på Einafjorden 13.05. og 14.05., samt 2 hanner samme sted 16.05. og 17.05. Ellers 2 hanner Nes på Blilisanden 14.05., **Østre Toten:** Følgende observasjoner i Totenvika: 1 hunn 10.05. og 11.05., 7 ind. 17.05., 4 hunner 18.05., 2 hunner 19.05. og 1 hunn 22.05. og 23.05., **Nordre/Søndre Land:** 2 ind. (hann og hunn) Dokkadeltaet 10.05., **Nord-Aurdal:** Hhv. 1 hunn og 2 hunner Ølsjøen 20.05. og 24.05. og 1 hann Dokkafjorden 22.05.

Kvartbekkasin

Lom: 4 ind. Risheimøyi 20.04., **Lillehammer:** 1 ind. Jørstadmovollene i Lågendeltaet 07.04., **Vestre Toten:** 1 ind. Sisselbergbukta på Einafjorden 09.03., **Søndre/Nordre Land:** 1 ind. Dokkadeltaet 20.04. og 29.04.

Dobbeltbekkasin

Dovre: 1 ind. Fokstumyra 29.05., **Lillehammer:** 1 ind. Gausavollene 16.05.

Småspove

Hekkefunn/observasjoner på sannsynlige hekkeplasser:

Dovre: 2 ind. ved Fokstua Fjellstue 28.05., 1 varslende par ved Nordre Horrtjern på Fokstumyra 29.05. og 1 varslende ind. ved tjern 950,5 på Fokstumyra 29.05., **Nord-Fron:** 1 par Hovdevegen i Kvamsfjellet 24.05., **Lillehammer:** Hhv. 1, 2, 2 og 2 par Nordseter 25.05., 28.05., 29.05. og 30.05., **Nordre Land:** 1 par Klevmoseterhøgda ved Spåtind 28.05., **Nord-Aurdal:** Hhv. 2 og 1 ind. Langestølen 21.05. og 29.05. og 5 ind. Gauklie 21.05., **Vestre Slidre:** 3 ind. Trollhovd 28.05.

Storspove

Hekkefunn/observasjoner på sannsynlige hekkeplasser:

Lesja: 1 – 4 ind. observert på Lesjaleira følgende dager: 1 ind. 15.05., 2 ind. 17.05. og 20.05., 3 ind. 23.05. og 25.05. og 4 ind. 28.05., **Dovre:** 2 ind. Fokstumyra 17.05., hhv. 1, 2 og 2 ind. ved Kringluttjern på Fokstumyra 28.05., 29.05. og 30.05., 1 ind. Stormyra på Fokstumyra 28.05. og 29.05. og 2 ind. ved Fokstua Fjellstue 28.05., **Vågå:** 4 ind. Grov 16.05., **Nord-Fron:** 1 ind. Nysæterlia 15.05. og 3 ind. Breistulen i Skåbu 21.05., **Lillehammer:** 1 par Fløyta på Vingromsåsen 21.05., **Gausdal:** 1 ind. ved Kittilbutjernet 22.05., **Gjøvik:** 2 ind. ved Lauga 20.05., **Gran:** Hhv. 1 ind. og 1 par ved Tommelsjøen 21.05. og 31.05., **Nordre Land:** 2 ind. Ulvestad 15.05. og 1 ind. ved Ullsjøen 24.05., **Etnedal:** 1 ind. Langtjeden naturreservat 29.05., **Nord-Aurdal:** Hhv. 2 og 6 ind. Langestølen 18.05. og 20.05., 2 ind. Hermansølen 18.05., 1 ind. Gauklie 21.05. og 29.05. og 2 ind. Valtjernstølan 29.05., **Vestre Slidre:** 1 ind. Vistejordet 28.05., 2 ind. Midtre Syndin 19.05. og 1 ind. Flyin 24.05.

Sotsnipe

Sel: 1 ind. Skottvatnet naturreservat 21.05., **Lillehammer:** Hhv. 2 og 1 ind. Lågendeltaet 07.05. og 09.05., **Gjøvik:** 1 ind. Svennesvollene 18.05.

Steinvender

Østre Toten: 1 ind. Totenvika 17.05., **Gran:** 1 ind. Askjumselvas utløp i Randsfjorden 09.05.

Svømmesnipe

Dovre: 2 ind. Kringluttjern på Fokstumyra 27.05. og tils. 7 ind. på tre småtjern på Sjugurdsmyre 29.05., **Lillehammer:** 1 ind. Mjøsa ved Vingrom 21.05. - 24.05.

Hettemåke

Observasjoner i hekkeområder:

Dovre: 3 ind., hvorav 1 rugende ind., Stortjern på Fokstumyra 29.05., **Sel:** Hhv. 2, 17 og 15 ind. i tidligere hekkeområde på Meringsdalsvatnet 16.05., 21.05. og 23.05., **Gjøvik:** 60 ind. på tidligere hekkeplass på Haralddammen i Biri 23.05., **Østre Toten:** 1 hekkende par (rugende ind.) i Totenvika naturreservat 24.05. og 25.05., **Gran:** 6 ind. på Tommelsjøen 21.05., hvor det var etablert en koloni på 20 ind. 31.05. Flere reir ble observert.

Sildemåke

Sør-Fron: 2 ind. Hundorp naturreservat 03.05., **Øyer:** 3 ind. Hornsjøen 09.05., **Lillehammer:** Fast tilhold i Lågendeltaet fra 05.04. og ut perioden med opptil 20 ind. i april (19.04.) og opptil 16 ind. i mai (11.05.). Ellers 10 ind. Hunderfosdammen 21.04. og 1 ind. Bjørklunden, Nordre Ål, 23.04., **Gausdal:** 2 ind. Bø 26.04., **Gjøvik:** 1 ind. Hunnselvas utløp 19.03. og 25.03. Fast tilhold Fluren på Svennesvollene med noen hekkende par. Høyeste notering i april og mai er hhv. 17 og 8 ind. Ellers 2 ind. Paradisvika ved Biri Travbane 26.04., 6 ind. Sveastranda 07.05. og hhv. 2 og 3 ind. Eikstad-tjernet 07.05. og 08.05., **Vestre Toten:** 1 ind. Raufoss 22.03., 2 ind. Sisselbergbukta på Eina 21.04. og 1 hekkende par (rugende ind.) Mastholmen i Einafjorden 24.05., **Østre Toten:** Følgende observasjoner Mjøsa ved Kapp: 2 ind. 27.03. - 29.03. og 11.04. - 12.04., 1 ind. 14.04., 2 ind. 03.05. og 1 ind. 21.05., hhv. 2 og 1 ind. Totenvika 08.04. og 24.05., **Gran:** Hhv. 2 og 1 ind. Eidsand i Randsfjorden 22.03. og 22.04. og hhv. 2, 3 og 1 ind. Røykenvika 03.04., 06.04. og 30.05., **Søndre Land:** 2 ind. Fluberg fuglefredningsområde 06.04., **Søndre/Nordre Land:** Hhv. 4 og 2 ind. Dokkadeltaet 22.04. og 09.05.

Gråmåke

Observasjoner i hekkeområder:

Lillehammer: Noen få hekkende par Hunderfosdammen, men opptelling er ikke foretatt. **Gjøvik:** I overkant av 10 hekkende par Fluren på Svennesvollene. Nøyaktig opptelling mangler. **Gran:** Noen få hekkende par Randsfjorden ved Eidsand. Opptelling mangler

Grønlandsmåke

Lillehammer: 1 ind. (2 K) Lågendeltaet i perioden 18.04. - 13.05. (Margareth M. Eggen og John Apeland).

Kommentar: Funn nr. 11 i Oppland.

Polarmåke

Gjøvik: 1 ind. Svennesvollene 02.05.

Kommentar: Funn nr. 32 i Oppland.

Svartbak

Lillehammer: 1 ind. med ankomst Lågendeltaet 10.03., hvor den ble observert nesten daglig fra midten av mars og ut perioden med opptil 3, 8 og 9 ind. i mars, april og mai måned. Ellers 1 ind. Mjøsa ved Vingrom 30.04. og 21.05., **Gjøvik:** 2 ind. Rambekkvika 27.03., 1 – 2 ind. Svennesvollene følgende dager: 2 ind. 05.04., 1 ind. 14.04., 15.04., 28.04. og 15.05. og 2 ind. 20.05. og 24.05. Videre 1 ind. Hunnselvas utløp 15.04. og 1 ind. Paradisvika ved Biri travbane 16.04. og 26.04., **Østre Toten:** Hhv. 4, 1, 1, 1 og 2 ind. Totenvika 01.03., 12.03., 29.03., 11.04. og 29.04., 1 ind. Mjøsa ved Kapp 19.03., 21.05. og 25.05. og 1 ind. Smeby/Brunsborg 27.05., **Søndre/Nordre Land:** 2 ind. Dokkadeltaet 16.04. og 05.05., **Nord-Aurdal:** 1 ind. ved Granheim i Strondafjorden 09.05.

Makrellterne

Lillehammer: Hhv. 4 og 1 Lågendeltaet 19.05. og 20.05. og hhv. 4, 1 og 2 ind. Mjøsa ved Vingrom 22.05., 23.05. og 25.05., **Gjøvik:** 2 ind. Svennesvollene 23.05. og 2 ind. Hunnselvas utløp 28.05., **Gran:** 2 ind. Jarenvannet 14.05., **Søndre Land:** 1 ind. ved Land sag 31.05.

Lomvi

Østre Toten: Hhv. 1 og 3 ind. Totenvika 27.03. og 06.04.

Skogdue

Lillehammer: 1 ind. i lauvskogli vest for Myggbukta på Fåberg 24.05., **Gjøvik:** 1 par Breiskallen 31.03., **Vestre Toten:** Hhv. 2, 4 og 4 ind. Kjelsrud på Reinsvoll 13.03., 22.03. og 19.04., 1 ind. Lier, Børsvollen, 26.03. og 06.04., 2 ind. Trosterud 27.03., 31.03., 01.04., 04.04. og 08.04., 2 ind. Vadet på Eina 30.03., hhv. 1, 1, 1, 2 og 1 ind. Blilisanden 02.04., 06.04., 10.04., 11.04. og 14.04., 1 hann Steffensrud 09.04., 1 ind. Tune 09.04., hhv. 3 og 2 ind. Sisselbergbukta 22.04. og 31.05., hhv. 1, 1 og 2 ind. Nygard på Eina 22.04., 07.05. og 09.05., 1 ind. Sund ved Einafjorden 28.04., 1 ind. Øvre Hegernes 03.05., 1 ind. Hørsrud 06.05., 1 ind. Hågård på Eina 06.05., 1 ind. Huseby 10.05., 12.05. og 25.05., 3 ind. Mjørlund ved Einafjorden 12.05., 1 ind. Midtskogen 21.05., 24.05. og 27.05., 1 ind. Blåvarp på Eina 21.05. og 1 ind. Napstad på Raufoss 21.05., **Østre Toten:** 4 ind. over Randsjøen, Gran Østås, 07.03., 2 ind. Kapp 16.03. og 1 ind. Bjørnstad 22.03.

Tyrkerdue

Lesja: 1 ind. Botheim 26.04., **Sør-Fron:** Hhv. 3 og 1 ind. Hundorp sentrum 26.03. og 29.04., **Lillehammer:** 1 ind. Nordre Gravlund 03.03., 05.04., 23.04. og 24.04., 1 – 3 ind. på foringsplass ved Maihaugen følgende dager: 1 ind. 09.03., 2 ind. 23.04., 3 ind. 24.04., 2 ind. 29.04. - 30.04. og 1 ind. 05.05. og 12.05. Ellers 2 ind. Søndre Park/Skoletorget 05.04., 24.04., 02.05. og 21.05., **Gjøvik:** 1 ind. Gjøvik sentrum 10.03., 1 ind. Gjøvik kirkegård 27.04., 2 ind. Nybrua i Gjøvik 13.05. og 1 ind. Svennesvollene 18.05., **Vestre Toten:** 1 ind. Blilisanden 15.05. og 1 ind. Tune 20.05., **Østre Toten:** Hhv. 1, 8, 1 og 5 ind. Valle/Lena sentrum 20.03., 26.03., 09.04. og 10.04., **Gran:** 1 ind. Brandbu 22.03. og 1 ind. ved Moen skole 26.05., **Søndre Land:** 1 ind. Hov. 07.03., 08.03. og 02.05.

Hubro

Lesja: 1 ind. hørt på kjent lokalitet 15.04., **Lom:** 1 ind. hørt på kjent lokalitet 17.04., **Vågå:** 1 ind. hørt på kjent lokalitet i mars/april, **Ringebu:** 1 ind. hørt på kjent lokalitet 25.03. og på en annen kjent lokalitet to helger i mars og 10.04., **Gausdal:** 1 ind. hørt fra ukjent lokalitet 24.05., **Gjøvik:** 1 ind. hørt fra kjent lokalitet 27.02., 18.03. og 23.04., **Sør-Aurdal:** 1 ind. hørt fra kjent lokalitet 30.03. og 23.04.

Haukugle

Lesja: 1 ind. Fetten/Lesjaleira 15.03., **Nord-Fron:** 1 ind. Vollsdammen 29.05., **Gausdal:** 1 ind. ved Tverrlitjernet i Espedalen 14.03. og 1 ind. Finntjønmarka i Espedalen 20.05., **Gjøvik:** 1 ind. Vardal – Grande skole 28.03., 30.03. og 1 ind. Stangstuguhøgda/Vardalsåsen 17.04., **Østre Toten:** 1 ind. Alterdalen 30.03., **Gran:** 1 ind. Sørhelgedalen 04.05., hvor 1 par hekket i tårnfalkkasse (4 egg) 15.05. **Nordre Land:** 1 ind. Lenningen nord 19.04., 1 ind. Klevmoseterhøgda 24.04., 1 ind. Skjervungsmyrene 03.05. og 1 ind. Søre Gjerddalen 18.05., **Etnedal:** 1 ind. Hafsen 19.04., **Nord-Aurdal:** 1 ind. Åbjørdalen 22.04. og 1 ind. ved Fullsenn 26.04., **Øystre Slidre:** 1 ind. Etnebrui 26.04.

Stangstuhøgda på Vardalsåsen i Gjøvik. Foto ved Per Åge Skålerud.

Kattugle

Sør-Fron: 1 ind. hørt Brennhaugen 23.03. og 1 ind. hørt Klokkarstranda 31.03. og 02.04., hvor det i mai ble registrert hekking i kasse. **Øyer:** 1 par hørt ovenfor Øyer kirke 25.03., **Lillehammer:** 1 ind. hørt Langmoen på Jørstadmovollene 09.04. og 20.04., 1 ind. hørt Måsåhaugen/Langsetvegen 07.05. og 08.05., 1 ind. på Maihaugen 21.05., kasse med 3 store unger ved Jorekstad 22.05., kasse med 3 små unger Jørstadmoen 22.05. og 1 ind. hørt Geitryggen ved Nordseter 28.05., **Gjøvik:** 1 ind. hørt Melbytoppen 05.03., hhv. 1 par og 1 ind. ved Biri kirke 05.03. og 09.03., 1 hekkende par (kasse med 4 egg) Bråstad 07.05. og 1 rugende ind. i kasse i Gjøvik sentrum 22.05., **Vestre Toten:** 1 ind. Helset-vegen 10.03. og 1 ind. hørt Eriksrudvegen 27.03., **Østre Toten:** 1 ind. Dyrud 09.04. og 1 ind. Kvemsåsen på Billitt 18.05., **Gran:** 1 ind. hørt ved Mæna 04.03., 1 ind. hørt fra Brandbukampen 06.03. og 10.03., hvor det ble registrert rugende ind. 18.04. og 2 unger i kasse 08.05. Videre 1 ind. hørt fra Rundhaugen i Røykenvika 06.03., 1 ind. ved Skirstadtjernet 18.03., hvor det var 1 unge og 3 egg i kasse 16.05., 1 ind. hørt Råssumgutua 25.03., 1 sykt ind. Solheim Barnehage 08.04., 1 rugende ind. Mysmørhaugen 18.04., hvor 3 unger ble ringmerket 10.05., 1 rugende ind. Rækkentjern på Tingelstad 18.04., 1 rugende ind. Aschimlandet 18.04., hvor unger ble hørt 29.05., 1 rugende ind. Langtjern på Tingelstad 18.04., hvor 3 unger ble ringmerket 09.05., 1 hekkende par (reir med egg) Bjørktangen på Jarenvannet 20.04. og 1 hekkende par (5 små unger i kasse) Knotterud 28.04., **Søndre Land:** 1 ind. hørt Odnnes 17.03., **Nordre Land:** 1 ind. hørt Kampeli 01.04., **Vestre Slidre:** 1 ind. hørt Vistemyrskogen 23.03.

Perleugle

Dovre: 1 ind. hørt i Øyadalen 30.04., **Lom:** 1 ind. Skamsdalen i Bøverdalen 17.04., **Sel:** 1 ind. Sundtjønnhaugen 30.05., **Sør-Fron:** 1 – 2 ind. hørt Brennhaugen følgende ganger: 1 ind. 05.03. og 06.03., 2 ind. 09.03., 1 ind. 10.03., 2 ind. 11.03., 1 ind. 12.03. og 14.03., 2 ind. 18.03. og 1 ind. jevnlig i perioden 25.03. - 12.04., samt 14.05. Ellers 1 ind. hørt Hardvollsmorka 05.03., **Ringebu:** 1 ind. hørt ved Pullakrysset 25.03., **Lillehammer:** 1 ind. hørt Tjernshaugen 18.03., 1 ind. hørt ved Nedre Onsum 01.04. og 05.04., 1 ind. hørt Langmoen på Jørstadmoen 09.04., 1 ind. hørt Avskåkån 30.04. og 10.05. og 1 ind. hørt ved Turthaugan i Gropmarka 06.05., **Gjøvik:** 1 ind. hørt ved Pålslrud 02.03. og 05.04., 1 ind. hørt Hågåstugua 05.03., 1 ind. hørt Skyberg 09.03. og 05.04., 1 ind. hørt Viberg 09.03. og 13.03., 1 ind. hørt Skarkerud 13.03., 1 ind. hørt Rommet 13.03., 1 ind. hørt ved Madshus 13.03., 1 ind. hørt Reviholen ved Skumsjøen 13.03. og 05.04., 1 ind. hørt Linnerud på Vardalsåsen 13.03., 1 ind. hørt ved Elgsjøbekken 13.03., 1 ind. hørt ved Glæstad 13.03. og 05.04., 1 ind. hørt sør for Klundby i Biri 29.03., 1 ind. hørt Vedsetelva 05.04., 1 ind. hørt Balleropmyra ved Skumsjøen 05.04., 1 ind. hørt Myrvang ved Skumsjøen 05.04., 1 ind. hørt Øvre Brøddlaus 05.04., 1 ind. hørt Finnsbekken 05.04., 1 ind. hørt Brattberg 05.04. og 1 ind. hørt Geitmyra 08.05., **Vestre Toten:** 1 ind. hørt Korsen 06.03., 1 ind. hørt Skjerrdalen 19.03. og 1 ind. hørt Berger/Sagvollveien 19.03., **Østre Toten:** 1 ind. hørt ved Lavtjernet 15.03. og 3 ind. hørt ved Myrtjernet, Store Øyungen, 15.03., **Gran:** 3 ind. hørt Gran Østås 15.03., 1 ind. hørt ved utosen av Randsjøen på Gran Østås 16.03. og 1 ind. hørt Sverabanen 17.03., **Søndre Land:** 1 ind. hørt Skrukli 18.03., 1 ind. hørt Nervasslia 18.03., 1 ind. hørt Kloppmyra 18.03. og 1 ind. hørt Odnnes 20.03., **Nordre Land:** 1 ind. hørt Snøåsmyra 12.03., 1 ind. hørt jevnlig ved Nordrum i Torpa i perioden 13.03. – 18.04., hvor 2 ind. «hukret» 05.04. Videre 1 ind. hørt Bakkom 18.03., 1 ind. hørt Vestergard 25.03., 1 ind. hørt Elverum-feltet 03.04., 1 ind. hørt ved Dokka 03.04., 1 ind. hørt Skinnerlibakken 06.04., 2 ind. hørt i Aust-Torpa 06.04., 3 ind. hørt i Vest-Torpa 07.04. og 1 hekkende par i kasse ved Nysætra 30.05., **Etnedal:** 1 ind. hørt jevnlig Granlund på Bruflat i perioden 09.03. – 27.03., 1 ind. hørt Torshaugen – Klattstølen 10.03. og 26.03., 1 ind. hørt Bjødneigarden 10.03., 1 ind. hørt Robøle 10.03., 1 ind. hørt ved Etnedal Skule 10.03., 1 ind. hørt ved Røste 10.03. og 1 ind. hørt ved Lii 18.03., **Nord-Aurdal:** 1 ind. hørt Ølsjøbakkadn i Tisleidalen 07.03. og 04.04., 1 ind. hørt Aurdal 08.03. og 09.03., hvor 1 ind. ble registrert rugende 05.04., 1 ind. hørt ved Myre 13.03., 1 ind. hørt Blåbærmyra ved Fagernes 19.03., 1 ind. hørt i Skrautvål 20.03., 1 ind. hørt Liaskogen 24.03., 1 ind. hørt Båthusvollen 24.03., 1 ind. hørt Brenni 24.03., 1 ind. hørt Hagatjernet 24.03., 1 ind. hørt Åbjørsbråten 24.03., 1 ind. hørt Osen, Ølsjøen, 11.04. og 1 ind. hørt Sandbekklii i Tisleidalen 02.05., **Vestre Slidre:** 1 ind. hørt ved Katten 13.03.

Lappugle

Søndre Land: 1 ind. ved Halmrast 05.03.

isfugl

Vestre Toten: 1 ind.

Fugleparken i Raufoss 07-08.04. (Eyvind Sandnes).

Nordre Land: 1 ind. langs nedre del av Etna ved Dokka 12.05. (Helge Stadheim).

Kommentar: Funn nr. 15 og 16 i Oppland.

Foto fra Raufoss ved Eyvind Sandnes

Vendehals

Dovre: 1 ind. ved fugletårnet på Fokstumyra 29.05. og 1 ind. Furuhaugli 31.05., **Vågå:** 1 ind. Sørremsøyi 18.05., **Lillehammer:** 1 ind. ved Myggbukta på Fåberg 24.05., **Gjøvik:** 1 ind. Svennesvollene 02.05., 1 par Stangstuguhøgda på Vardalsåsen 20.05. og 21.05., samt 1 ind. samme sted 24.05. Ellers hhv. 2 hanner og 1 ind. ved Eikstadtjernet 21.05. og 25.05. **Vestre Toten:** 1 ind. Einavoll 16.05., 1 ind. Lønneberget på Raufoss 21.05. og 1 ind. Midtskogen 29.05., **Østre Toten:** 1 ind. Dyrud, Gihlehagen, 16.04., 1 ind. Smotolykkja 11.05. og 22.05. og 1 ind. Kvemsåsen på Billitt 18.05., 23.05. og 24.05., **Gran:** 1 ind. Grimsrud 29.05. og 1 ind. Rudsødegården 29.05., **Søndre Land:** 1 ind. Furulund, Steinsborg, 10.05. og 11.05. og 1 ind. Søre Odnes 24.05., **Nordre Land:** 1 ind. Nordrum i Torpa 16.05. og 2 ind. ved Elverom i Vest-Torpa 28.05., **Nord-Aurdal:** 1 ind. Bløytjernet 02.05., 1 ind. Sandbekkli i Tisleidalen 03.05. og 1 ind. Aurdal prestegard 21.05., **Sør-Aurdal:** 1 ind. Nevlingkollen 31.05.

Gråspett

Nord-Fron: 1 ind. Bakken 20.03., 1 ind. Skåbu 04.04., 19.04., 26.04. og 03.05., **Ringebu:** 1 ind. ved Stulen 11.03. og 1 ind. ved Sørstulen 07.04., **Lillehammer:** 1 ind. ved Lillehammer renseanlegg 23.04., **Vestre Toten:** 1 ind. Øvre Hegernes 03.05., **Søndre Land:** 1 ind. Trondslia 02.05., **Søndre/ Nordre Land:** 1 ind. Dokkadeltaet 09.04. og 27.05., **Etnedal:** 1 ind. Granlund på Bruflat 15.03. og 25.03., **Sør-Aurdal:** 1 ind. Grøv 03.05., **Nord-Aurdal:** 1 ind. ved Fløafjorden 06.04., 17.04., 28.04. og 03.05., 1 ind. Sørheim 07.04. og 1 ind. Dokkafjorden 08.04.

Dvergspett

Lesja: 1 hann ved Søre Brekka 22.03. og 1 ind. Lesjaleira 28.05., **Dovre:** 1 ind. ved Angardtjern 25.05., **Sør-Fron:** 1 ind. Hovevollan vest for Hundorp bru 31.05., **Lillehammer:** 1 ind. Jørstadmovollene i Lågendeltaet 16.04. og 14.05., 1 ind. Leirvika ved Lågendeltaet 28.04., 1 ind. Årettadalen 18.04. og 2 ind. ved Myggbukta på Fåberg 27.05., **Gausdal:** 1 ind. Holshagen i Follebu 03.05. og 1 hann ved Tverrlitjernet i Espedalen 20.05., **Gjøvik:** Hhv. 1, 1 og 2 ind. Breiskallen 30.03., 31.03. og 15.04. og

1 – 2 ind. med fast tilhold på Svennesvollene i perioden 06.04. – 27.05., **Vestre Toten**: 1 ind. ved Reinsvolldammen 05.04., 1 ind. Midtskogen 05.05. og 1 ind. Sundsødegård 07.05., **Østre Toten**: 1 ind. Kapp 21.03., 1 ind. Totenvika 27.03., 28.04. og 19.05., 1 ind. Båkinstranda på Kapp 01.04., 05.04. og 10.04., 1 ind. Kile naturreservat 28.04. og 1 ind. Dyrud, Gihlehagen, 26.05., **Gran**: 1 ind. Skirstadtjern 21.03., 1 ind. Aschimlandet 21.03. og 1 ind. Røykenvika 24.05., **Søndre/Nordre Land**: Hhv. 2 og 1 ind. Dokkadeltaet 22.03. og 20.04., **Søndre Land**: 1 ind. Søre Odnes 24.05., **Nord-Aurdal**: 1 ind. Bløytjernet 07.05., **Vestre Slidre**: 1 ind. Li ved Rassvæta 18.04., **Øystre Slidre**: 1 par Olægeret ved Fullsenn 26.04.

Fjellerke

Lillehammer: Hhv. 2 og 1 ind. Mjøskanten ved Vingrom 10.05. og 11.05., **Sør-Aurdal**: 1 ind. Høvreslie 21.04., **Nord-Aurdal**: 5 ind. Dokkafjorden 05.05., **Vestre Slidre**: Hhv. 3 og 2 ind. Søre Trollhovd 11.04. og 17.04. og 1 ind. Viovegen 06.05., **Øystre Slidre**: 2 ind. Valdresflya 31.05.

Låvesvale

Tidlig ankomst:

Gjøvik: 5 ind. Svennesvollene 16.04.

Skjærpiplerke

Lesja: 1 ind. Lesjaleira 09.04. og 15.04., **Lillehammer**: 2 ind. Lågendeltaet 30.03. og senere 1 ind. 31.03., 01.04., 04.04., 08.04., 11.04. og 13.04., **Østre Toten**: Hhv. 5 og 4 ind. Totenvika 20.03. og 21.03., 1 ind. Veibyvika 21.03. og hhv. 3, 2 og 2 ind. Kapp brygge 21.03., 22.03. og 23.03., **Gran**: 3 ind. Røykenvika 18.03., **Nord-Aurdal**: Hhv. 3 og 2 ind. Grandadn 19.03. og 23.03., hhv. 6 og 3 ind. Strand, Strondafjorden, 19.03. og 27.03. og hhv. 2, 2, 3 og 4 ind. Dokkafjorden 29.03., 02.04., 04.04. og 05.04.

Sandsvale

Observasjoner på hekkeplass:

Dovre: Ca. 50 bebodde reirhull ved Dombfossen 30.05. og ca. 300 reirhull, hvor de fleste var i bruk, ved Hjellhågan 30.05., **Sel**: 20 ind. ved Meringsdalsvatnet, hvor det er mange hekkeplasser i torvtak, 23.05., **Øystre Slidre**: 20 ind. ved sandtak ved Vinda sørøst for Mossbrue 24.05.

Vintererle

Lesja: Hhv. 2, 2 og 4 ind. Lesjaleira 02.04., 05.04. og 06.04. og hhv. 1 og 4 ind. Søre Brekka 03.04. og 14.04., **Lom**: 2 ind. Sulheimsøyen i Bøverdalen 18.04. og 3 ind. Vågåvatnet ved Garmo 19.04., **Sel**: 3 ind. Dynga 24.03., 1 ind. Selsvollene 19.04., 1 ind. Uladammen 10.05. og 1 ind. Søre Rosti 28.05., **Sør-Fron**: 1 ind. Hundorp naturreservat 04.04. og 2 ind. Lågen vest for Hundorp bru 10.04., **Ringebu**: 1 ind. Våla i Ringebu sentrum 24.03. og 03.04., 1 ind. sør for Vålas utløp i Lågen 25.03. og 1 ind. Fåvang naturreservat 11.04., **Øyer**: 1 ind. ved Ile i Sørbygda 31.03., 1 ind. ved Hunder gard i Sørbygda 02.04. og 1 ind. Rustberg 16.04., **Lillehammer**: Observert godt som daglig i Lågendeltaet fra 19.03. og ut perioden med opptil 7, 7 og 2 ind. i hhv. mars, april og mai måned. Ellers 2 ind. Kringsjøvegen 14.04., 2 ind. Rinnas utløp i Vingrom 30.04., 1 par ved Fåberg kirke 10.05., hhv. 2 og 1 ind. Kroken i Mesnaelva 03.05. og 09.05. og 1 ind. i gang med reirbygging ved Finnsvea 11.05., **Gausdal**: 1 ind. ved Follebu Bruk 24.04. og 03.05. og 1 ind. ved skytebane langs Finna 24.04., **Gjøvik**: Hhv. 1 og 2 ind. Hunnselvas utløp 18.03. og 27.03., hhv. 1, 1, 3 og 1 ind. Sveastranda 25.03., 01.04., 05.04. og 06.04., hhv. 6, 3, 2, 2 og 1 ind. Svennesvollene 29.03., 06.04., 08.04., 14.04. og 23.04., 2 ind. Breiskallen 31.03. og 16.04., 1 ind. Birstrand 05.04. og 1 par ved Eikstadtjernet 29.04., 30.04. og 02.05., **Vestre Toten**: 1 ind. Fugleparken i Raufoss 17.03. og 1 ind. Trosterud 24.05., **Østre Toten**: Observert jevnlig Mjøsa ved Kapp i perioden 18.03. – 09.05. med opptil 8, 2 og 1 ind. i hhv. mars, april og mai måned. Videre 1 ind. Kloppen 18.03., hhv. 2, 2, 1 og 3 ind. Båkinstranda 18.03., 06.04., 10.04. og 11.04. I Totenvika er opptil 4 ind. observert i perioden 20.03. – 19.05., samt 1 par med mat til unger 24.05. og 25.05. Ellers 1 ind. Panengen brygge 20.03., hhv. 1 og 5 ind. Hekshus-stranda på Kapp 20.03. og

29.03., 1 ind. Fauchald Nedre på Kapp 27.03. og 01.05., 1 ind. Dyrud, Gihlehagen, 07.04., 03.05. og 09.05. og 1 ind. Kvemsåsen, Billitt, 18.05., **Gran**: 1 – 8 ind. i Røykenvika følgende dager: 1 ind. 18.03., 2 ind. 20.03., 8 ind. 21.03., 3 ind. 26.03. og 01.04. og 1 ind. 06.04., 08.04. og 24.05., hhv. 1 og 2 ind. Aschimlandet 21.03. og 17.05., 1 ind. Brandbu 22.03. og 05.04., 1 ind. Tomtesvingen i Røykenvika 22.03., 1 hekkende par (rugende ind.) Elvestua 08.04., 2 ind. Hohledalen på Tingelstad 08.04., 1 ind. i gang med reirbygging Elvetangen 11.04., hvor rugende ind. ble observert 28.04. og 6 unger ringmerket 16.05. Videre 1 ind. Rosendal i Brandbu 11.04., 1 hekkende par ved Solvang skole 28.04. og 1 hekkende par Heggen grustak, hvor 5 unger ble ring-merket 18.05., **Søndre Land**: Hhv. 1 og 2 ind. Fluberg fuglefredningsområde 24.03. og 26.04. og 1 ind. Randsfjorden ved Enger 26.03., **Søndre/Nordre Land**: Hhv. 2, 1 og 1 ind. Dokkadeltaet 07.04., 11.04. og 22.04., **Nord-Aurdal**: 1 – 3 ind. ved Sundvoll bru følgende dager: 1 ind. 17.03. og 18.03., 3 ind. 21.03., 1 ind. 27.03., 3 ind. 28.03. og 1 ind. 29.03., 02.04. og 15.04., hhv. 2 og 1 ind. Grandadn 19.03. og 23.03., 1 ind. Neselva ved Fagernes 24.03., 1 – 8 ind. Dokkafjorden i Vestrings-bygd følgende dager: 2 ind. 28.03. og 29.03., 1 ind. 31.03., 8 ind. 02.04., 7 ind. 04.04., 8 ind. 05.04., 2 ind. 09.04., 1 ind. 10.04. og 15.04. og 2 ind. 18.04., 1 ind. Sundet 02.04., 1 ind. Aurdal prestegard 06.04., 1 ind. Båthusvollen 07.04. og 28.04., 2 ind. Fløafjorden 16.04., 1 ind. Amrudøye 17.04., 1 ind. utløpet av Bøaelva 20.04. og 22.04., 2 ind. Osen i Ølsjøen 13.05. og 14.05., **Vestre Slidre**: 2 ind. Vistemyrskogen 22.04., 1 ind. Lomen naturreservat 09.05., hhv. 2 og 1 ind. Vistemyrskogen 11.05. og 19.05. og 1 ind. ved Vasetvatnet 28.05.

Svartryggerle

Lesja: 1 ind. Lesjaleira 09.04. og 15.04., **Lillehammer**: 1 ind. Lågendeltaet 14.04. og 20.04., **Nord-Aurdal**: 1 ind. Dokkafjorden 02.04., 04.04. og 05.04.

Nattergal

Gran: 1 syngende ind. Røykenvika 24.05. - 30.05. og 1 syngende ind. Sagatangen ved Jarenvannet 31.05.

Svartrødstjert

Vågå: 1 hann Kaldbakk 07.04., **Lillehammer**: 1 ind. (2 K) ved Avskåån 13.05., **Gran**: 1 hann Mogervegen 03.05., **Søndre Land**: 1 par, Land Sag 25.04 -28.04 og 1 ind. 09.05 - 31.05., **Nord-Aurdal**: 1 ind. Valdres golfbane 24.04.

Svartstrupe

Lesja: 1 hann Lesjaleira 12.03., **Lillehammer**: 1 hann Lågendeltaet 23.03. (*Jon Opheim*).
Kommentar: Funn nr. 12 og 13 i Oppland.

Sivsanger

Gran: 1 syngende ind. Grunningen på Tingelstad 27.05. og 29.05.

Rørsanger

Gran: 1 syngende ind. Skirstadtjern 15.05. og 25.05. og 1 syngende ind. Grunningen på Tingelstad 27.05.

Myrsanger

Gran: 1 syngende ind. Nordtjernet på Tingelstad 31.05. og 2 syngende ind. Aschimlandet 31.05.

Busksanger

Østre Toten: 1 syngende ind. Kloppen/Krabyskogen 22.05., 25.05. og 26.05. (*Tom Dalhøy*).

Tornsanger

Østre Toten: 1 syngende ind. Kloppen 22.05. og 1 syngende ind. Kongsengen 31.05., **Gran**: 1 syngende ind. ved Bilden 25.05. og 3 syngende ind. Aschimlandet 31.05., **Nordre Land**: 1 syngende ind. ved Ankaltrud 27.05.

Bøksanger

Lillehammer: Hhv. 1, 2, 3, 2 og 1 ind. Hovslivegen 08.05., 09.05., 18.05., 19.05. og 24.05. og hhv. 1 og 2 syngende ind. i lauvskogområde vest for Myggbukta på Fåberg 24.05. og 27.05.,

Vestre Toten: 1 syngende ind. Mjørslund ved Einafjorden 31.05., **Østre Toten:** Hhv. 1, 2 og 2 ind. Tallodden på Kapp 19.05., 21.05. og 22.05., **Gran:** 1 syngende ind. Brandbukampen 21.05. og 26.05.

Tornskate

Lillehammer: 1 hann Gausavollene 10.05., **Gjøvik:** 1 par Bjugstadmarka 27.05., hvor det ble foret unger 28.05. Ellers 1 hann Klinkelinna 28.05., **Østre Toten:** 1 par Flenes i Totenvika 28.05.,

Gran: 1 hann Mjørenga vest 29.05., **Nordre Land:** 1 par med mat til unger Dokkadeltaet 27.05.

Varsler

Lesja: 1 ind. Lesjaleira 11.04., 19.04. og 20.04., **Dovre:** 1 ind. Fokstumyra 17.05.,

Sel: 1 ind. Skottvatnet på Selsvollene 11.04., 15.04. og 19.04., **Nord-Fron:** 1 ind. Slangen 26.04.,

Øyer: 1 ind. Hornsjø 27.03., **Lillehammer:** 1 ind. Jørstadmovollene i Lågendeltaet 23.03., 25.03.,

07.04., 08.04. og 16.04. og 1 ind. ved Abbor-Akksjøen 19.05., **Gjøvik:** 1 ind. Breiskallen 31.03.,

Vestre Toten: 1 ind. Trosterud 22.03., **Gran:** 1 ind. Aschimlandet 21.05., **Søndre/Nordre Land:** 1 ind.

Dokkadeltaet 08.04., **Østre Toten:** 1 ind. Sletta 18.03., **Nord-Aurdal:** 1 ind. ved Ulnes kirke 29.03.,

1 ind. Jylland 15.04., 1 ind. Langestølen 29.04., 30.04. og 04.05. og 1 ind. Hermanstølen 18.05.

Nøttekråke

Ringebu: 1 ind. Mjogdalen 06.03., **Lillehammer:** 1 ind. Baklia ved Sorgendalshytta 01.03. og 1 ind.

Smestad 23.03., **Gran:** 1 ind. Brandbukampen 02.05., 12.05. og 22.05.

Kornkråke

Vestre Toten: 1 ind. Nes, Blilisanden, 02.04., **Østre Toten:** I kolonien i Lena sentrum – Valle vdg. skole er det rapportert om svært ulike antall denne våren med bl.a. 120 ind. 20.03., 50 ind. 21.03., 86 ind. 05.04. og 40 ind. 02.05., uten at det er foretatt optelling av antall reir. Øvrige observasjoner: Hhv. 6, 4 og 1 ind. på Kapp 03.03., 06.03. og 03.05., hhv. 5 og 1 ind. Lillo 06.03. og 23.04. og 1 ind. Nordre Båshus 23.04., **Nord-Aurdal:** 1 ind. ved Fagernes 06.04.

Kommentar: Etter at kolonien på Kapp ble stående tom i 2019 har vi nå bare en gjenværende hekkekoloni. Denne er også under endring ved at de fleste parene har flyttet fra parken i Lena sentrum til trærne rundt Valle vdg. skole.

Svartkråke

Skjåk: 1 ind. Bismo 19.04., **Nord-Aurdal:** 1 ind. Dokkafjorden i Vestringsbygdi 30.04.

Stillits

Dovre: Hhv. 1, 2 og 1 ind. Dombås 10.03., 26.03. og 24.04. og 1 ind. Joramo Næringstun 22.03., **Sel:** 1 ind. Hjellum på Otta 02.03., **Nord-Fron:** Hhv. 5, 3 og 3 ind. Bjørklivegen i Kvam 15.03., 11.04. og

13.04., 1 ind. Høgmovegen 19.04., 1 ind. Lomoen Industriområde 26.04. og 1 ind. Vinstra sentrum

20.05., **Sør-Fron:** 1 ind. Brennhaugen 05.04. og 1 ind. ved Rykhussumpene 19.04. og 03.05., **Ringebu:**

2 – 7 ind. rapportert følgende dager fra Gildesvollen: 7 ind. 03.03., 3 ind. 16.03. og 26.03. og 2 ind.

29.03., 01.04., 02.04., 10.04. og 10.05., **Øyer:** 1 ind. Ile gard i Sørbygda 21.03. og 22.03., **Lillehammer:**

2 – 10 ind. Langmoen på Jørstadmoen følgende dager: 10 ind. 09.03., 6 ind. 18.03., 8 ind. 21.03., 10

ind. 23.03., 6 ind. 27.03. og 09.04., 2 ind. 14.04., 6 ind. 19.04. og 04.05. og 4 ind. 16.05., 2 ind.

Pynten i Nordre Ål 01.03., 3 ind. sett jevnlig på foringsplass ved Svartevja sør for Jørstadmoen i

perioden 09.03. – 02.05., hhv. 2, 2 og 7 ind. ved Lillehammer renseanlegg 09.03., 03.04. og 19.05., 1

ind. Måsåhaugen 17.04., hhv. 2, 6 og 4 ind. Bakke Gård 09.03., 29.03., 28.04., 1 - 6 ind. i Korgen ved

Lågendeltaet følgende dager: 1 ind. 11.03., 5 ind. 14.03., 1 ind. 18.03., 4 ind. 23.03., 2 ind. 25.03., 6

ind. 31.03., 1 ind. 01.04., 2 ind. 02.04., 5 ind. 03.04. og 2 ind. 07.04., hhv. 1, 2, 2 og 1 ind.

Jørstadmovollene i Lågendeltaet 24.03., 07.04., 18.04. og 20.04., 2 ind. i Hovemoen 20.03., 1 ind.

Fåberg kirke 27.03. og 10.05., 1 ind. Rinnas utløp i Vingrom 30.03., 2 ind. ved Røyne 23.04., 2 ind. Kvernhusvegen i Skårsetlia 01.05., 2 ind. Vingrom 11.05., 2 ind. Maihaugen 12.05. og 5 ind. ved Myggbukta på Fåberg 27.05., **Gausdal:** Hhv. 1 ind. og 1 par Holshagen 24.04. og 23.05., 1 ind. ved skytebane langs Finna 24.04. og 1 ind. Vollen i Follebu 03.05., **Gjøvik:** 2 ind. Sveastranda 06.03. og 20.03., 1 – 4 ind. Svennesvollene følgende dager: 1 ind. 25.03., 3 ind. 06.04., 4 ind. 08.04., 3 ind. 15.04., 2 ind. 16.04., 3 ind. 26.04. og 30.04., 2 ind. 01.05., 1 ind. 04.05. og 4 ind. 12.05., hhv. 4, 2, 2, 1 og 3 ind. Breiskallmarka 27.03., 20.04., 04.05., 12.05. og 28.05., 1 syngende ind. Eiksrud naturreservat 29.03., 1 par Mjølkevegen 30.04., 2 ind. Ekern på Biristrand 01.05. og 26.05., hhv. 2, 1 og 2 ind. ved Eikstadjernet 02.05., 03.05. og 19.05., 1 ind. Biri Planteskole 07.05., 2 ind. ved Biri Travbane 10.05. og 5 ind. Kolberg 23.05., **Vestre Toten:** 1 ind. Ringveien på Raufoss 22.03., 2 ind. Kjelsrud på Reinsvoll 22.03., hhv. 1 og 2 ind. Reinsvolldammen 05.04. og 20.04., 6 ind. Landheim på Raufoss 22.05., 3 ind. Blilisanden 23.04., 1 ind. Lønneberget på Raufoss 02.05. og 12.05., 1 ind. ved Stenberg Museum 04.05., 1 ind. ved Slomma 04.05. og 1 ind. Sillongen - Slomma 04.05., **Østre Toten:** Hhv. 4, 2, 2, 8, 2, 8 og 1 ind. Kapp 01.03., 11.03., 15.03., 21.03., 12.04. og 21.05., hhv. 3, 1 og 6 ind. Båkinnstranda på Kapp 11.03., 06.04. og 10.04., 2 ind. Vestadgutua 07.03., 1 – 5 ind. Totenvika følgende dager: 2 ind. 11.03., 1 ind. 19.03., 2 ind. 21.03., 1 ind. 01.04., 2 ind. 06.04., 3 ind. 16.04., 5 ind. 23.04. og 28.04. og 4 ind. 19.05. og 28.05., 1 ind. Nøkleberg 19.03., 1 ind. Hekshusstranda på Kapp 20.03., 2 ind. Kongsengen 08.04., 2 ind. Dyrud, Gihlehagen, 16.04. og 1 ind. Kvemsåsen, Billitt, 18.05., **Gran:** Hhv. 1, 2, 2, 1, 3 og 1 ind. Røykenvika 18.03., 21.03., 26.03., 01.04., 16.05. og 24.05., 2 ind. Dynamarka 03.04., 1 ind. ved Jarenvannet 05.04., 1 ind. Gamkinn 25.05. og 1 ind. ved Røysumtjernet 25.05., **Søndre Land:** Hhv. 3 og 1 ind. Fluberg fuglefredningsområde 05.04. og 28.04., 1 ind. Sagvika 22.04. og 3 ind. ved Land Sag 13.05., **Søndre/Nordre Land:** Hhv. 3, 2, 2 og 2 ind. Dokkadeltaet 03.05., 06.05., 09.05. og 24.05., **Nordre Land:** 4 ind. Nordrum i Torpa 03.05., **Nord-Aurdal:** 3 ind. Aurdal prestegard 02.03. og senere 1 ind. 03.03., 05.03. og 14.03., hhv. 2, 3 og 1 ind. Marsteinhøgda 06.03., 17.03. og 21.03., 2 ind. Garlivegen 20.03., 1 syngende ind. ved Valdres Golfklubb 29.03., 2 ind. Dokkafjorden i Vestringsbygdi 23.04. og 27.04. og 2 ind. Tingnesodden 27.04., **Vestre Slidre:** Hhv. 4, 2 og 2 ind. Vistemyre 04.03., 14.05. og 20.05.

Tornirisk

Nord-Fron: 1 par Lomoen Industriområde 26.04. og 10.05., **Sør-Fron:** 1 syngende hann ved Rykhussumpene 03.05., **Gausdal:** 1 par Granly 28.04., **Vestre Toten:** 1 ind. Lier, Børsvollen, 06.04. og 10.04., hhv. 2, 1 og 1 ind. Trosterud 11.04., 12.04. og 16.04. og 4 ind. Sillongen - Slomma 04.05., **Østre Toten:** 1 – 2 ind. Evenrudgutua på Kapp følgende dager: 1 ind. 01.04., 09.04. og 10.04., 2 ind. 12.04. og 1 ind. 18.05., 19.05., 21.05. og 31.05. Videre 3 ind. Båkinnstranda 06.04., hhv. 1, 1, 2, 1, 2 og 2 ind. Totenvika 07.04., 02.05., 19.05., 24.05., 25.05. og 28.05., hhv. 1 og 2 ind. Kongsengen 07.04. og 12.04., 4 ind. Balke kirke 10.04., 1 syngende hann Kvemsåsen, Billitt, 18.05. og 1 ind. Kloppen 22.05., **Gran:** Hhv. 1, 3, 1, 1 og 1 ind. Røykenvika 06.04., 08.04., 09.04., 29.05. og 30.05., 1 hann ved Gamkinn 29.04. og 25.05., 10 ind. Råssumgutua 16.05., 1 syngende hann Gullerudset 18.05., hhv. 1 og 2 ind. Aschimlandet 21.05. og 31.05. og 1 syngende hann ved Kruka 24.05., **Nordre Land:** 1 ind. Nordrum i Torpa 14.05.

Bergirisk

Lesja: Hhv. 9, 40 og 5 ind. Lesjaleira 05.04., 17.04. og 19.04., **Lillehammer:** 1 ind. ved Svartevja i Lågendeltaet 05.04., **Vestre Toten:** 12 ind. Sund, Einafjorden, 04.04., 10 ind. Lier, Børsvollen, 10.04. og registrert trekkende ved vanntårnet på Eina 20.04., **Østre Toten:** 3 ind. Olsbyenga 03.03., 25 ind. Glåmenhøgda 18.03. og 2 ind. Totenvika 21.03. og 27.03., **Vestre Slidre:** 3 ind. Trøllhovd 18.04.

Brunsisik

Nord-Fron: 1 ind. Bjørklivegen i Kvam 15.03., **Lillehammer:** Hhv. 2 og 1 ind. Martin Seips vei ved Maihaugen 01.03. og 08.03. og hhv. 3 og 2 ind. ved Kringsjø 06.03. og 08.03., **Gausdal:** 1 ind. Holthaugen 08.03., **Gjøvik:** 1 ind. Breiskallen 31.03., **Østre Toten:** 1 ind. Evenrudgutua på Kapp 01.03., **Gran:** 1 ind. Brandbukampen 08.03., **Nord-Aurdal:** 1 ind. Marsteinhøgda 01.03.

Polarsisik

Øyer: 1 ind. Knidalen 27.03. og 08.05., **Lillehammer:** 1 ind. Pynten i Nordre Ål 01.03., **Østre Toten:** 1 ind. Evenrudgutua på Kapp 04.03.

Båndkorsnebb

Nord-Fron: 3 ind. Fefor 09.03., 4 ind. Rasset 10.04. og 6 ind. ved Leinsetra 13.05., **Sør-Fron:** 1 par Baukholstulen 21.05., **Ringebu:** 2 ind. Opsahldalen 22.03., 1 hann ved Venabu 22.03. og 1 hann Rudiskaret 01.04., **Øyer:** Hhv. 3 og 1 ind. Hafjell 06.03. og 07.03., 1 par Sjøsetra 13.03., 14.03., 18.03., 21.03. og 28.03., samt 1 hann og 1 årsunge 06.04., 1 ind. Hornsjø 27.03., 1 par ved Lienden 28.03. og 09.05., 2 ind. Øvre Moksjøen 20.04., 3 par Knidalen ved Hornsjø 20.04., hhv. 2 og 1 ind. Veslsetra 20.04. og 11.05., 1 hann ved Lisetra 08.05. og 1 par Koltjørnlia ved Hornsjø 09.05., **Lillehammer:** 2 ind. Baklia ved Sorgendalshytta 01.03., hhv. 4, 5, 1, 1 og 3 ind. Sjøseterlia ved Avskåkån 02.03., 11.03., 19.03., 03.04. og 20.04., 2 ind. Finnsvea 19.03., hhv. 4 og 5 ind. ved Abbor-Akksjøen 27.03. og 17.04., hhv. 4 og 2 ind. Tretjerna i Gropmarka 27.03. og 17.04., 6 ind. ved Stortjernet i Gropmarka 27.03., 1 ind. Turthaugan i Gropmarka 17.04., 1 par Stormyra 20.04., hhv. 3 og 2 ind. Kroken ved Mesnaelva 23.04. og 09.05., 3 ind. ved sørenden av Reinsvatnet 24.04., 1 par ved Skihytta 25.04. og 2 ind. Neverfjell 26.04., **Gausdal:** 2 ind. Tverrlitjernet i Espedalen 13.03. og 6 ind., hvorav 2 årsunger, Veslesetervegen, Raudsjøen, 26.04., **Gjøvik:** 4 ind. Gildrehaugen på Vardalsåsen 19.03. og 1 par på Vardalsåsen 16.05., **Vestre Toten:** 1 syngende hann Tune 11.04., **Østre Toten:** 4 ind. Nyhussætervegen 09.03. og 1 ind. Startjern 29.03., **Gran:** 1 ind. Blokkhus 06.03., **Søndre Land:** 1 par ved Bergevatnet 31.03. og 5 ind. Skjellingshovde 31.03., **Nordre Land:** 1 hann ved Nylene 06.03., 1 – 3 ind. Nordrum i Torpa følgende dager: 2 ind. 11.03. og 14.03., 3 ind. 21.03., 2 ind. 24.03., 26.03., 27.03., 29.03. og 05.04., 1 par 26.04., 2 ind. 05.05. og 1 hann 11.05. og 13.05., 1 hann Elgsmyra i Hugulia 12.04., 8 ind. Søndre Åsen 25.04. og 1 ind. Kroken vest for Dokkadeltaet 27.05., **Søndre/Nordre Land:** 1 – 3 ind. i Dokkadeltaet følgende dager: 3 ind. 18.04., 1 ind. 20.04., 22.04. og 23.04., 3 ind. 26.04., 2 hanner 01.05., 1 hann 02.05., 2 hanner 03.05., 3 ind. 05.05., 3 hanner 09.05., 1 par 10.05. og 1 hann 13.05., **Etnedal:** Hhv. 2 og 3 ind. Juvkamsøyangen 21.03. og 10.04. og 2 ind. Matvike 24.03., **Sør-Aurdal:** 7 – 10 ind. Kringletjern, Skjenfjellet følgende dager: 7 ind. 07.03. - 09.03., 10 ind. 02.05. - 03.05. og 8 ind. 28.05. - 29.05., hhv. 2, 2 og 5 ind. Djupedalssetervegen, Skjenfjellet, 07.03., 09.03. og 02.05., 2 ind. Brennskarskollen, Skjenfjellet, 07.03. og 09.03., 6 ind. Trestikkeveien, Skjenfjellet, 07.03. og 09.03., 1 ind. Langtjern 11.03., 8 ind. Lauvhøgdevegen 02.05., 1 ind. ved Flåtevatnet 31.05. og 1 hann Fløten 31.05., **Nord-Aurdal:** Følgende observasjoner fra Ølsjøbakkadn i Tisleidalen: 5 ind. 07.03. og 08.03., 3 ind. 04.04., 1 hann sammen med 2 årsunger 05.04. og 3 ind. 12.04. Videre 1 ind. Tonsvatnet 21.03., 1 ind. Klemma 11.04., 2 ind. Fløten 22.04., 1 ind. Ølsjøen 23.04., 1 hann Langedragsøddin 24.04. og 2 ind. Søre Foroset 06.05.

Furukorsnebb

Nord-Fron: 1 par Slangssætra 03.05., **Ringebu:** 2 ind. Gudbrandshaugen 23.04., **Lillehammer:** 2 ind. ved Skihytta 02.03., **Vestre Toten:** 2 ind. ved Reinsvolldammen 05.04. og 1 ind. over vanntårnet på Eina 15.04., **Østre Toten:** 1 ungfugl ved Garsjøen 02.05., **Gran:** 1 ind. Malsjøen på Gran Østås 05.03., hhv. 1, 2 og 3 ind. ringmerket på Lygna 06.03., 07.03. og 09.03. og 1 ind. ved Tommelsjøen 21.05.

Rosenfink

Lillehammer: 1 syngende hann Bakke gård 23.05. og 25.05., 1 syngende hann Reistadbakkene 23.05., 24.05. og 25.05., hhv. 1, 2 og 2 syngende hanner Børkje 24.05., 25.05. og 27.05., 2 syngende ind. Sørlien sør for Jørstadmoen 25.05., 3 syngende hanner langs Hunderfossvegen nord for Fåberg 25.05., 1 syngende hann ved Skålsvea på Fåberg 25.05., 2 syngende hanner Besserudgrenda på Fåberg 25.05., 1 syngende hann ved Svartevja i Lågendeltaet 25.05. og 28.05., hhv. 2, 2 og 4 syngende hanner i Lågendeltaet 25.05., 26.05. og 28.05., 1 syngende hann Boro i Vingrom 25.05., 2 syngende hanner Burmavegen 26.05., 1 syngende hann Rindalsenga 26.05., 1 syngende hann Kastrudveien ved Troset 27.05., 1 syngende hann Hauklivegen ved Kastrud 27.05., 2 syngende hanner ved Rånerud 27.05. og 1 syngende hann Langmoen på Jørstadmoen 29.05., 30.05. og 31.05.,

Gjøvik: 1 syngende hann Breiskallen 23.05. og 28.05. og 1 syngende hann Ekern på Birstrand 26.05., **Vestre Toten:** 1 syngende hann Trosterud 22.05., 23.05., 26.05. og 28.05., 1 syngende hann Breiskallenga 27.05. og 1 syngende hann Midtskogen 31.05., **Østre Toten:** 1 syngende hann Smotolykkja 24.05., 1 syngende hann Dyrud, Gihlehagen, 27.05., 1 syngende hann Krabyskogen 27.05. og 1 syngende hann Evenrudgutua på Kapp 31.05., **Gran:** 1 syngende hann Brandbukampen 21.05., 25.05., 26.05. og 30.05., 2 syngende hanner ved Gamkinn 25.05., 1 syngende hann ved Jorstadtjern 25.05., 1 syngende hann ved Øyskogtjernet 26.05., 1 syngende hann Espen 28.05., 1 syngende hann Eidsvik, Eidsand, 29.05., 1 syngende hann Grimsrud sør 29.05., 1 syngende hann Mjørenga vest 29.05., 1 syngende hann Aschimlinna ved Randsfjorden 31.05., **Søndre Land:** 1 syngende hann Tingvoll i Dokkadeltaet 27.05., **Søndre/Nordre Land:** 1 syngende hann Dokkadeltaet 23.05. og 27.05., **Nordre Land:** 1 syngende hann Øyomsbrua 27.05., **Nord-Aurdal:** 1 syngende hann Førøddin på Leira 26.05. og 1 syngende ind. Aurdal prestegard 31.05.

Konglebit

Lesja: 2 ind. Årbogen 18.03., **Sel:** 6 hunnfargede ind. (trolig årsunger) Sundtjønnhaugen 30.05., **Ringebu:** 1 hunn Mjogdalen i Fåvang 16.03., **Øyer:** 3 ind. Veslsetra 09.05. og 2 ind. Knidalen ved Hornsjø 08.05., **Lillehammer:** 23 ind. ved Raudtjernet innenfor Nordseter 03.03. og noen ind. langs Kanalen i Mesnaelva i slutten av mars, **Gausdal:** 1 ind. Bjørg, Østringsvegen, 30.01. og 10 ind. Nedseterveien 04.02., **Vestre Toten:** 1 hann Dokke 05.04., **Nordre Land:** Hhv. 3, 1 og 1 ind. Nordrum i Torpa 21.03., 26.03. og 27.03., **Sør-Aurdal:** 1 ind. Teinvassåsen 26.03.

Kjernebiter

Lesja: 1 ind. ved Lesjaskogsvatnet 26.05., **Sel:** 1 ind. Hjellum på Otta 26.05., **Nord-Fron:** Hhv. 1, 1, 4 og 2 ind. Bjørklivegen i Kvam 28.03., 11.04., 13.04. og 26.04., **Ringebu:** 1 – 3 ind. Gildesvollen følgende dager: 1 ind. 24.03., 26.03., 29.03. og 31.03., 2 ind. 01.04. og 02.04., 3 ind. 04.04., 1 par 10.04. og 10.05. og 3 ind. 22.05., **Øyer:** 1 ind. Granrudmoen 18.05. og 1 ind. Nordby ved Ensby 22.05., **Lillehammer:** 1 – 7 ind. sett jevnlig på foringsplass ved Svartevja sør for Jørstadmoen i tidsrommet 24.03. – 04.05., hhv. 2 og 1 ind. Langmoen på Jørstadmoen 19.04. og 16.05. og hhv. 1 og 2 ind. ved Myggbukta 09.05. og 24.05., **Gjøvik:** Hhv. 1, 1, 2 og 10 ind. Breiskallen 28.03., 31.03., 02.04. og 14.04., hhv. 1 ind. og 1 par Svennevollene 15.04. og 26.04., 1 ind. Ekern på Birstrand 01.05. og 26.05., 1 ind. Hunndalen 23.05. og 1 ind. ved Eikstadtjernet 25.05. og 28.05., **Vestre Toten:** 1 ind. Mjørlund ved Einafjorden 31.05., **Østre Toten:** 1 ind. Båkinstranda 01.04., 1 ind. Dyrud 13.04., 2 ind. Kapp 14.05. og 18.05. og 1 ind. Buruld 27.05., **Gran:** 2 ind. ved Moen skole 16.05., **Nord-Aurdal:** 1 ind. Aurdal prestegard 27.03., **Vestre Slidre:** Hhv. 1, 1 og 3 ind. Rødningen 01.05., 22.05. og 26.05.

**Lappugle på
hjemmelig sted i Vest-
Oppland. Foto ved Leif
Arne Evensen**

Kalvsjøtjernet på Hadeland

Av Per Åge Skålerud (mitt bidrag i skrivestafetten)

Jeg ble utfordret av Annbjørg Backer til å skrive en liten artikkel, og da tenkte jeg å skrive fra en vårdag i 2019, hvor jeg kjørte en runde på Hadeland. Våren er et like unikt eventyr hvert eneste år, og da kjenner jeg sterke dragninger i kroppen. – Jeg må bare ut, og følge med om det er noen spennende fugler å se. – Sitter man inne får man ikke med seg noe, og vårens eventyr glir forbi i det stille. – en slitsom tid med altfor mange mil bak rattet, og falkeblikket skrudd på. Men det er verdt det, for man skaper minner for livet. Minner for livet ble det ved Kalvsjøen denne dagen, så følg med nedenfor.

Ingen tvil om at det var kjærlighet på gang her, og forhåpentligvis kan de gå til hekking her ved Kalvsjøen. Toppdykkeren er en art med en begrenset hekkeutbredelse i vårt fylke. (De søre deler av Hadeland, inkludert Kalvsjøen ble innlemmet i storfylket Viken nå fra 2020.)

Dette var en gråværsdag i slutten av april. Gråværsdager kan by på så mangt. Kalvsjøen var et av mine stoppepunkter. Her lå fortsatt isen på store deler av vannet, men aktiviteten blant toppdykkere, horndykkere og sothøna var i full gang. Kalvsjøen er nesten et Østensjøvann i miniatyr, for her kommer man gjerne tett innpå disse artene som ikke er så vanlige for oss i innlandet. Denne dagen var det kun åpent vann rundt kantene på tjernet. Det gjorde at vannfuglene kom ekstra tett inn mot veien, uten at det så ut til at dette forstyrret dem.

Jeg satte bilen langs veien, for jeg så toppdykkerene drev og kurtiserte helt inn mot veien. Heldigvis brydde de seg ikke så mye om meg, så jeg tok opp kameraet og fulgte med. Været var som sagt noe grått, og av og til kom det noen regndråper, så jeg sleit veldig med blender og ISO. Det er en kamp for å få skarpe bilder, når man ikke har lyset med seg, men noe ble presentabelt. Og veldig mange bilder ble uskarpe, og havnet fort i søppelbøtta.

Jeg fikk inn noen bilder av toppdykkerparet som kurtiserte. Det var veldig spennende å få lov til å sitte så nært og følge med. De plukket opp vegetasjon som gaver, og sto og danset mot hverandre.

Plutselig kom et horndykkerpar svømmende mot meg, og på det nærmeste var de nærmere enn 5 meter fra bilen. De tok liten notis av meg tydeligvis, og det følte godt. Man skal ikke presse fuglene for mye, og det var godt å sitte igjen med følelsen av at jeg ikke gjorde det. De fleste bildene av horndykkeren klarte jeg ikke å få skarpe, så jeg presenterer dere det jeg syntes ble best. Jeg fikk også ta del i en kamp mellom to sothøner. Det var nok en hanne for mye,

Gaver må tydeligvis til også i fugleverdenen.

og det ble en skikkelig kamp med sparking og baksinga. Plutselig fikk den ene et godt overtak.

Han satte seg oppå den andre, og det kunne se ut som han prøvde å drukne den andre stakkaren. Etter en stund kom den tapende part seg fri fra dødsgrepet, og kavet seg opp på land, mellom meg og vannet. Den sleit litt med å få den ene vingen på plass, men etter hvert gikk det seg til. Den var riktignok litt fortumlet. Men kom seg ut i vannet etter hvert, og da ble den jaget fort vekk. Den var nok ikke giret på nok en kamp. Vinneren var allerede utpekt.

Slike minner setter seg på netthinna for evig. Velkommen til våren, og det eventyret som følger med. – Kom dere ut så mye dere kan. Bruk kikkert, kamera og øynene så mye dere kan, men husk å ha respekt for det sårbare livet som vi omgir oss med. Vi må tilpasse oss hverandre så godt vi kan. Vi mennesker tror vi er eneherskere som bare kan fortrenge, for vårt eget velbefinnende. Men naturen, og samspillet er en sårbar arena. Det skal være plass til oss alle. Det er ikke fugle- og dyrelivet som skal tilpasse seg oss, det er vi som skal tilpasse oss og vise respekt. Uten dyr, fugler, planter og insekter, er det heller ikke mennesker.

Sigrid Øiumshaugen er utfordret, og tatt den.

Sothønene i kamp, (til høyre) hvor den senere ble jagd opp på land, etter å ha gått tapende ut av duellen. (Bilde over)

Horndykkerparet (under) kom rett utenfor bilen, og var på ca. 5 meters hold på det nærmeste.

Retur til NOF avd. Oppland, Postboks 87, 2601 Lillehammer

